BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
GOVERNMENT

Broj: 03-02-1160/2025
Sarajevo, 22.07.2026. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 22-07-2026			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	1718	/25

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Predstavnički dom -

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE,** koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 71. sjednici, održanoj 16.07.2026. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

BOSNA I HERCEGOVINA - FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE * V L A D A * 1 Sarajevo

P R E M I J E R
Nermin Nikšić

Prilog:
- Prijedlog zakona na bosanskom jeziku (CD)
- Tekst odredbi Zakona koje se mijenjaju i dopunjuju
- Izvještaj sa javne rasprave
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 2
- Obrazac IFP-DA
- Tabelarni pregled izmijenjenih i dopunjenih odredbi Zakona
- Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21)

Co: Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
gosp. Adnan Delić, ministar

Adresa: Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 66 44 49, Fax.: +387 33 21 24 11, +387 33 66 72 69
www.fbihvlada.gov.ba
e-mail: sekretar@fbihvlada.gov.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

PRIJEDLOG

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, juli 2026. godine

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U članu 1. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) stav (2) briše se.

Član 2.

Član 2. mijenja se i glasi:

"Član 2.
(Rodno značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod."

Član 3.

Član 6. mijenja se i glasi:

"Član 6.
(Status roditelja njegovatelja)

(1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica sa invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu sa federalnim propisom o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške licima sa invaliditetom.

(2) Oštećenje organizma lica sa invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu sa propisom iz stava (1) ovog člana.

(3) Status roditelja njegovatelja iz stava (1) ovog člana može ostvariti i lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje je, u skladu sa odredbama propisa iz oblasti porodično-pravne zaštite, nadležni organ imenovao za staratelja licu sa invaliditetom i koje živi u zajedničkom domaćinstvu sa licem sa invaliditetom.

(4) Lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stava (3) ovog člana, u smislu ovog zakona je:

a) bračni ili vanbračni drug;
b) dijete ili pastorak;
c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji;

d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji;
e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i
f) srodnici po tazbini do drugog stepena uključivo u pobočnoj liniji.

(5) Zajedničko domaćinstvo u smislu stava (3) ovog člana je životna i ekonomska zajednica jedne ili više porodica čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara.

(6) Vanbračnom zajednicom, u smislu ovog zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu sa odredbama propisa iz oblasti porodično-pravne zaštite, te se, u pogledu sticanja statusa roditelja njegovatelja iz stava (3) ovog člana, izjednačava sa bračnom zajednicom.

(7) Ako u porodici ima dvoje ili više lica sa invaliditetom iz stava (1) ovog člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja."

Član 4.

U članu 7. u stavu (2) riječi: "i ukoliko je isto pravo regulisano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina" brišu se.

Član 5.

Član 8. mijenja se i glasi:

"Član 8.
(Uslovi za priznavanje statusa)

(1) Roditelju lica sa invaliditetom iz člana 6. ovog zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ako je nezaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.

(2) Roditelju punoljetnog lica sa invaliditetom iz člana 6. ovog zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ako je lice sa invaliditetom nezaposleno.

(3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ako nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za roditelja lica sa invaliditetom iz člana 6. ovog zakona može se pribaviti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.

(4) Nakon navršene 65. godine života roditelj njegovatelj može nastaviti ostvarivati status roditelja njegovatelja ako i dalje ispunjava uslove propisane ovim zakonom, te jedanput godišnje dostavi ljekarsko uvjerenje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu licu sa invaliditetom."

Član 6.

U članu 9. u stavu (1) riječi: "u skladu sa propisima iz oblasti socijalne zaštite" brišu se.

U st. (3) i (4) riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" brišu se.

Iza stava (5) dodaje se stav (6) koji glasi:

"(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju:

a) protiv kojega se vodi istražni ili krivični postupak ili koji je, prema odredbama krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravomoćno osuđen za krivična djela protiv života i tijela, protiv polne slobode i morala, protiv braka, porodice i omladine, te protiv zdravlja ljudi;
b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti polova, osuđivan za krivično djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i
c) kojem je, prema propisima o zaštiti od porodičnog nasilja i nasilja prema ženama, izrečena mjera porodično - pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog porodičnog nasilja."

Dosadašnji stav (6) postaje stav (7).

Član 7.

U članu 10. u stavu (1) u tački d) iza riječi "roditelj njegovatelj" dodaju se riječi "ili lice sa invaliditetom".

Tač. e) i h) brišu se.

Dosadašnje tač. f), g) i i) postaju tač. e), f) i g).

Član 8.

U članu 13. iza stava (1) dodaju se st. (2) i (3) koji glase:

"(2) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je status roditelja njegovatelja priznat sa ograničenim rokom trajanja prava zbog utvrđenog kontrolnog pregleda lica sa invaliditetom koji je ograničen u skladu sa nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja, ako i dalje postoje drugi uslovi za priznavanje statusa roditelja njegovatelja definisani ovim zakonom.

(3) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je došlo do promijenjenih okolnosti vezanih za uslove iz člana 6. st. (1) i (2) ovog zakona pod uslovom da postoji kontinuitet u ostvarivanju prava utvrđenih u

skladu sa federalnim propisom o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške licima sa invaliditetom."

Član 9.

U članu 21. u stavu (2) iza riječi "njegovatelja" dodaju se riječi: "i evidencija povrata u slučajevima postojanja obaveze povrata".

Član 10.
(Ranije započeti i okončani postupci)

(1) Zahtjevi za sticanje statusa roditelja njegovatelja podneseni prije stupanja na snagu ovog zakona, a o kojima nije odlučeno, odnosno u kojima postupak revizije iz člana 16. Zakona o roditeljima njegovateljima nije okončan do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončat će se po odredbama Zakona o roditeljima njegovateljima koje su bile na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti u roku od 60 dana izvršiti provjeru ispunjenosti uslova za nastavak ostvarivanja prava na novčanu naknadu za one korisnike kojima je status roditelja njegovatelja utvrđen prije stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Ako se kroz postupak provjere iz stava (2) ovog člana utvrdi da lice kojem je ranije priznat status roditelja njegovatelja i dalje ispunjava uslove utvrđene odredbama ovog zakona, organ starateljstva neće donijeti novo rješenje o priznavanju statusa roditelja njegovatelja, ali će o istom sačiniti službenu zabilješku.

(4) Ako se kroz postupak provjere iz stava (3) ovog člana utvrdi da lice kojem je ranije priznat status roditelja njegovatelja ne ispunjava uslove utvrđene odredbama ovog zakona, organ starateljstva će donijeti rješenje o prestanku prava na novčanu naknadu.

Član 11.
(Usaglašavanje podzakonskih akata)

Federalni ministar će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti podzakonske akte donesene na osnovu Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine s odredbama ovog zakona.

Član 12.
(Stupanje Zakona na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E NJ E
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine sadržan je u odredbama člana III. 2. e), a u vezi sa članom III. 3. (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama člana III. 2. e) i člana III. 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su nadležni za socijalnu politiku. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnom osnovu.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III. 3. (4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III. 4. j)).

Prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Djeca i lica sa invaliditetom predstavljaju jednu od najosjetljivijih i društveno najranjivijih kategorija stanovništva, čiji položaj u velikoj mjeri ovisi o učinkovitosti i dostupnosti sistema socijalne brige i zaštite, ali i o podršci šire društvene zajednice. Njihove porodice, posebno roditelji, suočavaju se sa brojnim svakodnevnim izazovima: od organizacije brige i liječenja, preko osiguravanja osnovnih životnih uslova, pa sve do emocionalnih i psiholoških opterećenja koja proizlaze iz dugotrajne i intenzivne brige. U takvim okolnostima, porodice djece i lica sa invaliditetom nerijetko su izložene povećanom riziku od socijalne isključenosti, siromaštva i institucionalne zapuštenosti, posebno u situacijama kada sistem ne prepoznaje ili nedovoljno vrednuje njihov stvarni položaj i potrebe.

Polazeći od navedenog, bilo je nužno pristupiti sistemskom i sveobuhvatnom uređenju pitanja statusa roditelja koji brinu o djeci i licima sa invaliditetom. U velikom broju slučajeva upravo roditelji preuzimaju ulogu njegovatelja, terapeuta, odgajatelja i koordinatora različitih oblika podrške, pri čemu se njihova svakodnevica svodi na kontinuiranu, često 24-satnu brigu. Takav nivo angažmana u pravilu onemogućava ostvarivanje prava na rad, čime roditelji ostaju van tržišta rada i bez stabilnih izvora prihoda. U tom kontekstu, uvođenje instituta roditelja njegovatelja predstavlja važan korak prema priznavanju društvene vrijednosti neformalnog rada brige i zaštite i osiguravanju minimalne socijalne sigurnosti za porodice koje se nalaze u takvoj situaciji.

Zakon o roditeljima njegovateljima usvojen je u septembru 2021. godine, te je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", dok je njegova primjena započela tri mjeseca nakon stupanja na snagu, odnosno 30.12.2021. godine. Međutim, već u ranoj fazi njegove implementacije postalo je evidentno da donošenje Zakona nije bilo praćeno odgovarajućom pripremom drugih ključnih sistema nužnih za njegovu učinkovitu primjenu, posebno poreznog, penzijskog i zdravstvenog sistema. Ova institucionalna neusklađenost rezultirala je nizom operativnih poteškoća, koje su zahtijevale naknadne intervencije nadležnih organa. Tako je, na primjer, Federalno ministarstvo finansija bilo primorano pristupiti izmjenama vlastitog zakonodavnog okvira kako bi omogućilo provođenje odredbi koje se odnose na uplatu doprinosa, dok je Federalno ministarstvo rada i socijalne politike svoje aktivnosti usmjerilo na stvaranje preduslova za implementaciju Zakona, te provođenje postupaka revizije donesenih rješenja.

Tokom primjene Zakona identificiran je čitav niz problema koji su ukazali na potrebu njegovog dodatnog normativnog unapređenja. Posebno su se problematičnima pokazale odredbe koje se odnose na pojam i status roditelja njegovatelja, odnosno članovi 2. i 6. Zakona. Postojeće rješenje, koje odvojeno definiše pojam i status roditelja njegovatelja, pokazalo se ne samo suvišnim, nego i normativno nedosljednim. Takvo razdvajanje dovelo je do pravne nejasnoće i otvorilo prostor za različita tumačenja, kako od strane korisnika prava, tako i od strane službenih lica koja vode upravne postupke, ali i sudova u upravnim sporovima. U suštini, pojam i status roditelja njegovatelja predstavljaju jedinstvenu pravnu kategoriju, te njihovo odvojeno normiranje nije imalo opravdanu svrhu.

Dodatni problem pojavio se u vezi sa medicinskim vještačenjem, gdje su lica sa invaliditetom, unatoč tome što su već prošle postupak vještačenja u okviru ostvarivanja prava prema federalnim propisima, bile izložene ponovljenim postupcima vještačenja u svrhu priznavanja statusa roditelja njegovatelja. Ovakva praksa ne samo da nije bila jasno propisana Zakonom, već je stvarala dodatno administrativno i finansijsko opterećenje za korisnike i institucije, posebno u slučajevima djece kod kojih je predviđen kontrolni pregled.

Nadalje, u primjeni člana 2. Zakona uočeni su i elementi diskriminacije, posebno u odnosu na uzrok nastanka invaliditeta. Naime, roditelji djece kod kojih je invaliditet nastao uslijed povrede nisu mogli ostvariti status roditelja njegovatelja, što je dovelo do nejednakog postupanja prema licima koja se nalaze u uporedivim životnim okolnostima. Osim toga, problemi su zabilježeni i u pogledu ostvarivanja statusa od strane drugih srodnika, kao i u slučajevima kada su djeca sa invaliditetom uključena u obrazovni sistem, što je dodatno ukazalo na potrebu preciznijeg normiranja.

Istovremeno, u kontekstu opšteg rasta troškova života, otvoreno je i pitanje adekvatnosti visine novčane naknade propisane članom 11. Zakona. S obzirom na povećane potrebe djece i lica sa invaliditetom, kao i na činjenicu da njihove porodice snose bitno veće troškove u odnosu na prosječno domaćinstvo, postalo je jasno da postojeće rješenje zahtijeva preispitivanje u smislu osiguravanja dovoljnog nivoa materijalne podrške.

Uzimajući u obzir sve navedene okolnosti, kao i kontinuiranu komunikaciju sa centrima za socijalni rad, opštinskim službama socijalne zaštite, te brojne inicijative i prijedloge

koji su stigli od strane građana, udruženja i institucija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike ocijenilo je nužnim pristupiti izradi izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima. Cilj predloženih izmjena nije samo otklanjanje uočenih nedostataka, već i unapređenje pravne jasnoće, ujednačavanje prakse i osiguravanje učinkovitijeg sistema podrške porodicama djece i lica sa invaliditetom.

U konačnici, donošenje izmjena i dopuna Zakona treba rezultirati kvalitetnijim, pravednijim i funkcionalnijim normativnim okvirom koji će u većoj mjeri odgovarati stvarnim potrebama korisnika, osigurati veću pravnu sigurnost, te doprinijeti jačanju socijalne solidarnosti i odgovornosti društva prema najranjivijim grupama.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Metodološki posmatrano, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine strukturisan je kroz ukupno 11 članova, koji čine zaokruženu normativnu cjelinu usmjerenu na unapređenje postojećih zakonskih rješenja. Ovim izmjenama i dopunama pristupa se ciljano i problemski usmjereno, sa namjerom da se otklone uočene nejasnoće, nedosljednosti i praktične poteškoće koje su se pojavile tokom dosadašnje primjene Zakona, ali i da se dodatno pojača pravna sigurnost korisnika, te unaprijedi učinkovitost postupanja nadležnih organa.

Predložene odredbe obuhvataju kako nomotehnička usklađivanja i preciziranja pojedinih pojmova i instituta, tako i sadržajne intervencije koje imaju za cilj jasnije definisati uslove, postupke i pravne učinke vezane uz ostvarivanje i prestanak statusa roditelja njegovatelja. Time se nastoji osigurati dosljednija i ujednačenija primjena Zakona na cijelom području Federacije Bosne i Hercegovine, uz istovremeno smanjenje prostora za različita tumačenja u upravnoj i sudskoj praksi.

Što se tiče sadržaja pojedinih odredbi, odnosno detaljnog obrazloženja predloženih izmjena i dopuna, iste su u nastavku sistematično prikazane po članovima, uz navođenje ključnih razloga za njihovo donošenje i očekivanih rezultata u praksi.

Član 1. Predmetnom izmjenom predlaže se brisanje stava (2) člana 1. važećeg Zakona o roditeljima njegovateljima, kojim je bilo propisano da izrazi koji se koriste u Zakonu, a koji imaju rodno značenje, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod.

Razlog za predloženo brisanje ove odredbe leži u činjenici da se pitanje rodno osjetljivog jezika i tumačenja izraza sa rodnim značenjem sistemski uređuje na nivou cijelog zakona kroz posebnu odredbu koja je, izmjenama i dopunama Zakona, uvrštena u član 2. Na taj se način izbjegava normativno ponavljanje i osigurava jasnija sistematika zakonskog teksta, u skladu sa pravilima nomotehnike.

Naime, prema ustaljenim pravilima zakonodavne tehnike, odredbe koje imaju opšti karakter i odnose se na tumačenje izraza u cijelom zakonu trebaju biti sadržane u posebnom članu koji uređuje značenje pojmova ili opšta tumačenja, a ne u uvodnim odredbama koje definišu predmet zakona. Zadržavanje iste norme na dva mjesta unutar zakona moglo bi dovesti do nepotrebne redundancije, a u određenim slučajevima i do različitih tumačenja ukoliko bi došlo do izmjena samo jedne od tih odredbi.

Brisanjem stava (2) iz člana 1. ne dovodi se u pitanje primjena načela rodne ravnopravnosti u Zakonu, budući da je isto načelo i dalje izričito propisano kroz novu, sistemski pravilno pozicioniranu odredbu člana 2. Time se osigurava kontinuitet u primjeni rodno osjetljivog jezika, uz istovremeno unapređenje preglednosti i normativne dosljednosti zakonskog teksta. Predložena izmjena stoga ima isključivo nomotehnički karakter, te ne utiče na sadržaj prava i obaveza koje proizlaze iz Zakona, ali doprinosi njegovoj jasnoći, preciznosti i usklađenosti sa pravilima izrade propisa.

Član 2. Predloženom izmjenom člana 2. Zakona vrši se izmjena njegove sadržine na način da se njime uređuje rodno značenje izraza koji se koriste u Zakonu, dok se pitanje pojma roditelja njegovatelja, koje je bilo uređeno važećim članom 2. Zakona, sistemski izmješta u član 6.

Ovakav pristup ima za cilj unaprijediti strukturu i preglednost zakonskog teksta, u skladu sa pravilima nomotehnike. Naime, važeći član 2. sadržavao je materijalne odredbe koje definišu pojam roditelja njegovatelja i uslove za sticanje tog statusa, što po svojoj pravnoj prirodi pripada dijelu zakona koji uređuje konkretna prava i uslove za njihovo ostvarivanje. Izmještanjem tih odredbi u član 6. Zakona, koji se odnosi na status roditelja njegovatelja, postiže se tematsko i logičko grupisanje normi, čime se Zakon čini jasnijim i lakšim za primjenu u praksi.

Istovremeno, član 2. se redefinira kao odredba opšteg karaktera, kojom se uređuje rodno značenje izraza korištenih u Zakonu. Time se ova norma pozicionira u uvodni dio Zakona, gdje se u pravilu uređuju opšta pitanja i pravila tumačenja, što je u skladu sa ustaljenom zakonodavnom praksom.

Važno je naglasiti da predložena izmjena ne mijenja suštinski sadržaj pojma roditelja njegovatelja niti uslove za sticanje tog statusa, već isključivo vrši njihovo sistemsko preuređenje unutar Zakona. Na taj se način osigurava kontinuitet pravnog uređenja, uz istovremeno unapređenje normativne jasnoće i dosljednosti.

Dodatno, ovom izmjenom izbjegava se normativno preklapanje, s obzirom na to da se odredba o rodnom značenju izraza sada jasno i jedinstveno uređuje na jednom mjestu u Zakonu, dok se materijalne odredbe koncentriraju u odgovarajućim članovima koji uređuju status i prava roditelja njegovatelja.

Slijedom navedenog, predložena izmjena ima prvenstveno nomotehnički i sistemski karakter, a njen cilj je unaprijediti jasnoću, preglednost i dosljednost zakonskog teksta, bez uticaja na obim i sadržaj prava koja proizlaze iz Zakona.

Član 3. Predloženom izmjenom člana 6. Zakona vrši se njegovo sadržajno i sistemsko unapređenje, sa ciljem preciznijeg normiranja statusa roditelja njegovatelja, te otklanjanja uočenih nedostataka u primjeni važećih odredbi.

Prije svega, u st. (1) i (2) izvršeno je terminološko usklađivanje upućujućih normi na način da se umjesto dosadašnjeg pozivanja na Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom uvodi upućivanje na federalni propis o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške licima sa invaliditetom. Na ovaj se način osigurava usklađenost sa važećim i budućim normativnim okvirom koji

uređuje prava lica sa invaliditetom, te se izbjegava potreba za čestim izmjenama Zakona u slučaju promjena pojedinačnih propisa.

Nadalje, stavom (3) proširuje se krug lica koja mogu ostvariti status roditelja njegovatelja, na način da se, pored roditelja, to pravo omogućava i određenim kategorijama krvnih srodnika i srodnika po tazbini koji su imenovani za staratelje lica sa invaliditetom i koji žive u zajedničkom domaćinstvu sa tim licem. Ova izmjena predstavlja odgovor na probleme uočene u praksi, gdje dosadašnje zakonsko rješenje nije dovoljno jasno definiralo krug srodnika, što je dovodilo do neujednačene primjene propisa i različitih tumačenja.

U tom smislu, stavom (4) taksativno se utvrđuju kategorije krvnih i tazbinskih srodnika koji mogu ostvariti navedeni status, čime se osigurava pravna sigurnost i ujednačena primjena Zakona. Time se istovremeno otklanjaju ranije dileme u pogledu toga ko se može smatrati srodnikom u smislu ovog zakona, kao i uočene nelogičnosti u praksi, gdje su pojedini daljnji srodnici mogli ostvariti status, dok to nije bilo omogućeno, primjerice, bračnim drugovima.

Dodatno, stavom (5) uvodi se definicija zajedničkog domaćinstva kao uslova za ostvarivanje statusa za srodnike, čime se jasno propisuje da status može ostvariti samo lice koje faktički živi sa licem sa invaliditetom i sudjeluje u njegovoj svakodnevnoj njezi. Ova odredba ima za cilj spriječiti zloupotrebe u praksi, uključujući slučajeve formalnog imenovanja staratelja bez stvarnog pružanja brige i zaštite.

Stavom (6) dodatno se normira pojam vanbračne zajednice i njeno izjednačavanje sa bračnom zajednicom u pogledu ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, čime se osigurava jednak tretman bez obzira na formalni status zajednice, te se otklanja prethodno uočena diskriminacija.

Konačno, stavom (7) zadržava se postojeće rješenje prema kojem, u slučaju kada u porodici postoji dvoje ili više lica sa invaliditetom koja ispunjavaju zakonske uslove, status roditelja njegovatelja mogu ostvariti oba roditelja, čime se priznaje povećani obim brige u takvim porodicama.

Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti pravnu jasnoću, ukloniti uočene nedostatke u primjeni, spriječiti zloupotrebe, te osigurati pravedniji i funkcionalniji sistem ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, bez izmjene njegove osnovne svrhe.

Član 4. Predloženom izmjenom člana 7. Zakona vrši se intervencija u dijelu koji se odnosi na uslove pod kojima strani državljanin može ostvariti status roditelja njegovatelja, sa ciljem otklanjanja uočenih poteškoća u primjeni propisa i unapređenja njegove provedivosti u praksi.

Naime, važeće zakonsko rješenje predviđa dodatni uslov za strane državljane, koji podrazumijeva postojanje sporazuma o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i države porijekla, odnosno prebivališta podnositelja zahtjeva, kojim je regulisano ostvarivanje predmetnog prava. Međutim, praksa je pokazala da ovaj uslov nije precizno primjenjiv niti operativno provjerljiv u svim slučajevima.

U postupcima ostvarivanja prava često se nije moglo pouzdano utvrditi postoji li takav sporazum sa konkretnom državom, a čak i kada postoji, pitanje statusa roditelja njegovatelja u pravilu nije predmet uređenja tih sporazuma. Posljedično, navedeni uslov je stvarao pravnu nesigurnost i dodatno administrativno opterećenje, kako za podnositelje zahtjeva, tako i za nadležna tijela koja provode postupak.

S druge strane, praksa je pokazala da su uslovi odobrenog stalnog boravka na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, uz obvezu dokazivanja da podnositelj ne ostvaruje isto pravo u zemlji porijekla ili prebivališta, dovoljni za sprječavanje zloupotreba i osiguravanje zakonitog ostvarivanja prava.

Slijedom navedenog, brisanjem uslova koji se odnosi na postojanje međunarodnog sporazuma o socijalnom osiguranju pojednostavljuje se postupak, povećava pravna sigurnost i osigurava dosljednija i efikasnija primjena Zakona, bez narušavanja njegove osnovne svrhe i mehanizama kontrole.

Predložena izmjena ima za cilj ukloniti normativno suvišan i u praksi teško primjenjiv uslov, te osigurati jasnije, jednostavnije i funkcionalnije ostvarivanje prava za strane državljane koji ispunjavaju ostale zakonom propisane uslove.

Član 5. Predloženi član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 8. osnovnog teksta Zakona, kojim se definišu uslovi za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, s ciljem njihovog dodatnog preciziranja i usklađivanja sa potrebama uočenim u praksi.

U odnosu na važeće rješenje, stavom (2) uvodi se nova odredba kojom se posebno uređuje situacija kada je riječ o punoljetnom licu s invaliditetom, na način da se propisuje uslov njene nezaposlenosti. Naime, u postojećim razlozima za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja zaposlenost lica sa invaliditetom nije bila izričito definisana kao smetnja za ostvarivanje ovog statusa, iako iz drugih odredbi Zakona proizlazi da je institut roditelja njegovatelja namijenjen roditeljima koji vode brigu o licima koje zbog težine invaliditeta nisu u mogućnosti samostalno živjeti i raditi. Praksa u primjeni Zakona pokazala je potrebu da se ovo pitanje nedvosmisleno normira, čime se otklanjaju mogućnosti različitog tumačenja i eventualnih zlouporaba u primjeni propisa.

Nadalje, stavom (3) dodatno se precizira izuzetak u odnosu na obavezu prijave na evidenciju nadležne službe za zapošljavanje, omogućavajući dokazivanje statusa nezaposlenosti putem potvrde Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine. Ova dopuna ima za cilj olakšati ostvarivanje prava u situacijama kada roditelj nije evidentiran kao nezaposleno lice, ali faktički ne ostvaruje prihode po osnovi rada, čime se pojednostavljuje postupak dokazivanja ispunjenosti zakonom propisanih uslova.

Najznačajnija izmjena sadržana je u stavu (4), kojim se napušta dosadašnje zakonsko rješenje prema kojem se status roditelja njegovatelja mogao priznati isključivo do navršene 65. godine života. Dosadašnja dobna granica pokazala se prestrogom jer nije uzimala u obzir stvarnu sposobnost roditelja da i nakon navršene navedene dobi nastavi pružati potrebnu njegu licu s invaliditetom. Predloženim rješenjem omogućava se nastavak ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja i nakon navršene 65. godine života, pod uslovom da roditelj i dalje ispunjava ostale uslove propisane ovim

zakonom, te da jedanput godišnje dostavi ljekarsko uvjerenje kojim potvrđuje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu licu s invaliditetom.

Na taj se način napušta formalni kriterij životne dobi kao automatska zapreka za nastavak ostvarivanja statusa, a u prvi plan stavlja stvarna funkcionalna sposobnost roditelja njegovatelja za obavljanje poslova brige i njege. Istovremeno se uspostavlja odgovarajući mehanizam periodične provjere kojim se osigurava da status roditelja njegovatelja i nakon navršene 65. godine života ostvaruju isključivo lica koja su i dalje u mogućnosti kvalitetno i kontinuirano pružati potrebnu njegu.

Slijedom navedenoga, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti pravnu jasnoću, precizirati uslove za ostvarivanje i nastavak ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, te osigurati dosljedniju, pravičniju i učinkovitiju primjenu Zakona u praksi, bez odstupanja od njegove osnovne svrhe.

Član 6. Predloženim izmjenama člana 9. Zakona vrši se njegovo dodatno preciziranje i unapređenje sa ciljem uklanjanja uočenih poteškoća u primjeni propisa, osiguravanja veće pravne jasnoće, te jačanja zaštitnih mehanizama u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja.

Predmetni član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 9. osnovnog teksta Zakona koji definiše razloge za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. U tom kontekstu, važno je istaknuti da st. (3) i (4) važećeg člana predstavljaju izuzetke od opšteg pravila iz stava (1), pri čemu obuhvataju i određene vrste ustanova, uključujući zdravstvene i obrazovne ustanove, koje nisu direktno prepoznate u osnovnoj odredbi. Upravo iz tog razloga izvršeno je brisanje riječi "u sladu sa propisima iz oblasti socijalne zaštite" u stavu (1), kako bi se izbjegla normativna nedosljednost i osigurala jasnija povezanost između osnovne odredbe i njenih izuzetka.

Nadalje, izmjene u st. (3) i (4), kojima se brišu riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" rezultat su potrebe da se prevladaju problemi uočeni u praksi prilikom primjene Zakona. Naime, prema važećem rješenju, status roditelja njegovatelja nije se mogao priznati roditeljima lica sa invaliditetom koja borave u predškolskim, obrazovnim ili drugim ustanovama četiri i više sati dnevno, osim u slučajevima kada roditelj tokom tog boravka pruža usluge pomoći i njege.

U praksi je ovakvo rješenje stvaralo značajne poteškoće, posebno u pogledu djece uključene u obrazovni sistem. Budući da je trajanje boravka djeteta u školi promjenjiva kategorija koja zavisi o razredu i obrazovnom programu, dolazilo je do situacija u kojima su roditelji gubili pravo na status roditelja njegovatelja isključivo zbog povećanja broja sati boravka djeteta u školi. Dodatni problem predstavljalo je i pitanje načina provjere ovih činjenica, što je stvaralo administrativne poteškoće i pravnu nesigurnost.

Slijedom navedenog, predloženim izmjenama omogućava se da status roditelja njegovatelja mogu ostvariti i roditelji čija su djeca uključena u odgojno-obrazovni sistem, neovisno o broju sati provedenih u ustanovi. Na taj se način osigurava dosljedna primjena načela inkluzije, te se izbjegava poticanje isključivanja lica sa invaliditetom iz obrazovnih procesa zbog formalnih ograničenja.

Pri tome je potrebno imati u vidu da će navedene izmjene rezultirati proširenjem kruga korisnika, odnosno pojavom određenog broja novih roditelja njegovatelja koji prema ranijem zakonodavnom rješenju nisu mogli ostvariti ovaj status. Međutim, takvo proširenje proizlazi iz potrebe pravednijeg i funkcionalnijeg uređenja ovog instituta u skladu sa stvarnim životnim okolnostima.

Posebno značajna dopuna odnosi se na uvođenje novog stava (6), kojim se propisuju dodatni razlozi za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. Ovom odredbom uvode se jasne zapreke za ostvarivanje statusa u slučajevima kada postoji krivičnopravna odgovornost ili mjere zaštite vezane uz nasilje i zlostavljanje, čime se dodatno jača pravna zaštita lica sa invaliditetom kao posebno ranjive kategorije. Time se osigurava da status roditelja njegovatelja mogu ostvariti isključivo lica koja pružaju sigurno i dostojanstveno okruženje za život i razvoj lica sa invaliditetom.

Konačno, dosadašnji stav (6) postaje stav (7), bez izmjena u njegovom sadržaju, čime se osigurava kontinuitet u pogledu donošenja podzakonskog akta kojim se uređuje potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava.

Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti funkcionalnost Zakona, ukloniti administrativne prepreke u njegovoj primjeni, osigurati veću uključenost lica sa invaliditetom u društvene tokove, te istovremeno ojačati zaštitne mehanizme i pravnu sigurnost u postupcima priznavanja statusa roditelja njegovatelja.

Član 7. Predloženi član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 10. osnovnog teksta Zakona kojim se uređuju razlozi za prestanak statusa roditelja njegovatelja, s ciljem njegovog dodatnog preciziranja, usklađivanja s drugim odredbama Zakona, te otklanjanja uočenih nedostataka u njegovoj primjeni.

U tom smislu, dopunom tačke d) stava (1) propisuje se da status roditelja njegovatelja prestaje ne samo u slučaju kada roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos, već i u slučaju kada radni odnos zasnuje lice s invaliditetom. Ova izmjena neposredno je povezana s predloženim izmjenama člana 8. Zakona, kojima se kao jedan od uslova za priznavanje statusa roditelja njegovatelja propisuje nezaposlenost punoljetnog lica s invaliditetom. Time se osigurava međusobna usklađenost odredbi koje uređuju sticanje i prestanak statusa roditelja njegovatelja, te otklanjaju pravne praznine koje su u dosadašnjoj primjeni omogućavale različita tumačenja i potencijalne zlouporabe.

Navedena dopuna ujedno predstavlja odgovor na uočene slučajeve u kojima su lica s invaliditetom formalno zasnivala radni odnos, iako su istodobno ostvarivale status na osnovu nalaza i mišljenja kojim je utvrđeno da nisu u mogućnosti samostalno živjeti i raditi. Izričitim propisivanjem zaposlenosti lica s invaliditetom kao razloga za prestanak statusa roditelja njegovatelja osigurava se dosljedna primjena Zakona, te očuvanje svrhe instituta roditelja njegovatelja, koji je namijenjen pružanju kontinuirane brige licima s najtežim oblicima invaliditeta.

Nadalje, brisanjem tačke e), kojom je bilo propisano da status roditelja njegovatelja prestaje ako roditelj njegovatelj ostvari socijalne naknade po istom osnovu, vrši se normativno usklađivanje i pojednostavljenje teksta Zakona. Tokom njegove dosadašnje primjene nisu identifikovane socijalne naknade koje bi se mogle ostvarivati

po istom pravnom osnovu kao status roditelja njegovatelja, zbog čega je navedena odredba ocijenjena suvišnom i bez stvarnog pravnog učinka.

Istovremeno se briše i dosadašnja tačka h), kojom je kao razlog za prestanak statusa bilo propisano navršenje 65. godine života roditelja njegovatelja. Ova izmjena direktno je povezana s novim rješenjem iz člana 8. Zakona, kojim se omogućava nastavak ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja i nakon navršene 65. godine života, pod uslovom da roditelj i dalje ispunjava uslove propisane ovim zakonom, te da jedanput godišnje dostavi ljekarsko uvjerenje kojim potvrđuje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu licu s invaliditetom. Na taj se način napušta formalni kriterij životne dobi kao automatski razlog prestanka statusa, te se u prvi plan stavlja stvarna sposobnost roditelja njegovatelja za daljnje obavljanje poslova brige i njege.

Posljedično, izvršeno je tehničko usklađivanje kroz preoznačavanje dosadašnjih točaka f), g), i) i i) u točke e), f) i g), bez izmjena u njihovom sadržaju, čime se osigurava kontinuitet postojećih pravnih rješenja i unutrašnja usklađenost zakonskog teksta.

Slijedom navedenoga, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti jasnoću, međusobnu usklađenost i praktičnu primjenjivost odredbi koje uređuju prestanak statusa roditelja njegovatelja, uz očuvanje osnovne svrhe ovog instituta i osiguravanje dosljedne primjene Zakona u praksi.

Član 8. Predloženim izmjenama člana 13. Zakona vrši se njegova dopuna sa ciljem preciznijeg uređenja postupanja nadležnih organa u slučajevima nastavka trajanja statusa roditelja njegovatelja, posebno u situacijama kada je to pravo vremenski ograničeno ili kada dolazi do promjene relevantnih okolnosti.

Važećim zakonskim rješenjem propisano je da se postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava pokreće po zahtjevu stranke. Međutim nisu bile uređene situacije u kojima je već priznati status vremenski ograničen zbog kontrolnih pregleda, niti način postupanja nadležnog tijela u slučaju promjena okolnosti koje utječu na ostvarivanje tog statusa. U praksi su se javljali slučajevi u kojima su rješenja o priznavanju statusa roditelja njegovatelja donesena sa ograničenim rokom trajanja, vezanim za kontrolne preglede djece, kao i situacije u kojima su kontrolni pregledi bili predviđeni u rješenjima kojima je odlučivano o pravima na ličnu invalidninu i dodatak za njegu i pomoć drugog lica.

Budući da navedene situacije nisu bile jasno normirane osnovnim tekstom Zakona, postojala je pravna praznina u pogledu postupanja organa starateljstva, što je u praksi moglo dovesti do neujednačenog postupanja i dodatnog administrativnog opterećenja korisnika.

U tom smislu, stavom (2) uvodi se obaveza organa starateljstva da po službenoj dužnosti donosi rješenje o nastavku trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima kada je status priznat na određeno vrijeme zbog kontrolnog pregleda lica sa invaliditetom. Ova odredba zasniva se na nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, te podrazumijeva da se status nastavlja ukoliko i dalje postoje zakonom propisani uslovi. Na taj način osigurava se kontinuitet u ostvarivanju prava, bez potrebe da korisnici ponovno pokreću postupak, čime se smanjuje administrativno opterećenje i povećava pravna sigurnost.

Stavom (3) dodatno se uređuje postupanje organa starateljstva u slučajevima kada dođe do promijenjenih okolnosti vezanih za prava lica sa invaliditetom utvrđena u skladu sa propisima iz oblasti socijalne zaštite, uključujući prava na ličnu invalidninu i dodatak za njegu i pomoć drugog lica. U takvim situacijama, uz uslov postojanja kontinuiteta u ostvarivanju prava, nadležni organ po službenoj dužnosti donosi odgovarajuće rješenje, čime se omogućava pravovremeno i fleksibilno prilagođavanje statusa stvarnim okolnostima.

Predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti učinkovitost i ekonomičnost postupka, otkloniti uočene pravne praznine, osigurati kontinuitet prava, te precizirati obaveze nadležnih organa u situacijama koje dosad nisu bile jasno normirane. Time se doprinosi većoj pravnoj sigurnosti korisnika i dosljednijoj primjeni Zakona u praksi.

Član 9. Predloženom izmjenom člana 21. Zakona vrši se njegova dopuna u dijelu koji se odnosi na sadržaj i funkcionalnost jedinstvene elektroničke baze podataka o korisnicima statusa roditelja njegovatelja.

Važećim zakonskim rješenjem propisano je da se kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike vodi evidencija lica kojima je priznat status roditelja njegovatelja, kao i evidencija isplata naknada i pripadajućih doprinosa po tom osnovu. Međutim, osnovni tekst Zakona nije obuhvatao vođenje evidencije o povratima sredstava u slučajevima kada postoji obaveza povrata.

S obzirom na to da je članom 20. Zakona već detaljno regulisan institut povrata sredstava, uključujući razloge za povrat, kao i postupak odlučivanja, pri čemu je posebno propisano da organ starateljstva o povratu odlučuje rješenjem, ukazala se potreba da se i ove finansijske transakcije sistemski evidentiraju. Naime, iako je pravni okvir za povrat sredstava postojao, nedostajala je jasna odredba koja bi omogućila njihovo praćenje kroz jedinstveni informacijski sistem.

Slijedom navedenog, predloženom izmjenom nastoji se osigurati da se i povrati sredstava, kao sastavni dio finansijskog ciklusa vezanog uz ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja, evidentiraju kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka. Time se postiže cjelovitiji i transparentniji uvid u sve isplate i povrate, unapređuje nadzor nad zakonitošću korištenja budžetskih sredstava te olakšava praćenje i analiza finansijskih tokova na nivou sistema.

Predložena dopuna ima tehničko-operativni karakter i ne uvodi nove materijalne obaveze za korisnike, već doprinosi učinkovitijem upravljanju podacima, boljoj koordinaciji nadležnih tijela i dosljednijoj primjeni Zakona u praksi.

Član 10. Predloženom odredbom uređuju se prelazna pitanja od značaja za primjenu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima, s ciljem osiguravanja pravne sigurnosti, kontinuiteta ostvarivanja prava, te jedinstvene primjene propisa nakon njegovog stupanja na snagu.

Prije svega, propisuje se da će se svi zahtjevi za sticanje statusa roditelja njegovatelja koji su podneseni prije stupanja na snagu ovog zakona, a o kojima do tog trenutka nije donesena konačna odluka, kao i postupci revizije koji nisu okončani, dovršiti prema

odredbama Zakona koje su bile na snazi u vrijeme njihova pokretanja. Time se poštuje načelo pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja stranaka, budući da se postupci započeti prema jednom pravnom režimu ne prenose na novi normativni okvir tokom njihova trajanja.

Istovremeno, predloženom odredbom uvodi se obaveza organa starateljstva da po službenoj dužnosti izvrše provjeru ispunjenosti uslova za nastavak ostvarivanja prava kod svih korisnika kojima je status roditelja njegovatelja priznat prije stupanja na snagu ovog zakona. Cilj ovakvog rješenja jest osigurati da svi postojeći korisnici budu obuhvaćeni jedinstvenim sistemom provjere usklađenim s novim zakonskim rješenjima, bez potrebe za ponovljenim pokretanjem postupka priznavanja statusa.

U slučajevima u kojima se utvrdi da korisnik i dalje ispunjava zakonom propisane uslove, ne predviđa se donošenje novog upravnog akta, već se ta činjenica evidentira službenom zabilješkom. Na taj se način izbjegava nepotrebno administrativno opterećenje organa starateljstva i korisnika, te se doprinosi ekonomičnosti upravnog postupka. S druge strane, ako se u postupku provjere utvrdi da korisnik više ne ispunjava zakonom propisane uslove, organ starateljstva će donijeti odgovarajuće rješenje o prestanku prava na novčanu naknadu, čime se osigurava zakonitost daljeg ostvarivanja prava i zaštita budžetskih sredstava.

Slijedom navedenoga, predložena odredba ima za cilj osigurati uredan prelaz s dosadašnjeg na novi pravni režim, očuvati kontinuitet postupaka koji su već započeti, uspostaviti jedinstven način provjere postojećih korisnika, te osigurati zakonitu, efikasnu i ujednačenu primjenu Zakona u praksi.

Član 11. Predloženom odredbom uređuje se obaveza federalnog ministra rada i socijalne politike da, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, uskladi podzakonske akte donesene na osnovu Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) s odredbama ovog zakona.

Naime, predložene izmjene i dopune Zakona u pojedinim segmentima mijenjaju ili dopunjavaju uslove, postupke i druga pitanja koja su razrađena važećim podzakonskim aktima. Kako bi se osigurala njihova međusobna usklađenost i omogućila potpuna provedba izmijenjenih zakonskih rješenja, potrebno je odgovarajuće prilagoditi i postojeći provedbeni normativni okvir.

Utvrđivanjem roka za usklađivanje podzakonskih akata osigurava se pravovremeno uspostavljanje jedinstvenog i međusobno usklađenog sistema provedbenih propisa, čime se sprječavaju pravne nedoumice u njihovoj primjeni, te garantuje pravna sigurnost korisnika i organa nadležnih za provođenje Zakona.

Slijedom navedenoga, cilj predložene odredbe jest osigurati kontinuitet i dosljednost provođenja Zakona kroz pravovremeno usklađivanje postojećih podzakonskih akata s izmijenjenim zakonskim rješenjima, čime se doprinosi učinkovitijoj i jednoobraznoj primjeni propisa u praksi.

Član 12. Predloženom odredbom uređuje se stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima, na način da isti stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Ovakvo normativno rješenje predstavlja standard u zakonodavnoj praksi i u skladu je sa općim pravilima pravne sigurnosti i transparentnosti, budući da omogućava svim adresatima propisa da se pravovremeno upoznaju sa njegovim sadržajem prije početka njegove primjene. Određivanjem odgodnog roka (vacatio legis) osigurava se nužno vrijeme za prilagođavanje nadležnih organa, kao i korisnika prava, novim zakonskim rješenjima.

U konkretnom slučaju, predloženi rok od osam dana ocjenjuje se primjerenim, imajući u vidu prirodu i sadržaj izmjena i dopuna Zakona, koje su usmjerene prvenstveno na preciziranje postojećih odredbi, unapređenje njihove primjene u praksi, te otklanjanje uočenih nedostataka. Time se omogućava pravovremena priprema nadležnih institucija, posebno organa starateljstva i drugih uključenih subjekata, za dosljednu primjenu novih odredbi.

Slijedom navedenog, predložena odredba doprinosi osiguravanju pravne sigurnosti, predvidljivosti i učinkovite implementacije Zakona u praksi.

IV. USKLAĐENOST ZAKONA SA PROPISIMA EU

U skladu sa odredbama Uredbe o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine sa pravnom tečevinom Evropske unije, za predmetni zakon provedena je odgovarajuća procedura procjene njegove usklađenosti sa relevantnim propisima Evropske unije. U tom smislu, Izjava o usklađenosti dostavljena je Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, kao nadležnom tijelu za praćenje i koordinaciju procesa harmonizacije zakonodavstva.

Analizom predmetne materije utvrđeno je da područje koje uređuje ovaj zakon (status roditelja njegovatelja i pripadajuća prava iz sistema socijalne zaštite) primarno spada u domenu nacionalnih socijalnih politika država, te kao takvo nije direktno uređeno obavezujućim sekundarnim izvorima prava Evropske unije. Slijedom toga, nije identificirana potreba za formalnim usklađivanjem sa konkretnim direktivama, uredbama ili drugim pravno obavezujućim aktima Evropske unije.

Međutim, iako ne postoji obaveza direktnog preuzimanja pravne stečevine u ovom području, predložena zakonska rješenja oblikovana su u duhu osnovnih načela i vrijednosti Evropske unije, posebno u pogledu zaštite ranjivih grupa, promocije socijalne uključenosti, jednakosti i nediskriminacije. Time se osigurava da nacionalni pravni okvir, iako autonomno uređen, bude kompatibilan sa opštim standardima socijalne politike koji se razvijaju na nvou Evropske unije.

Slijedom navedenog, može se zaključiti da predmetni zakon ne zahtijeva formalno usklađivanje sa pravnom tečevinom Evropske unije, ali istovremeno doprinosi ostvarivanju širih ciljeva socijalne zaštite i uključivosti, koji su u skladu sa evropskim vrijednosnim okvirom.

V. KONSULTACIJE I PRIBAVLJENA MIŠLJENJA

U skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/10, 37/10 i 62/10), postupak pripreme Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine proveden je uz poštovanje propisanih procedura međuinstitucionalne koordinacije i pribavljanja relevantnih mišljenja. U tom smislu, predmetni je Zakon dostavljen na očitovanje Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu finansija i Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, kako bi se osigurala njegova pravna osnovanost, fiskalna održivost, te usklađenost sa važećim zakonodavnim i normativnim standardima.

Paralelno sa institucionalnim postupkom usuglašavanja, proces izrade Zakona obilježen je i uključivanjem šire javnosti, u skladu sa zaduženjima utvrđenim Zaključkom Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 01-02-1718/25 od 29.10.2025. godine, te Zaključkom Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 02-02-1718/25 od 30.10.2029. godine. Slijedom navedenih zaključaka, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike organiziralo je javnu raspravu o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja je trajala 30 dana, počevši od 24.11.2025. godine. Time je omogućeno svim zainteresiranim subjektima (institucijama, organizacijama civilnog društva, stručnjacima i građanima) da iznesu svoja mišljenja, prijedloge i sugestije, čime je dodatno ojačana transparentnost i participativnost zakonodavnog procesa.

Nadalje, u skladu sa istim zaključcima, Stručna služba Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine dostavila je predmetni Nacrt zakona dana 28.01.2026. godine kantonalnim skupštinama, sa ciljem pribavljanja njihovih mišljenja u roku od 60 dana. Ovakav pristup omogućio je uključivanje različitih razina vlasti u proces razmatranja predloženih rješenja, čime se dodatno doprinosi njihovoj kvaliteti i primjenjivosti u praksi. U tom kontekstu, mišljenja su dostavile sljedeće kantonalne skupštine:

a) Skupština Kantona 10;
b) Skupština Zeničko-dobojskog kantona;
c) Skupština Srednjobosanskog kantona;
d) Skupština Unsko-sanskog kantona;
e) Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Osim navedenih institucija, u javnu raspravu uključio se i veći broj drugih subjekata, uključujući organizacije civilnog društva, stručne institucije i pojedince. Njihovi prijedlozi i komentari sistemski su obrađeni i prikazani u posebnom Obrascu sa obrađenim prijedlozima i komentarima na predloženi propis, koji se nalazi u prilogu. U tom dokumentu detaljno su navedena sva zaprimljena zapažanja, zajedno sa očitovanjima Federalnog ministarstva rada i socijalne politike o njihovoj prihvatljivosti ili neprihvatljivosti, čime se osigurava potpuna transparentnost i uvid u način oblikovanja konačnih zakonskih rješenja.

Posebno je značajno istaknuti da je Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, uz ostalo, zadužio Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da tokom javne rasprave organizuje poseban sastanak sa predstavnicima Mreže udruženja Federacije "Moje pravo", kao i sa drugim zainteresiranim organizacijama civilnog društva koje pružaju podršku djeci i licima sa poteškoćama u razvoju, uključujući lica iz autističnog spektra. Cilj ovog sastanka bio je detaljno razmotriti inicijativu za proširenje obuhvata prava iz Zakona, odnosno mogućnost da se status roditelja njegovatelja prizna i roditeljima te srodnicima djece i lica sa poteškoćama u razvoju i/ili invaliditetom koji ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć drugog lica druge grupe.

Slijedom navedenog, dana 08.12.2025. godine u prostorijama Federalnog ministarstva rada i socijalne politike održan je sastanak sa predstavnicima Mreže udruženja Federacije "Moje pravo", na kojem je predmetna inicijativa temeljito razmotrena. Ovakav pristup potvrđuje opredijeljenost nadležnih institucija da u proces donošenja zakona uključe relevantne sudionike, posebno one koji neposredno zastupaju interese korisnika, te da kroz dijalog i razmjenu argumenata doprinesu iznalaženju kvalitetnih i održivih rješenja.

Ukupno gledano, postupak izrade i razmatranja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima karakterizira visok stepen institucionalne saradnje, transparentnosti i uključivosti, što predstavlja važan preduslov za donošenje normativnog rješenja koje će biti ne samo pravno osnovano, nego i društveno prihvatljivo i primjenjivo u praksi.

VI. FINANSIJSKA SREDSTVA

U pogledu fiskalnih učinaka predloženih izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21), nužno je istaknuti da iste imaju direktan i mjerljiv uticaj na budžet Federacije Bosne i Hercegovine, posebno na poziciji Tekućeg transfera drugim nivoima vlasti i fondovima - Provođenje Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Procjena potrebnih sredstava zasniva se na kombinovanom učinku dvaju ključnih faktora: povećanja iznosa pojedinačne naknade, te proširenja kruga korisnika prava.

Prvi faktor odnosi se na povećanje najniže plate u Federaciji Bosne i Hercegovine, utvrđeno Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o iznosu najniže plate za 2026. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 100/25), kojom je najniža plata povećana sa 1.000,00 KM na 1.027,00 KM. Budući da je visina novčane naknade roditeljima njegovateljima zakonski vezana uz iznos najniže plate, navedena izmjena automatski generira povećanje pojedinačne naknade. Imajući u vidu da se radi o doprinosnoj naknadi, na navedeni iznos obračunavaju se i pripadajući porezi i doprinosi, čime bruto iznos naknade po korisniku iznosi 1.690,90 KM. Ova činjenica ukazuje na strukturnu povezanost instituta roditelja njegovatelja sa politikama rada i socijalne sigurnosti, ali i na njegovu osjetljivost na promjene u širem ekonomskom okruženju.

Drugi faktor odnosi se na očekivano povećanje broja korisnika, koje proizlazi iz sadržajnih izmjena Zakona. Predloženim rješenjima uklanjaju se ograničenja koja su u dosadašnjoj primjeni Zakona dovodila do nejednakog tretmana i isključivanja pojedinih kategorija korisnika. U tom smislu, ukida se povreda kao uzrok nastanka invaliditeta kao isključujući kriterij za ostvarivanje prava, čime se otklanjaju ranije identificirani elementi diskriminacije. Nadalje, uvodi se mogućnost da status roditelja njegovatelja ostvare i supružnici kao posebna kategorija njegovatelja, čime se zakon usklađuje sa realnim životnim okolnostima u kojima bračni partneri često preuzimaju primarnu ulogu brige. Također, ukida se ograničenje vezano uz dužinu boravka djece u predškolskim i obrazovnim ustanovama, čime se omogućava ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja neovisno o broju sati koje dijete provodi u takvim ustanovama, a što je u dosadašnjoj praksi predstavljalo značajnu prepreku.

Na temelju dostupnih podataka, prema kojima je u isplati za mjesec decembar 2025. godine evidentirano 1.920 korisnika prava na novčanu naknadu roditelju njegovatelju, procjenjuje se da bi, u slučaju usvajanja predloženih izmjena i dopuna, broj korisnika mogao porasti na približno 3.000. Polazeći od tako procijenjenog broja korisnika i bruto iznosa naknade od 1.690,90 KM, ukupni mjesečni iznos potrebnih sredstava iznosi 5.072.700,00 KM, odnosno 60.872.400,00 KM na godišnjem nivou kako je prikazano u narednoj tabeli.

Procijenjen broj korisnika	**Iznos naknade (neto) u KM**	**Iznos naknade (bruto) u KM**	**Iznos sredstava na mjesečnom nivou u KM**	**Iznos sredstava na godišnjem nivou u KM**	**Iznos dodatnih sredstava uvećan za dodatne troškove sahrane u KM**
3.000	1.027,00	1.690,90	5.072.700,00	60.872.400,00	1.872.400,00

U Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine za 2026. godinu za provedbu Zakona o roditeljima njegovateljima odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 59.000.000,00 KM. Poređenjem navedenog iznosa sa procijenjenim godišnjim potrebama proizlazi da postoji nedostatak sredstava u iznosu od 1.872.400,00 KM, koji je potrebno osigurati kroz odgovarajuće preraspodjele ili eventualne izmjene i dopune Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2026. godinu.

Unatoč navedenom povećanju budžetskih izdvajanja, potrebno je naglasiti da se radi o razmjerno ograničenom fiskalnom učinku u odnosu na ukupni budžet Federacije Bosne i Hercegovine, dok su očekivani društveni učinci višestruko značajni. Predložene izmjene doprinose unapređenju položaja lica sa invaliditetom i njihovih porodica, jačanju socijalne uključenosti, te smanjenju potrebe za institucionalnim oblicima brige, koji dugoročno predstavljaju znatno veći finansijski teret za sistem. Stoga se predmetna izdvajanja mogu promatrati ne samo kao trošak, već i kao ulaganje u održivost sistema socijalne zaštite i očuvanje funkcionalnosti porodice kao temeljne društvene jedinice.

Slijedom navedenog, predložene izmjene i dopune Zakona ocjenjuju se fiskalno opravdanima i održivima, uz osiguranje dodatnih sredstava u utvrđenom iznosu.

VII. ZAKLJUČAK

Relevantnost i opravdanost usvajanja predloženih izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine neupitna je, budući da su u dosadašnjoj primjeni važećeg zakonskog rješenja identificirani brojni praktični i normativni nedostaci koji otežavaju ostvarivanje prava i dovode do neujednačene primjene propisa. Kao što je već ranije obrazloženo, postojeće odredbe u pojedinim segmentima nisu bile dovoljno precizne, što je u praksi rezultiralo različitim tumačenjima od strane nadležnih organa, ali i otežanim pristupom pravu za određene kategorije korisnika.

Predložene izmjene i dopune imaju za cilj otklanjanje uočenih nedosljednosti, unapređenje pravne jasnoće i preciznije definisanje uslova i postupaka za sticanje statusa roditelja njegovatelja. Time se ne samo olakšava rad nadležnih institucija, već se ujedno osigurava i veća pravna sigurnost za korisnike, što predstavlja jedan od temeljnih principa svakog uređenog pravnog sistema. Poseban značaj predloženih rješenja ogleda se u uklanjanju određenih ograničenja koja su u dosadašnjoj primjeni imala za posljedicu isključivanje pojedinih porodica iz sistema podrške, unatoč postojanju stvarne potrebe za kontinuiranom brigom i njegom.

Istovremeno, izmjene i dopune Zakona reflektiraju stvarne životne okolnosti porodice djece i lica sa invaliditetom, prepoznajući kompleksnost i intenzitet brige koju roditelji i drugi članovi porodice svakodnevno pružaju. Na taj način se zakonodavni okvir dodatno približava svojoj osnovnoj svrsi: osiguravanju adekvatne i pravedne podrške onima koji se nalaze u posebno zahtjevnim životnim situacijama.

U konačnici, predložene izmjene ne predstavljaju samo tehničko unapređenje postojećeg propisa, već i važan korak u jačanju sistema socijalne zaštite, afirmaciji načela jednakosti i nediskriminacije, te izgradnji pravednijeg i uključivijeg društva. Slijedom navedenog, njihovo usvajanje predstavlja nužan i opravdan odgovor zakonodavca na uočene potrebe u praksi i očekivanja korisnika sustava.

("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21)

TEKST ODREDABA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Član 1.

U članu 1. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) stav (2) briše se.

Član 2.

Član 2. mijenja se i glasi:

"Član 2.
(Rodno značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod."

Član 3.

Član 6. mijenja se i glasi:

"Član 6.
(Status roditelja njegovatelja)

(1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica sa invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu sa federalnim propisom o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške licima sa invaliditetom.

(2) Oštećenje organizma lica sa invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu sa propisom iz stava (1) ovoga člana.

(3) Status roditelja njegovatelja iz stava (1) ovoga člana može ostvariti i lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje je, u skladu sa odredbama propisa iz oblasti porodično-pravne zaštite, nadležni organ imenovao za staratelja licu sa invaliditetom i koje živi u zajedničkom domaćinstvu sa licem sa invaliditetom.

(4) Lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, u smislu ovoga Zakona je:

a) bračni ili vanbračni drug;
b) dijete ili pastorak;

c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji;
d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji;
e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i
f) srodnici po tazbini do drugog stepena uključivo u pobočnoj liniji.

(5) Zajedničko domaćinstvo u smislu stava (3) ovoga člana je životna i ekonomska zajednica jedne ili više porodica čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara.

(6) Vanbračnom zajednicom, u smislu ovoga zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu sa odredbama propisa iz oblasti porodično-pravne zaštite, te se, u pogledu sticanja statusa roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, izjednačava sa bračnom zajednicom.

(7) Ako u porodici ima dvoje ili više lica sa invaliditetom iz stava (1) ovoga člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja."

Član 4.

U članu 7. u stavu (2) riječi: "i ukoliko je isto pravo regulisano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina" brišu se.

Član 5.

Član 8. mijenja se i glasi:

"Član 8.
(Uslovi za priznavanje statusa)

(1) Roditelju lica sa invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ako je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.

(2) Roditelju punoljetnog lica sa invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ako je lice sa invaliditetom nezaposleno.

(3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovoga člana, ako nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za roditelja lica sa invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se pribaviti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.

(4) Nakon navršene 65. godine života roditelj njegovatelj može nastaviti ostvarivati status roditelja njegovatelja ako i dalje ispunjava uslove propisane ovim zakonom, te jedanput

godišnje dostavi ljekarsko uvjerenje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu licu s invaliditetom."

Član 6.

U članu 9. u stavu (1) riječi: "u skladu sa propisima iz oblasti socijalne zaštite" brišu se.

U st. (3) i (4) riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" brišu se.

Iza stava (5) dodaje se stav (6) koji glasi:

"(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju:

a) protiv kojega se vodi istražni ili krivični postupak ili koji je, prema odredbama krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravomoćno osuđen za krivična djela protiv života i tijela, protiv polne slobode i morala, protiv braka, porodice i omladine, te protiv zdravlja ljudi;
b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti polova, osuđivan za krivično djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i
c) kojem je, prema propisima o zaštiti od porodičnog nasilja i nasilja prema ženama, izrečena mjera porodično- pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog porodičnog nasilja."

Dosadašnji stav (6) postaje stav (7).

Član 7.

U članu 10. u stavu (1) u tački d) iza riječi "roditelj njegovatelj" dodaju se riječi "ili lice s invaliditetom".

Tač. e) i h) brišu se.

Dosadašnje tač. f), g), i i) postaju tač. e), f) i g).

Član 8.

U članu 13. iza stava (1) dodaju se st. (2) i (3) koji glase:

"(2) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je status roditelja njegovatelja priznat sa ograničenim rokom trajanja prava zbog utvrđenog kontrolnog pregleda lica sa invaliditetom koji je ograničen u skladu sa nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja, ako i dalje postoje drugi uslovi za priznavanje statusa roditelja njegovatelja definisani ovim zakonom.

(3) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je došlo do promijenjenih okolnosti vezanih za uslove iz člana 6. st. (1) i (2) ovoga zakona pod uslovom da postoji kontinuitet u ostvarivanju prava utvrđenih u skladu sa federalnim propisom o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške licima sa invaliditetom."

Član 9.

U članu 21. u stavu (2) iza riječi "njegovatelja" dodaju se riječi: "i evidencija povrata u slučajevima postojanja obaveze povrata".

Član 10.
(Ranije započeti i okončani postupci)

(1) Zahtjevi za sticanje statusa roditelja njegovatelja podneseni prije stupanja na snagu ovoga zakona, a o kojima nije odlučeno, odnosno u kojima postupak revizije iz člana 16. Zakona o roditeljima njegovateljima nije okončan do dana stupanja na snagu ovoga zakona, okončat će se po odredbama Zakona o roditeljima njegovateljima koje su bile na snazi do dana stupanja na snagu ovoga zakona.

(2) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti u roku od 60 dana izvršiti provjeru ispunjenosti uslova za nastavak ostvarivanja prava na novčanu naknadu za one korisnike kojima je status roditelja njegovatelja utvrđen prije stupanja na snagu ovoga zakona.

(3) Ako se kroz postupak provjere iz stava (2) ovoga člana utvrdi da lice kojem je ranije priznat status roditelja njegovatelja i dalje ispunjava uslove utvrđene odredbama ovoga zakona, organ starateljstva neće donijeti novo rješenje o priznavanju statusa roditelja njegovatelja, ali će o istom sačiniti službenu zabilješku.

(4) Ako se kroz postupak provjere iz stava (3) ovoga člana utvrdi da lice kojem je ranije priznat status roditelja njegovatelja ne ispunjava uslove utvrđene odredbama ovoga zakona, organ starateljstva će donijeti rješenje o prestanku prava na novčanu naknadu.

Član 11.
(Usaglašavanje podzakonskih akata)

Federalni ministar će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti podzakonske akte donesene na osnovu Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine s odredbama ovoga zakona.

Član 12.
(Stupanje Zakona na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

OBRAZAC S OBRAĐENIM PRIJEDLOZIMA I KOMENTARIMA NA PREDLOŽENI PROPIS

Napomena: U ovom se Obrascu nalaze obrađeni pisani prijedlozi i komentari na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima koji je u formi nacrta bio predmetom javne rasprave održane u razdoblju od 24.11.2025. godine do 23.12.2025. godine. U tom kontekstu i u cilju lakšeg praćenja zaprimljenih komentara i prijedloga, kao i stavova obrađivača navedenog propisa u vezi s njima, isti su objedinjeni i učinjeni preglednim kroz naredni tabelarni prikaz pri čemu treba obratiti pozornost na sljedeće:

- U stupac pod nazivom "Fizička ili pravna osoba koja daje komentar" upisan je naziv pravne osobe, odnosno ime i prezime fizičke osobe koja je dala određeni prijedlog ili komentar.
- U stupac pod nazivom "Sadržaj komentara ili prijedloga" upisan je prijedlog ili komentar u vezi određene odredbe s naznačenim obrazloženjem, odnosno razlogom zbog čega se smatra da ponuđeno rješenje nije odgovarajuće, te eventualno navedenim posljedicama do kojih bi moglo doći ukoliko ponuđena odredba u tom obliku bude usvojena.
- U stupac pod nazivom "Stav obrađivača" upisano je očitovanje obrađivača propisa na dati prijedlog ili komentar s jasno naznačenom konstatacijom o njegovom prihvaćanju ili neprihvaćanju.

Opća zapažanja u vezi predloženog propisa		
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača propisa**
Udruženje roditelja djece sa poteškoćama u razvoju "Budi mi prijatelj" Jablanica Udruženje građana za pomoć i podršku djeci i osobama sa poteškoćama u razvoju "Imam pravo" Mreža udruženja u Federaciji BiH "Moje pravo"	Nekoliko udruženja koja okupljaju roditelje i obitelji djece s poteškoćama u razvoju (Udruženje roditelja djece sa poteškoćama u razvoju "Budi mi prijatelj" Jablanica, Udruženje građana za pomoć i podršku djeci i osobama sa poteškoćama u razvoju "Imam pravo" i Mreža udruženja u Federaciji BiH "Moje pravo") u svom obraćanju jasno artikuliraju potrebu za suštinskim proširenjem prava iz Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Njihov prijedlog ide u pravcu izmjene normativnog okvira na način da se pravo na status roditelja njegovatelja ne ograničava isključivo na osobe s invaliditetom koje ostvaruju dodatak za njegu i pomoć prve skupine, već da se obuhvate i osobe sa 100% ili 90% oštećenjem organizma koje imaju pravo na dodatak druge skupine . Ovakav zahtjev ne proizlazi iz formalnog proširenja prava radi samog proširenja, već iz duboko ukorijenjene stvarnosti u kojoj sistem socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine ostaje parcijalan i nedostatan. Trenutno su, kako udruženja ističu, osobama s invaliditetom sistemski dostupna tek osnovna prava (osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć, te ortopedski dodatak), dok čitav niz drugih ključnih oblika podrške,	Predloženo proširenje prava na status roditelja njegovatelja na osobe s invaliditetom sa 90% oštećenjem organizma i/ili korisnike dodatka za njegu i pomoć druge skupine ne može se prihvatiti. Važećim zakonskim rješenjem, kao i predloženim izmjenama i dopunama Zakona, status roditelja njegovatelja vezan je isključivo za najteže oblike invaliditeta, odnosno za osobe sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine. Riječ je o osobama koje su u potpunosti i trajno ovisne o tuđoj pomoći u obavljanju osnovnih životnih aktivnosti, zbog čega roditelj preuzima ulogu njegovatelja u punom radnom kapacitetu, faktički zamjenjujući institucionalnu ili profesionalnu skrb.

	poput prava na osobnog asistenta, izostaje ili je nedovoljno razvijen. Upravo zbog tog vakuuma, Zakon o roditeljima njegovateljima u praksi preuzima funkciju šire socijalne zaštite, nadomještajući ono što bi trebali biti zasebni, komplementarni sistemi podrške. Posebno se naglašava položaj djece i osoba s neurorazvojnim, intelektualnim i kombiniranim poteškoćama, uključujući osobe iz autističnog spektra. Iako se u postupcima medicinskog vještačenja ove osobe često svrstavaju u drugu skupinu, njihova stvarna potreba za podrškom nerijetko je kontinuirana, intenzivna i sveobuhvatna. Takva djeca i odrasli zahtijevaju stalni nadzor, poticaj i pomoć u svakodnevnim aktivnostima, zbog čega jedan roditelj (u pravilu majka) ostaje trajno izvan tržišta rada. Time se otvara pitanje ne samo socijalne politike, nego i temeljne pravednosti: može li se opravdati da roditelji koji su faktički jednako opterećeni brigom i njegom budu različito tretirani isključivo na temelju formalne klasifikacije invaliditeta? Udruženja u tom smislu ukazuju na pojavu koju nazivaju "diskriminacijom unutar diskriminiranih" pod čime se podrazumijeva situacija u kojoj su upravo oni koji se ne mogu sami zastupati i koji su trajno ovisni o tuđoj pomoći dodatno marginalizirani u sustavu prava . Riječ je o populaciji koja, iako formalno svrstana u drugu skupinu, realno živi u trajnoj ovisnosti o roditeljima ili članovima obitelji, bez mogućnosti samostalnog života. Kao primjer drugačijeg normativnog pristupa navodi se Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, gdje je usvojen zakon koji omogućava ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja i za osobe s 90% oštećenja organizma, čime je, prema mišljenju ova tri udruženja, uklonjena diskriminacija koja postoji u Federaciji. Taj primjer dodatno se koristi kao argument da proširenje prava ne bi nužno predstavljalo nepremostiv fiskalni teret, osobito imajući u vidu međusobne financijske tokove između entiteta i Distrikta. Udruženja dodatno potkrepljuju svoje stavove konkretnim podacima i projekcijama. Ukazuju da u Federaciji BiH postoji oko 15.000 osoba koje ostvaruju dodatak za njegu i pomoć prve skupine, te oko 21.000 osoba iz druge skupine. Ako bi se primijenila ista stopa obuhvata kao kod prve skupine, broj novih korisnika iz druge skupine iznosio bi oko 2.800. Financijski gledano, to bi značilo godišnji trošak od približno 58,6 milijuna KM, uz istovremeno smanjenje izdataka za postojeće naknade od oko 8,8 milijuna KM, što rezultira neto potrebom od oko 50 milijuna KM godišnje .	Institut roditelja njegovatelja koncipiran je kao izuzetna i ciljano usmjerena mjera, čija je svrha kompenzirati nemogućnost roditelja da sudjeluje na tržištu rada uslijed potrebe za cjelodnevnom njegom osobe s invaliditetom. Proširenje prava na širi krug korisnika, uključujući osobe iz druge skupine ili sa 90% oštećenjem organizma, predstavljalo bi odstupanje od ove temeljne svrhe, jer se kod tih kategorija ne podrazumijeva nužno potpuna i trajna ovisnost o tuđoj pomoći u svim segmentima svakodnevnog života. Time bi se izmijenio karakter instituta i otvorio prostor za njegovo postupno pretvaranje u opće socijalno pravo, što nije bila intencija zakonodavca niti je u skladu s njegovom osnovnom funkcijom. Također, postojeći sustav procjene invaliditeta zasnovan je na funkcionalnim kriterijima koji jasno razlikuju stupnjeve ovisnosti o tuđoj pomoći i raziñu potrebne podrške. Uvođenje dodatnih kategorija korisnika unutar ovog zakona, bez istovremene izmjene metodologije vještačenja i kriterija razvrstavanja, dovelo bi do narušavanja tog sustava, stvaranja pravne nesigurnosti, te neujednačene i potencijalno proizvoljne primjene propisa u praksi. Dodatno, proširenje kruga korisnika imalo bi značajne fiskalne implikacije na proračun Federacije Bosne i Hercegovine. S obzirom na znatno veći broj osoba koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine u odnosu na prvu skupinu, ovakva izmjena bi rezultirala trajnim povećanjem budžetskih izdvajanja u značajnom obimu, čime bi se mogla dovesti u pitanje dugoročna održivost sustava, kao i mogućnost daljnjeg razvoja drugih, jednako važnih oblika podrške osobama s invaliditetom. Pri tome je posebno važno naglasiti da se pitanje položaja osoba s invaliditetom iz druge skupine i njihovih obitelji ne može i ne treba rješavati kroz institut roditelja njegovatelja. Riječ je o populaciji čije

	Međutim, ni ovaj iznos, prema njihovom stajalištu, ne bi trebao biti percipiran kao čisti trošak. Naglašava se da se značajan dio sredstava vraća u proračun kroz poreze i doprinose na naknade roditelja njegovatelja, čime se ublažava fiskalni učinak . Na kraju, udruženja upozoravaju i na širi kontekst tržišta rada i socijalne politike. Planirane reforme koje predviđaju razvrstavanje nezaposlenih osoba na aktivne i neaktivne tražitelje posla mogle bi dodatno marginalizirati roditelje djece s poteškoćama, koji se formalno vode kao nezaposleni, a u stvarnosti su trajno angažirani u brizi o svojoj djeci. Bez priznavanja statusa roditelja njegovatelja, oni bi mogli biti označeni kao neaktivni, čime bi se njihova socijalna i ekonomska pozicija dodatno pogoršala . U cjelini, ovaj komentar predstavlja snažan apel za preispitivanje postojećih normativnih granica i za uspostavljanje sustava koji će bolje odražavati stvarne potrebe osoba s invaliditetom i njihovih obitelji. Njegova osnovna poruka nije samo proširenje prava, već uspostavljanje pravednijeg, inkluzivnijeg i funkcionalnijeg modela socijalne zaštite, koji neće praviti razlike tamo gdje ih život već briše.	potrebe često nadilaze okvir novčane naknade i zahtijevaju razvoj sveobuhvatnih usluga u zajednici, uključujući osobnu asistenciju, dnevne i poludnevne boravke, podršku u obrazovanju i rehabilitaciji, kao i usluge predaha za članove obitelji. Oslanjanje isključivo na novčanu kompenzaciju roditelju dugoročno može dovesti do dodatne socijalne izolacije i preopterećenja obitelji, umjesto razvoja sustava koji omogućava širu društvenu uključenost osoba s invaliditetom. Slijedom navedenog, predloženo proširenje prava ne može se prihvatiti, uz ocjenu da je unapređenje položaja ove kategorije korisnika potrebno ostvarivati kroz razvoj drugih sistemskih rješenja i usluga socijalne zaštite.
Melisa Lipović Joldić	Kao majka dvanaestogodišnjeg dječaka s utvrđenim 100% invaliditetom i pravom na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, predlagateljica ukazuje na potrebu proširenja prava na status roditelja njegovatelja i na ovu kategoriju korisnika, obrazlažući svoj stav kroz konkretan životni primjer. Naime, riječ je o djetetu s dijagnozama nespecifičnog poremećaja razvoja, govora i jezika, umjerene intelektualne insuficijencije, te poremećaja čitanja, pisanja i učenja. Prema nalazima više stručnjaka, uključujući tri neovisna psihološka vještačenja, utvrđeno je da dijete, u pogledu kognitivnih sposobnosti, funkcionira na razini prosječnog trogodišnjeg djeteta, uz značajna razvojna odstupanja u intelektualnom i općem funkcioniranju. Dodatno, u tijeku su daljnje medicinske obrade koje upućuju na mogući genetski uzrok stanja, zbog čega je planirano uključivanje u postupak dijagnostike u okviru centra za rijetke bolesti. Dijete pohađa školu uz podršku asistenta, ali je zbog nemogućnosti daljnje prilagodbe nastavnog sadržaja prebačeno na poseban plan i program, pri čemu nije usvojilo osnovne vještine poput prepoznavanja slova i brojeva. Sve navedeno upućuje na potrebu za stalnim nadzorom, kontinuiranom brigom i svakodnevnom podrškom u svim aspektima života.	Predloženo proširenje prava na status roditelja njegovatelja na korisnike dodatka za njegu i pomoć druge skupine ne može se prihvatiti. Važećim zakonskim rješenjem, kao i predloženim izmjenama i dopunama Zakona, status roditelja njegovatelja vezan je isključivo za najteže oblike invaliditeta, odnosno za osobe sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine. Riječ je o osobama koje su u potpunosti i trajno ovisne o tuđoj pomoći u obavljanju osnovnih životnih aktivnosti, zbog čega roditelj preuzima ulogu njegovatelja u punom radnom kapacitetu. Iako izneseni primjer ukazuje na složene i zahtjevne životne okolnosti u kojima se nalazi dijete i njegova obitelj, te na potrebu za kontinuiranim nadzorom i brigom, takve okolnosti same po sebi ne mogu biti osnov za izmjenu normativnog okvira na način koji bi obuhvatio širi krug korisnika. Institut roditelja

	U takvim okolnostima, roditelji su suočeni s velikim organizacijskim i životnim izazovima, osobito imajući u vidu činjenicu da u mjestu stanovanja, kao ni u okolnim sredinama, ne postoje odgovarajuće usluge poput dnevnog ili poludnevnog boravka za djecu s poteškoćama u razvoju. Posljedično, cjelokupna briga o djetetu ostaje na obitelji, koja vlastitim resursima nastoji osigurati uvjete za život dostojan čovjeka. Polazeći od navedenog, predlagateljica smatra da bi bilo opravdano i svrhovito omogućiti ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja i roditeljima djece koja ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, osobito u slučajevima kada je potreba za nadzorom i brigom kontinuirana i sveobuhvatna. Takvo rješenje, prema njezinom stajalištu, doprinijelo bi ne samo boljoj zaštiti djece s poteškoćama u razvoju, već i stabilnosti obitelji kao temeljne društvene zajednice. Kao dodatni argument navodi se i primjer Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gdje je zakonodavac već omogućio ostvarivanje ovog prava i za roditelje djece iz druge skupine, što se percipira kao pozitivan primjer koji bi se mogao slijediti i u Federaciji Bosne i Hercegovine.	njegovatelja koncipiran je kao izuzetno i ciljano pravo, koje se veže uz najviši stupanj funkcionalne ovisnosti o tuđoj pomoći, a ne uz sve oblike povećane potrebe za nadzorom i podrškom. Proširenje prava na korisnike druge skupine dovelo bi do odstupanja od osnovne svrhe ovog instituta, te bi izmijenilo njegov karakter, s obzirom na to da druga skupina, iako podrazumijeva značajne potrebe za podrškom, ne podrazumijeva nužno potpunu i trajnu ovisnost o drugoj osobi u svim segmentima svakodnevnog funkcioniranja. Također, prihvaćanje navedenog prijedloga dovelo bi do narušavanja postojećeg sustava procjene invaliditeta zasnovanog na funkcionalnim kriterijima, koji jasno diferencira stupnjeve ovisnosti o tuđoj pomoći. Uvođenje dodatnih kategorija bez izmjene tog sustava moglo bi proizvesti pravnu nesigurnost i neujednačenu primjenu propisa u praksi. Pored navedenog, proširenje kruga korisnika imalo bi značajne fiskalne implikacije na proračun Federacije Bosne i Hercegovine, čime bi se dovela u pitanje dugoročna održivost sustava, osobito imajući u vidu znatno veći broj potencijalnih korisnika u odnosu na postojeću ciljnu skupinu. Pitanje položaja djece i osoba s poteškoćama u razvoju koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine potrebno je rješavati kroz razvoj i dostupnost drugih oblika podrške u zajednici, uključujući usluge dnevnog i poludnevnog boravka, asistencije i drugih oblika socijalnih usluga, a ne kroz proširenje instituta roditelja njegovatelja.
Udruženje roditelja djece i mladih s poteškoćama u razvoju "Naš emanet" Cazin	Predlagatelj ističe potrebu proširenja prava na status roditelja njegovatelja i na roditelje djece koja imaju utvrđeno 100% oštećenje organizma i pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, kao i na roditelje djece sa 90% oštećenjem organizma koja ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve ili druge skupine. Kao ključni argument navodi se činjenica da	Predloženo proširenje prava na status roditelja njegovatelja na roditelje djece sa 90% oštećenjem organizma i/ili korisnike dodatka za njegu i pomoć druge skupine ne može se prihvatiti.

	i ova kategorija djece zahtijeva tuđu njegu i pomoć, odnosno da nije samostalna u svakodnevnom funkcioniranju. Ukazuje se na to da u takvim okolnostima jedan od roditelja, najčešće majka, u pravilu nije u mogućnosti zasnovati radni odnos zbog potrebe za stalnom brigom o djetetu. Posebno se problematizira položaj samohranih roditelja, koji su u situaciji da zbog obveze skrbi o djetetu ne mogu ostvariti prihod, a istovremeno nemaju dostupne alternativne oblike podrške. Dodatno se naglašava da u velikom broju lokalnih zajednica u Federaciji Bosne i Hercegovine ne postoje adekvatne socijalne usluge, poput dnevnih ili poludnevnih centara, u kojima bi djeca s poteškoćama u razvoju mogla boraviti uz stručnu podršku. Zbog toga cjelokupna briga o djetetu ostaje na obitelji, što dodatno otežava njihovu socijalnu i ekonomsku situaciju. U tom kontekstu, predlagatelj izražava očekivanje da Federacija Bosne i Hercegovine slijedi pozitivne primjere iz prakse, posebno Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gdje je normativno omogućeno šire ostvarivanje prava roditelja njegovatelja, s ciljem osiguravanja dostojanstvenog života djeci s poteškoćama u razvoju i njihovim obiteljima.	Važećim zakonskim rješenjem, kao i predloženim izmjenama i dopunama Zakona, status roditelja njegovatelja vezan je isključivo za najteže oblike invaliditeta, odnosno za osobe sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine. Riječ je o osobama koje su u potpunosti i trajno ovisne o tuđoj pomoći u obavljanju osnovnih životnih aktivnosti, zbog čega roditelj preuzima ulogu njegovatelja u punom radnom kapacitetu, odnosno u punom radnom smislu zamjenjuje zaposlenje. Institut roditelja njegovatelja koncipiran je kao izuzetno i ciljano pravo koje se priznaje u situacijama potpune i trajne ovisnosti o tuđoj pomoći, te kao takav ne predstavlja opći oblik socijalne ili financijske potpore za sve kategorije djece s poteškoćama u razvoju. Proširenje prava na širi krug korisnika, uključujući djecu iz druge skupine ili sa 90% oštećenjem organizma, dovelo bi do odstupanja od ove temeljne koncepcije i izmijenilo karakter ovog instituta. Pri tome je važno naglasiti da je radni status roditelja djece s težim smetnjama u razvoju već uređen Zakonom o radu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/16, 89/18, 44/22 i 39/24), kojim je propisano pravo jednog od roditelja da radi polovinu punog radnog vremena, uz odgovarajuće medicinsko utvrđenje i pod uvjetima propisanim zakonom. Ovim rješenjem zakonodavac je prepoznao situacije u kojima dijete zahtijeva povećanu brigu i nadzor, ali ne u obimu koji isključuje svaku mogućnost rada roditelja. S druge strane, status roditelja njegovatelja predviđen je isključivo za situacije u kojima roditelj zbog potpune ovisnosti djeteta o tuđoj pomoći nije u mogućnosti sudjelovati na tržištu rada ni u kojem obliku. Uvođenje dodatnih kategorija korisnika bez jasnog razlikovanja intenziteta potrebe za njegom dovelo bi do narušavanja postojećeg sustava

		procjene invaliditeta zasnovanog na funkcionalnim kriterijima, te bi moglo proizvesti pravnu nesigurnost i neujednačenu primjenu propisa u praksi. Također, proširenje kruga korisnika imalo bi značajne fiskalne implikacije na proračun Federacije Bosne i Hercegovine, osobito imajući u vidu znatno veći broj potencijalnih korisnika u odnosu na postojeću ciljnu skupinu, čime bi se dovela u pitanje dugoročna održivost sustava. Pitanje nedostatka usluga u zajednici, poput dnevnih i poludnevnih centara, kao i podrške samohranim roditeljima, predstavlja važan segment socijalne politike koji zahtijeva sistemsko rješavanje kroz razvoj i jačanje socijalnih usluga, a ne kroz proširenje instituta roditelja njegovatelja koji ima jasno definiranu i ograničenu svrhu.
Skupština Kantona 10 i Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne zaštite i prognanih Kantona 10	Skupština Kantona 10 i Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne zaštite i prognanih Kantona 10 navode da nemaju primjedbi na predloženi tekst Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima, te izražavaju pozitivno mišljenje u odnosu na predložena zakonska rješenja. Ističe se da su predložene izmjene i dopune Zakona ocijenjene kao prihvatljive, te da se njima na odgovarajući način uređuju pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja, bez potrebe za dodatnim intervencijama u tekst zakona.	Komentar se prima k znanju.
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona prepoznaju opravdanost predloženih izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima, ističući da su iste usmjerene na unapređenje administrativne provodivosti propisa, njegovo usklađivanje s drugim relevantnim sustavima (poreznim, mirovinskim i zdravstvenim), kao i na uspostavljanje jasnijeg i funkcionalnijeg normativnog okvira za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja. Navodi se da predložena rješenja doprinose preciznijem definiranju procedura, jačanju pravne sigurnosti korisnika, te olakšavaju koordinaciju između federalne i kantonalne razine vlasti, čime se stvaraju pretpostavke za efikasniju i dosljedniju primjenu zakona u praksi.	Komentar se prima k znanju.

	Istovremeno, predlagatelji ukazuju da određeni broj pitanja u predloženom Nacrtu Zakona, prema njihovoj ocjeni, nije optimalno uređen, kako u formalno-pravnom, tako i u materijalnom smislu. S tim u vezi, ističe se namjera da se kroz dodatne prijedloge i preporuke unaprijedi tekst zakona, uzimajući u obzir da predložene izmjene obuhvaćaju devet članova Nacrta Zakona. Radi preglednosti i sistematičnosti, predlagatelji najavljuju da će svoje primjedbe i sugestije dalje iznijeti kroz pojedinačnu analizu svakog od relevantnih članaka.	
Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde podržava donošenje izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima, uz ocjenu da predloženi tekst predstavlja kvalitetnu i odgovarajuću polaznu osnovu za daljnju razradu i utvrđivanje konačnog prijedloga zakona. Ističe se da predložena rješenja doprinose unapređenju postojećeg normativnog okvira, ali se ujedno ukazuje na potrebu dodatnog preciziranja određenih odredbi koje, prema njihovoj ocjeni, još uvijek nisu u potpunosti jasno ili dovoljno detaljno uređene, kako u formalno-pravnom, tako i u materijalnom smislu. S tim u vezi, ovo Ministarstvo najavljuje dostavljanje konkretnih prijedloga za izmjene i dopune pojedinih članaka Nacrta zakona, s ciljem njegovog daljnjeg unapređenja i osiguravanja dosljednije i učinkovitije primjene u praksi. Radi preglednosti, navedeni prijedlozi bit će izloženi kroz pojedinačnu analizu relevantnih zakonskih odredbi.	Komentar se prima k znanju.
Skupština Srednjobosanskog kantona i Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Srednjobosanskog kantona	Skupština Srednjobosanskog kantona i Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Srednjobosanskog kantona ističu da su predložene izmjene i dopune Zakona usmjerene na dodatno preciziranje normativnog okvira i proširenje kruga korisnika prava, čime se doprinosi jačanju pravne sigurnosti i osiguravanju jednakosti u ostvarivanju prava roditelja njegovatelja. Posebno se naglašava da se predloženim rješenjima proširuje krug srodnika koji mogu ostvariti status roditelja njegovatelja, uz istovremeno izjednačavanje bračnih i izvanbračnih partnera, čime se osigurava jednak pravni tretman bez obzira na formalni status zajednice. Na taj se način dodatno unapređuje načelo jednakosti i uklanjaju eventualne neujednačenosti u dosadašnjoj primjeni propisa.	Komentar se prima k znanju.

	Također se ukazuje da predložene izmjene doprinose uklanjanju diskriminacije po osnovu uzroka invaliditeta, te omogućavaju ravnopravan pristup pravima svim korisnicima koji ispunjavaju zakonom propisane uvjete. Ujedno se ističe da se pojednostavljuje postupak medicinskog vještačenja i njegovo usklađivanje s postojećim sustavom procjene invaliditeta, čime se smanjuju administrativna opterećenja i troškovi postupka, te doprinosi efikasnijoj provedbi zakona. Predlagatelj dodatno pozdravlja rješenja koja omogućavaju roditeljima djece uključene u predškolske i obrazovne ustanove da zadrže status roditelja njegovatelja neovisno o broju sati koje dijete provodi u tim ustanovama, čime se potiče inkluzija djece s invaliditetom u obrazovni sustav bez gubitka stečenih prava. Također se ističe da predložene izmjene preciziraju da državljanstvo ne predstavlja zapreku za ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja, pod uvjetom da su ispunjeni ostali zakonski uvjeti, čime se dodatno osigurava jednakost i sprječava diskriminacija u ostvarivanju prava. Na kraju se naglašava da predložene izmjene ne uvode dodatne obveze niti financijska opterećenja za kantonalna ministarstva, budući da se pravo roditelja njegovatelja financira iz proračuna Federacije Bosne i Hercegovine.	
Skupština Unsko-sanskog kantona i Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona	Skupština Unsko-sanskog kantona i Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona ocjenjuju da su problemi u vezi s primjenom Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine adekvatno prepoznati, te smatraju da je donošenje izmjena i dopuna ovog propisa bilo opravdano i nužno. Ističe se da predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima ima potencijal doprinijeti unapređenju položaja osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, kao i olakšati njegovu praktičnu primjenu kroz jasnije i funkcionalnije normativno uređenje. Istovremeno, predlagatelji ukazuju da određena pitanja u predloženom tekstu zakona, prema njihovoj ocjeni, zahtijevaju dodatno normativno razrađivanje i preciziranje, kako u formalno-pravnom, tako i u materijalnom smislu, s ciljem postizanja veće jasnoće i dosljednosti u primjeni propisa.	Komentar se prima k znanju.

	S tim u vezi, najavljuje se iznošenje konkretnih primjedbi i prijedloga za unapređenje pojedinih odredbi zakona, koje će biti detaljnije obrazložene u nastavku kroz pojedinačnu analizu relevantnih članaka.	
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 1.** U Zakonu o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) član 2. se mijenja i glasi: **"Član 2.** **(Rodno značenje izraza)** Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod."	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača**
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona ukazuju na određene formalno-pravne nedostatke predloženog normativnog rješenja kojim se mijenja članak 2. Zakona. Ističe se da važeći članak 2. uređuje pojam roditelja njegovatelja, kao i kriterije za ostvarivanje statusa, te da njegovo potpuno zamjenjivanje odredbom koja se odnosi na rodno značenje izraza nije normativno precizno niti sistemski utemeljeno. Posebno se naglašava da je odredba o rodnom značenju izraza već sadržana u važećem zakonskom tekstu, i to u članku 1. stavak (2), zbog čega se dovodi u pitanje opravdanost njenog ponovnog normiranja kao zasebne odredbe. U tom se kontekstu ukazuje i na neusklađenost između obrazloženja predloženih izmjena, u kojem se navodi da ovo pitanje ranije nije bilo uređeno i stvarnog sadržaja važećeg zakona. Dalje se navodi da, ukoliko je namjera predlagača bila isključivo nomotehničke prirode, odnosno izdvajanje postojeće odredbe radi veće preglednosti i normativne jasnoće, takva intencija treba biti jasno i nedvosmisleno naznačena u samom tekstu nacrta i njegovom obrazloženju, kako bi se izbjegle dileme u pogledu karaktera izmjene.	Ukazivanje na formalno-pravne nedostatke predloženog rješenja je osnovano i prihvaćeno. U cilju otklanjanja uočenih nedostataka i osiguravanja normativne dosljednosti, izvršena je korekcija predloženog teksta na način da je jasno razdvojeno pitanje rodnog značenja izraza od postojećeg članka 2. Zakona, koji uređuje pojam roditelja njegovatelja i uvjete za ostvarivanje tog statusa. S tim u vezi, prihvaćen je prijedlog da se postojeća odredba o rodnom značenju izraza, koja je bila sadržana u članku 1. stavak (2) važećeg zakona, formalno izmjesti u poseban članak, uz istovremeno brisanje navedene odredbe iz članka 1. Zakona, kako bi se izbjegla dupliciranja i osigurala jasnija sistematika zakonskog teksta. Navedeno je realizirano na način da je odredba kojom se uređuje rodno značenje izraza, a koja je u prvobitnom tekstu Nacrta bila predložena kao članak

	S druge strane, ukoliko je cilj bio suštinski izmijeniti važeći članak 2. Zakona, predlagatelj smatra da je bilo nužno prethodno brisati odgovarajuću odredbu iz članka 1. stavak (2), a zatim pristupiti normiranju nove odredbe, kako bi se osigurala sistemska dosljednost zakonskog teksta. U protivnom, predloženo rješenje, kojim se važeći članak 2. u cijelosti zamjenjuje odredbom o rodnom značenju izraza, moglo bi dovesti do formalno-pravne nesigurnosti, jer bi time bio izostavljen ili izmijenjen sadržaj odredbe koja trenutno definira pojam roditelja njegovatelja i uvjete za stjecanje tog statusa, što predstavlja jedno od temeljnih pitanja koje ovaj zakon uređuje.	1. Zakona, u konačnom tekstu pozicionirana kao članak 2. Zakona, dok je istovremeno uvedena nova odredba članka 1. izmjena i dopuna Zakona kojom se propisuje: "U članku 1. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) stavak (2) se briše." Na ovaj način je osigurano da se odredba o rodnom značenju izraza sistemski pravilno pozicionira, bez utjecaja na sadržaj važećeg članka 2. Zakona, čime se otklanjaju nedoumice u pogledu pravne sigurnosti i kontinuiteta normativnog uređenja.
Skupština Unsko-sanskog kantona i Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona	Skupština Unsko-sanskog kantona i Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona ukazuju na normativnu nedosljednost u predloženom tekstu izmjena i dopuna Zakona, ističući da se člankom 1. predlaže izmjena članka 2. Zakona na način da se njime uređuje rodno značenje izraza koji se koriste u zakonu. Pri tome se naglašava da gotovo identična formulacija već postoji u važećem zakonu, i to u članku 1. stavak (2), koji uređuje isto pitanje, a koji predloženim izmjenama nije brisan. Takvo rješenje, prema ocjeni predlagatelja, dovodi do dupliciranja normi i narušavanja sistematičnosti zakonskog teksta. S tim u vezi, ističe se da je, ukoliko se pristupa izmjeni članka 2. Zakona na način da se njime propisuje rodno značenje izraza, nužno istovremeno izvršiti brisanje odgovarajuće odredbe iz članka 1. stavak (2), kako bi se izbjegla pravna nedosljednost i osigurala jasnoća i preglednost propisa.	Ukazivanje na formalno-pravne nedostatke predloženog rješenja je osnovano i prihvaćeno. U cilju otklanjanja uočenih nedostataka i osiguravanja normativne dosljednosti, izvršena je korekcija predloženog teksta na način da je jasno razdvojeno pitanje rodnog značenja izraza od postojećeg članka 2. Zakona, koji uređuje pojam roditelja njegovatelja i uvjete za ostvarivanje tog statusa. S tim u vezi, prihvaćen je prijedlog da se postojeća odredba o rodnom značenju izraza, koja je bila sadržana u članku 1. stavak (2) važećeg zakona, formalno izmjesti u poseban članak, uz istovremeno brisanje navedene odredbe iz članka 1. Zakona, kako bi se izbjegla dupliciranja i osigurala jasnija sistematika zakonskog teksta. Navedeno je realizirano na način da je odredba kojom se uređuje rodno značenje izraza, a koja je u prvobitnom tekstu Nacrta bila predložena kao članak 1. Zakona, u konačnom tekstu pozicionirana kao članak 2. Zakona, dok je istovremeno uvedena nova odredba članka 1. izmjena i dopuna Zakona kojom se propisuje:

		"U članku 1. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) stavak (2) se briše." Na ovaj način je osigurano da se odredba o rodnom značenju izraza sistemski pravilno pozicionira, bez utjecaja na sadržaj važećeg članka 2. Zakona, čime se otklanjaju nedoumice u pogledu pravne sigurnosti i kontinuiteta normativnog uređenja.
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 2.** Član 6. mijenja se i glasi: **Član 6.** **(Status roditelja njegovatelja)** (1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu s federalnim propisom o zaštiti lica s invaliditetom. (2) Oštećenje organizma lica s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu s propisima o ocjenjivanju oštećenja organizma kod lica s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema federalnom propisu o zaštiti lica s invaliditetom. (3) Status roditelja njegovatelja iz stava (1) ovoga člana može ostvariti i lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje je, u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležno tijelo imenovalo za staratelja licu s invaliditetom i koje živi u zajedničkom kućanstvu s licem s invaliditetom. (4) Lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, u smislu ovog zakona je: a) bračni ili vanbračni drug; b) dijete ili pastorak; c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji; d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji; e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i f) srodnici po tazbini do drugog stupnja uključivo u pobočnoj liniji.	

	(5) Zajedničko kućanstvo u smislu stava (3) ovoga člana je životna i ekonomska zajednica jedne ili više porodica čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara. (6) Vanbračnom zajednicom, u smislu ovoga zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, te se, vezano za sticanje statusa roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, izjednačava s bračnom zajednicom. (7) Ako u porodici ima dvoje ili više lica s invaliditetom iz stava (1) ovoga člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja."	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača**
Udruženje roditelja djece sa poteškoćama u razvoju "Budi mi prijatelj" Jablanica Udruženje građana za pomoć i podršku djeci i osobama sa poteškoćama u razvoju "Imam pravo" Mreža udruženja u Federaciji BiH "Moje pravo"	Navedena udruženja predlažu izmjenu članka 6. stavak (1) Zakona na način da se proširi krug korisnika prava na status roditelja njegovatelja, tako da se, pored postojećih korisnika, obuhvate i roditelji osoba s invaliditetom koje imaju utvrđeno 90% oštećenje organizma i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve ili druge skupine. Uz to, predlaže se dodatno proširenje kriterija za ostvarivanje ovog statusa na način da pravo može ostvariti i roditelj osobe koja se, prema nalazu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ne može osposobiti za samostalan život, neovisno o formalnoj kategorizaciji prema stupnju oštećenja organizma ili skupini dodatka za njegu i pomoć. Predlagatelji ovakvo rješenje temelje na stajalištu da postojeće zakonsko ograničenje na osobe sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć prve skupine ne obuhvaća sve kategorije osoba s invaliditetom koje su u stvarnosti trajno ovisne o tuđoj pomoći. Posebno se ističe da i osobe sa 90% oštećenjem organizma, kao i korisnici dodatka za njegu i pomoć druge skupine, u određenim slučajevima zahtijevaju kontinuiranu njegu, nadzor i podršku, što značajno ograničava mogućnost roditelja da se uključi na tržište rada. Na taj način predložena izmjena ima za cilj uskladiti normativni okvir sa stvarnim potrebama korisnika, omogućiti širi obuhvat prava roditelja njegovatelja, te osigurati pravedniji i ravnopravniji tretman obitelji koje skrbe o osobama s invaliditetom različitog stupnja, ali sličnog intenziteta potrebe za brigom i nadzorom.	Predloženo proširenje prava na status roditelja njegovatelja na osobe s invaliditetom sa 90% oštećenjem organizma i/ili korisnike dodatka za njegu i pomoć druge skupine, kao i na osobe koje se ne mogu osposobiti za samostalan život neovisno o formalnoj kategorizaciji, ne može se prihvatiti. Važeće zakonsko rješenje, kao i predložene izmjene i dopune Zakona, zasnivaju se na jasno definiranoj svrsi instituta roditelja njegovatelja, koji je koncipiran kao izuzetna i ciljano usmjerena mjera namijenjena isključivo najtežim oblicima invaliditeta. Riječ je o situacijama potpune i trajne ovisnosti o tuđoj pomoći u svim osnovnim životnim aktivnostima, u kojima roditelj preuzima ulogu njegovatelja u punom radnom kapacitetu, čime se ovaj institut funkcionalno postavlja kao zamjena za zaposlenje. Proširenjem prava na širi krug korisnika, uključujući osobe sa 90% oštećenjem organizma i korisnike dodatka za njegu i pomoć druge skupine, odstupilo bi se od ove temeljne koncepcije. Naime, navedene kategorije, iako podrazumijevaju značajne potrebe za podrškom i nadzorom, ne predstavljaju nužno stanje potpune i trajne ovisnosti o drugoj osobi u svim segmentima svakodnevnog funkcioniranja, što je osnovni kriterij na kojemu počiva ovo pravo.

		Dodatno, predloženo rješenje, kojim bi se pravo vezivalo uz opću procjenu nesposobnosti za samostalan život bez jasne povezanosti s postojećim sustavom kategorizacije invaliditeta, dovelo bi do narušavanja funkcionalno utemeljenog sustava medicinskog vještačenja, te bi moglo proizvesti pravnu nesigurnost i neujednačenu primjenu propisa u praksi. Pored navedenog, proširenje kruga korisnika imalo bi značajne financijske implikacije na proračun Federacije Bosne i Hercegovine. S obzirom na broj potencijalnih korisnika u kategorijama koje bi bile obuhvaćene predloženom izmjenom, takvo rješenje bi rezultiralo trajnim i značajnim povećanjem budžetskih izdvajanja, čime bi se dovela u pitanje dugoročna održivost sustava, kao i mogućnost daljnjeg razvoja drugih oblika podrške osobama s invaliditetom. Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da se potrebe ove kategorije korisnika trebaju rješavati kroz razvoj i jačanje drugih oblika socijalnih usluga i podrške u zajednici, predloženo proširenje prava nije prihvatljivo.
Melisa Lipović Joldić Udruženje roditelja djece i mladih s poteškoćama u razvoju "Naš emanet" Cazin	Predlagatelji predlažu izmjenu članka 6. stavak (1) Zakona na način da se značajno proširi krug korisnika prava na status roditelja njegovatelja. Predloženim rješenjem, pored postojećeg okvira koji obuhvaća isključivo osobe sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć prve skupine, pravo bi se proširilo i na dodatne kategorije korisnika. Konkretno, predlaže se da se status roditelja njegovatelja priznaje jednom od roditelja osobe s invaliditetom sa 100% ili 90% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve ili druge skupine, utvrđenim u skladu s federalnim propisom o zaštiti osoba s invaliditetom. Time bi obuhvaćene bile tri dodatne kategorije: osobe sa 100% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, kao i osobe sa 90% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve ili druge skupine.	Predloženo proširenje prava na status roditelja njegovatelja na osobe s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, kao i na osobe sa 90% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve ili druge skupine, ne može se prihvatiti. Važeće zakonsko rješenje, kao i predložene izmjene i dopune Zakona, jasno definiraju svrhu instituta roditelja njegovatelja kao izuzetne i ciljano usmjerene mjere namijenjene najtežim oblicima invaliditeta, odnosno osobama sa 100% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve skupine. Riječ je o osobama koje su u potpunosti i trajno ovisne o tuđoj pomoći u obavljanju

	Polazište za ovakav prijedlog temelji se na stajalištu da i ove kategorije osoba s invaliditetom mogu imati izražene i kontinuirane potrebe za brigom, nadzorom i podrškom, koje u praksi mogu biti usporedive s potrebama osoba iz prve skupine. U takvim okolnostima roditelji su, prema mišljenju predlagatelja, u znatno otežanom položaju u pogledu mogućnosti zapošljavanja i osiguravanja stabilnog izvora prihoda. Predloženom izmjenom nastoji se stoga proširiti obuhvat prava na širi krug obitelji, uzimajući u obzir stvarne životne okolnosti i intenzitet skrbi koji nije uvijek u potpunosti reflektiran postojećom formalnom kategorizacijom invaliditeta, te osigurati ravnopravniji tretman roditelja koji se nalaze u usporedivim situacijama u pogledu potrebe za svakodnevnom brigom o osobi s invaliditetom.	svih osnovnih životnih aktivnosti, zbog čega roditelj preuzima ulogu njegovatelja u punom radnom kapacitetu, odnosno u punom smislu zamjenjuje zaposlenje. Predloženo proširenje obuhvaća tri dodatne kategorije korisnika: osobe sa 100% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, kao i osobe sa 90% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve ili druge skupine. Uključivanjem navedenih kategorija odstupilo bi se od temeljne koncepcije ovog instituta, s obzirom na to da dodatak za njegu i pomoć druge skupine, kao i niži stupanj oštećenja organizma, ne podrazumijevaju nužno potpunu i trajnu ovisnost o drugoj osobi u svim segmentima svakodnevnog funkcioniranja. Posebno je važno naglasiti da bi uključivanje osoba sa 100% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine dovelo do relativiziranja razlike između prve i druge skupine, koja je uspostavljena na temelju funkcionalnih kriterija i intenziteta potrebe za tuđom pomoći. Time bi se narušio postojeći sustav medicinskog vještačenja i kategorizacije invaliditeta, te bi moglo doći do pravne nesigurnosti i neujednačene primjene propisa u praksi. Dodatno, proširenje prava na osobe sa 90% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve ili druge skupine značajno bi povećalo broj potencijalnih korisnika, čime bi se ovo pravo udaljilo od svoje izvorne svrhe i pretvorilo u šire socijalno pravo. Pored navedenog, predloženo proširenje imalo bi značajne financijske implikacije na proračun Federacije Bosne i Hercegovine. Uzimajući u obzir broj potencijalnih korisnika u navedenim kategorijama, takvo rješenje bi rezultiralo trajnim i

		značajnim povećanjem budžetskih izdvajanja, čime bi se dovela u pitanje dugoročna održivost sustava. Imajući u vidu sve navedeno, kao i činjenicu da se potrebe ovih kategorija korisnika trebaju adresirati kroz razvoj drugih oblika socijalnih usluga i podrške u zajednici, predloženo proširenje prava nije prihvatljivo.
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Predlagatelji ukazuju da predložene izmjene i dopune članka 6. Zakona, kojim se redefinira status roditelja njegovatelja, u odnosu na važeće zakonsko rješenje predstavlja proširenje definicije tog statusa, ali da pritom sadrži određene terminološke i pravno-formalne nedostatke koji mogu utjecati na pravnu jasnoću i dosljednu primjenu Zakona. Prije svega, ističe se da se u st. (1) i (2) predloženog članka koristi izraz "federalni propis o zaštiti osoba s invaliditetom", dok je važećim zakonodavnim okvirom jasno utvrđeno da se pitanja ocjene oštećenja organizma i prava na dodatak za njegu i pomoć uređuju Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom, te kroz nadležnost Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Uvođenje novog, neprecizno definiranog termina, prema mišljenju predlagatelja, može dovesti do pravne nesigurnosti, budući da nije jasno odnosi li se isti na postojeći propis ili eventualno na budući zakonodavni okvir, što otvara prostor za različita tumačenja i neujednačeno postupanje nadležnih tijela. Nadalje, ukazuje se na formulaciju iz stavka (2) kojom se koristi izraz "od druge osobe", za razliku od važeće i preciznije formulacije "od drugog lica prve skupine", koja jasno definira kategoriju korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć. Ova terminološka izmjena, prema ocjeni predlagatelja, može izazvati nejasnoće u identifikaciji korisnika prava i dovesti do različitih interpretacija u praksi. Također se ističe da predloženi članak u st. (3) do (6) uvodi detaljnije definicije koje se odnose na krug krvnih srodnika i srodnika po tazbini, kao i na pojam zajedničkog kućanstva. Iako se ove odredbe ocjenjuju kao sadržajno precizne i razrađene, naglašava se da predstavljaju novinu u odnosu na važeći zakon, te da zahtijevaju dodatna pravna pojašnjenja, osobito u pogledu njihove administrativne primjene i načina dokazivanja ispunjenosti uvjeta, kako bi se izbjegla neujednačena praksa na kantonalnoj razini.	Ukazana potreba za preciznijim formuliranjem odredbi, posebno u dijelu koji se odnosi na upućujuće norme i terminološku usklađenost s važećim propisima iz oblasti socijalne zaštite, smatra se osnovanom i prihvaća se. S tim u vezi, izvršena su odgovarajuća terminološka usklađivanja kako bi se jasno i nedvosmisleno referiralo na važeći normativni okvir, uključujući propise koji uređuju ocjenu oštećenja organizma i pravo na dodatak za njegu i pomoć, te nadležnost Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Također je dodatno razmotreno preciziranje formulacija koje se odnose na pravo na dodatak za njegu i pomoć, kako bi se izbjegle nejasnoće u pogledu kategorija korisnika. U odnosu na primjedbe koje se tiču opsega i razrade definicija u st. (3) do (6), iste se primaju k znanju, uz ocjenu da predložene odredbe imaju za cilj unapređenje pravne jasnoće i ujednačavanje prakse kroz preciznije normiranje kruga srodnika i pojma zajedničkog kućanstva, te će se njihova primjena dodatno razmotriti u kontekstu praktične provedivosti. Prijedlog da se odredba stavka (7) proširi i na druge osobe iz stavka (4) ovog članka ne može se prihvatiti, budući da je institut roditelja njegovatelja primarno vezan uz roditelje, odnosno iznimno na srodnike u funkciji staratelja, te bi takvo proširenje odstupilo od temeljne koncepcije ovog prava.

	Na kraju, predlagatelj ukazuje i na potrebu dorade stavka (7) predloženog članka, na način da se, radi dosljedne primjene Zakona, pravo na stjecanje statusa roditelja njegovatelja proširi i na druga osoba iz stavka (4) ovog članka, a ne isključivo na roditelje, kako bi se osigurala potpuna usklađenost unutar same odredbe.	
Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	Predlagatelj predlaže dopunu članka 6. stavak (1) Zakona na način da se iza riječi "prve skupine" dodaju riječi "i druge skupine", čime bi se omogućilo ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja i za osobe koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe druge skupine. Kao razlog za ovakav prijedlog navodi se stav da postojeće zakonsko rješenje, kao i predložene izmjene i dopune, dovode do nejednakog tretmana određene kategorije osoba s invaliditetom, osobito djece i osoba s neurorazvojnim i intelektualnim poteškoćama, uključujući djecu iz autističnog spektra. Ističe se da su ove osobe u praksi često, na temelju nalaza Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, razvrstane u drugu skupinu korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, iako im je potrebna kontinuirana podrška i nadzor. Polazeći od navedenog, predlagatelj smatra da bi, radi osiguravanja jednakog tretmana i izbjegavanja diskriminacije, bilo potrebno omogućiti da sve osobe koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe, bez obzira na pripadnost prvoj ili drugoj skupini, mogu biti obuhvaćene ovim zakonom.	Predloženo proširenje prava na status roditelja njegovatelja na osobe koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe druge skupine ne može se prihvatiti. Važeće zakonsko rješenje, kao i predložene izmjene i dopune Zakona, zasnivaju se na jasno definiranoj svrsi instituta roditelja njegovatelja, koji je koncipiran kao izuzetna i ciljano usmjerena mjera namijenjena najtežim oblicima invaliditeta, odnosno osobama sa 100% oštećenjem organizma koje ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć prve skupine. Riječ je o osobama koje su u potpunosti i trajno ovisne o tuđoj pomoći u obavljanju osnovnih životnih aktivnosti, zbog čega roditelj preuzima ulogu njegovatelja u punom radnom kapacitetu. Iako se ukazuje na specifične potrebe djece i osoba s neurorazvojnim i intelektualnim poteškoćama, uključujući osobe iz autističnog spektra, koje u određenim slučajevima ostvaruju pravo na dodatak za njegu i pomoć druge skupine, navedena okolnost sama po sebi ne može biti osnov za proširenje ovog prava. Naime, sustav kategorizacije dodatka za njegu i pomoć temelji se na funkcionalnim kriterijima koji jasno razlikuju stupnjeve ovisnosti o tuđoj pomoći, pri čemu druga skupina ne podrazumijeva nužno potpunu i trajnu ovisnost u svim segmentima svakodnevnog funkcioniranja. Proširenjem prava na korisnike druge skupine dovelo bi se do relativiziranja razlike između prve i druge skupine, čime bi se narušio postojeći sustav medicinskog vještačenja i kategorizacije invaliditeta,

		te bi moglo doći do pravne nesigurnosti i neujednačene primjene propisa u praksi. Također, prihvaćanje predloženog rješenja imalo bi značajne financijske implikacije na proračun Federacije Bosne i Hercegovine, imajući u vidu znatno veći broj potencijalnih korisnika u kategoriji druge skupine, čime bi se dovela u pitanje dugoročna održivost sustava. Pitanje položaja osoba s neurorazvojnim i intelektualnim poteškoćama potrebno je rješavati kroz razvoj i jačanje drugih oblika podrške i socijalnih usluga u zajednici, a ne kroz proširenje instituta roditelja njegovatelja koji ima jasno definiranu i ograničenu svrhu.
Skupština Unsko-sanskog kantona i Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona	Predlagatelji ukazuju na potrebu terminološke i nomotehničke dosljednosti u tekstu predloženih izmjena i dopuna Zakona, osobito u kontekstu proširenja kruga osoba koje mogu ostvariti status roditelja njegovatelja. Naime, ističe se da se u članku 2. stavak (4) izmjena i dopuna Zakona (odnosno članku 6. stavak (4) osnovnog teksta Zakona) propisuje da status roditelja njegovatelja, osim roditelja, mogu ostvariti i krvni srodnici ili srodnici po tazbini osobe s invaliditetom. Međutim, unatoč ovom proširenju, u daljnjem tekstu zakona i dalje se koristi isključivo termin "roditelj", bez navođenja drugih osoba koje su obuhvaćene navedenom odredbom. Kao primjer se navode odredbe koje uređuju uvjete za priznavanje statusa, u kojima se propisuje koje uvjete mora ispunjavati "roditelj", kao i odredbe kojima se uređuju razlozi za nepriznavanje statusa, gdje se također koristi isključivo navedena formulacija. Prema mišljenju predlagatelja, takav način normiranja može dovesti do nejasnoća, osobito kod šire javnosti ili manje stručnih osoba, u pogledu toga odnose li se navedene odredbe i na druge kategorije osoba koje mogu ostvariti ovaj status. Iako se ističe da stručni uposlenici u centrima za socijalni rad, kao tijela koja neposredno primjenjuju zakon, neće imati poteškoća u tumačenju ovih odredbi s obzirom na njihov cjelokupni kontekst, predlagatelji smatraju da je, radi postizanja potpune jasnoće i preciznosti zakonskog	Ukazana potreba za većom terminološkom dosljednošću i jasnoćom u pogledu obuhvata osoba koje mogu ostvariti status roditelja njegovatelja smatra se opravdanom i prima se k znanju. Naime, proširenjem kruga korisnika na krvne srodnike i srodnike po tazbini koji ispunjavaju zakonom propisane uvjete, nesporno je da se sve odredbe koje uređuju uvjete za priznavanje, ograničenja i prestanak statusa odnose na sve kategorije korisnika obuhvaćene člankom 6. Zakona. Navedeno proizlazi iz cjelokupnog sadržaja i sistematike zakona, te ne ostavlja prostor za različito tumačenje u stručnoj primjeni. Međutim, prijedlog da se u svim odredbama Zakona dosljedno koristi formulacija "roditelj ili osoba iz članka 6. stavak (4) Zakona" ne može se prihvatiti u cijelosti, budući da bi takav pristup doveo do nepotrebnog normativnog opterećenja teksta i narušavanja njegove preglednosti. U zakonodavnoj praksi uobičajeno je da se, nakon što se u jednoj odredbi jasno definira krug subjekata na koje se zakon odnosi, u daljnjem tekstu koristi kraći, opći

	teksta, potrebno dosljedno koristiti formulaciju "roditelj ili osoba iz članka 6. stavak (4) Zakona". Na taj bi se način izbjegle moguće dvojbe u tumačenju, osigurala veća pravna sigurnost i učinila norma razumljivijom i pristupačnijom širem krugu korisnika.	termin, čije se značenje tumači u kontekstu cijelog propisa. Imajući u vidu navedeno, ocjenjuje se da postojeće formulacije ne dovode do pravne nesigurnosti u primjeni Zakona, ali će se radi dodatne jasnoće razmotriti mogućnost nomotehničkog unaprjeđenja pojedinih odredbi u mjeri koja ne narušava jasnoću i ekonomičnost zakonskog teksta.
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 4.** Član 8. mijenja se i glasi: **„Član 8.** **(Uslovi za priznavanje statusa)** (1) Roditelju lica s invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje. "(2) Roditelju punoljetnog lica s invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je lice s invaliditetom nezaposleno i prijavljeno na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje. (3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovoga člana, ukoliko punoljetno lice s invaliditetom nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za isto se može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. (4) Uz ispunjavanje uslova propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života, ako ne ostvaruje penziju i ako posjeduje liječničko uvjerenje da je psiho-fizički sposoban za posao roditelja njegovatelja."	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav Obrađivača**
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Predlagatelji ukazuju na određene terminološke i stilske nedostatke u predloženom tekstu članka 8. Zakon, koji bi mogli utjecati na jasnoću, razumljivost i dosljednu primjenu Zakona u praksi. Prije svega, ističe se da uvođenje termina "punoljetno lice s invaliditetom" predstavlja odstupanje u odnosu na važeći zakonski tekst, koji koristi	Ukazana potreba za terminološkim i stilskim unapređenjem odredbi članka 8. smatra se djelomično osnovanom i djelomično je prihvaćena. U tom smislu izvršena je korekcija stavka (2) predložene odredbe, na način da je pojednostavljena

	općenitiji izraz "lice s invaliditetom". Takva terminološka promjena, prema ocjeni predlagatelja, nije dovoljno obrazložena te može dovesti do nedosljednosti u tumačenju i primjeni odredbi, osobito u kontekstu utvrđivanja prava i uvjeta za njihovo ostvarivanje. Nadalje, ukazuje se na složenost pojedinih formulacija, osobito u dijelu koji se odnosi na izuzetke od osnovnih uvjeta, gdje se koristi konstrukcija "izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovoga članka". Također se problematizira kumulativno navođenje uvjeta u stavku (4), gdje se propisuje da roditelj ne ostvaruje mirovinu i da posjeduje liječničko uvjerenje o psiho-fizičkoj sposobnosti za obavljanje poslova roditelja njegovatelja. Iako navedene formulacije nisu pravno sporne, predlagatelj smatra da njihova složenost i nedovoljna terminološka ujednačenost mogu otežati administrativno postupanje nadležnih tijela, kao i razumijevanje prava i obveza od strane korisnika. Slijedom navedenog, predlaže se dodatno pojednostavljenje i terminološko ujednačavanje odredbi, s ciljem postizanja veće jasnoće, preglednosti i lakše primjene Zakona u praksi.	formulacija i izbjegnuta nepotrebna kumulacija uvjeta u pogledu statusa osobe s invaliditetom, čime je doprineseno većoj jasnoći i lakšoj primjeni odredbe u praksi. U odnosu na ostale primjedbe, obrađivač smatra da predložena rješenja, osobito u dijelu koji se odnosi na iznimke propisane stavkom (3), ne dovode do pravne nejasnoće niti otežavaju primjenu zakona. Naprotiv, navedena odredba ima za cilj omogućiti fleksibilniji pristup dokazivanju činjenice nezaposlenosti u situacijama kada osoba nije evidentirana kod nadležne službe za zapošljavanje, čime se olakšava ostvarivanje prava bez narušavanja pravne sigurnosti. Također, korištenje termina "punoljetna osoba s invaliditetom" ocjenjuje se opravdanim u kontekstu diferencijacije uvjeta koji se odnose na punoljetne osobe, te ne predstavlja izvor pravne nesigurnosti u primjeni propisa. Imajući u vidu navedeno, ocjenjuje se da dodatne intervencije u tekstu nisu nužne, uz napomenu da je izvršena korekcija u dijelu u kojem je to ocijenjeno opravdanim.
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 5.** U članu 9. stav (1) riječi: "u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite" brišu se. U st. (3) i (4) riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" se brišu. Iza stava (5) dodaje se stav (6) koji glasi: "(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju:	

	a) protiv kojeg se vodi istražni ili krivični postupak ili koji je, prema odredbama krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravosnažno osuđen za krivična djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i ćudoređa, protiv braka, porodice i omladine, te protiv zdravlja ljudi; b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti spolova, osuđivan za krivično djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i c) kojemu je, prema propisima o zaštiti od porodičnog nasilja, izrečena mjera porodično- pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog porodičnog nasilja." Dosadašnji stav (6) postaje stav (7).	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača**
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Predlagatelj ukazuje da predložene izmjene članka 9. Zakona, iako imaju za cilj unapređenje normativnog okvira, uvode određene terminološke i proceduralne promjene koje zahtijevaju dodatno pojašnjenje radi osiguravanja pravne jasnoće i dosljedne primjene propisa. Prije svega, ističe se da brisanje izraza "u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite" u stavku (1) može dovesti do smanjenja pravne preciznosti, budući da se time uklanja izričita upućujuća norma na relevantne propise koji uređuju predmetnu oblast. Prema ocjeni predlagatelja, takva izmjena može stvoriti nejasnoće u pogledu opsega uvjeta za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, osobito u dijelu koji se odnosi na usluge smještaja, organiziranog stanovanja, te poludnevnog i cjelodnevnog boravka. Nadalje, ukazuje se da brisanje riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" u st. (3) i (4) može rezultirati nedovoljno preciznim definiranjem ustanova i drugih pružatelja usluga na koje se odnose ograničenja iz stavka (1). Takva izmjena, prema mišljenju predlagatelja, može otežati jednoznačno tumačenje odredbi i dovesti do neujednačene primjene Zakona od strane nadležnih tijela. Slijedom navedenog, predlagatelj smatra da bi navedene izmjene trebalo dodatno razmotriti i precizirati, kako bi se osigurala jasna povezanost s relevantnim propisima i izbjegle moguće dileme u primjeni Zakona.	Ukazane primjedbe na terminološke i proceduralne izmjene članka 9. razmotrene su, ali se ne mogu prihvatiti. Predložene izmjene imaju za cilj pojednostavljenje i unapređenje primjene Zakona u praksi, posebno u dijelu koji se odnosi na uključivanje osoba s invaliditetom u odgojno-obrazovni sustav, te uklanjanje administrativnih poteškoća u vezi s utvrđivanjem trajanja boravka u različitim ustanovama. U tom kontekstu, brisanje izraza "u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite" ne dovodi do smanjenja pravne preciznosti, budući da se primjena Zakona i dalje temelji na cjelokupnom važećem normativnom okviru iz oblasti socijalne zaštite. Naprotiv, predmetna izmjena doprinosi pojednostavljenju odredbe i izbjegavanju suvišnih upućivanja koja nisu nužna za njezinu pravilnu primjenu. Također, brisanje riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" u st. (3) i (4) ima za cilj uklanjanje ograničenja koja su u praksi dovodila do neujednačene primjene Zakona, osobito u situacijama kada se trajanje boravka djeteta u obrazovnim ustanovama mijenja ovisno o dobi i obrazovnom programu. Na ovaj način

		omogućava se fleksibilniji pristup i izbjegava isključivanje osoba s invaliditetom iz obrazovnog sustava zbog formalnih prepreka vezanih za broj sati boravka u ustanovi. Slijedom navedenog, ocjenjuje se da predloženo rješenje ne dovodi do pravne nejasnoće, već doprinosi fleksibilnijoj, pravednijoj i učinkovitijoj primjeni Zakona.
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 6.** U članu 10. stav (1) tačka d) iza riječi: "roditelj njegovatelj" dodaju se riječi: "ili lice s invaliditetom". Tačka e) briše se. Dosadašnje tač. f), g), h) i i) postaju tač. e), f), g) i h).	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača**
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Predlagatelji ukazuju da predložene izmjene članka 10. Zakona, koje se odnose na razloge prestanka statusa roditelja njegovatelja, uvode određene sadržajne i tehničke promjene koje zahtijevaju dodatno pojašnjenje radi osiguravanja pravne jasnoće i dosljedne primjene propisa. Prije svega, ističe se da se dopunom točke d), kojom se iza riječi "roditelj njegovatelj" dodaju riječi "ili osoba s invaliditetom", proširuje obuhvat situacija u kojima dolazi do prestanka statusa roditelja njegovatelja u slučaju zasnivanja radnog odnosa. Međutim, prema ocjeni predlagatelja, ovakva formulacija može dovesti do određene terminološke nejasnoće, budući da uvodi dodatni kriterij koji status roditelja njegovatelja vezuje i za radni angažman same osobe s invaliditetom, što u ranijem zakonodavnom okviru nije bilo izričito normirano. U tom smislu, predlagatelj smatra da bi bilo potrebno preciznije definirati pojam "osobe s invaliditetom" u kontekstu zasnivanja radnog odnosa, kako bi se izbjegle eventualne dileme u tumačenju i primjeni ove odredbe,	Ukazane primjedbe koje se odnose na dopunu točke d) članka 10. Zakona, kojom se uz status roditelja njegovatelja u obzir uzima i status zaposlenosti osobe s invaliditetom, razmotrene su, ali se ne mogu prihvatiti. Predložena izmjena ima za cilj preciznije normirati razloge za prestanak statusa roditelja njegovatelja, te otkloniti uočene nedostatke u primjeni Zakona. Naime, iako važeće zakonsko rješenje nije izričito propisivalo zaposlenost osobe s invaliditetom kao razlog za prestanak statusa, iz same prirode i svrhe ovog instituta proizlazi da je on namijenjen situacijama u kojima osoba s invaliditetom nije u mogućnosti samostalno živjeti i raditi, te zahtijeva stalnu brigu i nadzor.

	osobito u situacijama različitih oblika radnog angažmana ili djelomične radne sposobnosti. Nadalje, ukazuje se da pomicanje dosadašnjih toč. f), g), h) i i) u točke e), f), g) i h) predstavlja tehničku izmjenu koja sama po sebi ne utječe na sadržaj odredbi, ali zahtijeva dosljedno usklađivanje svih upućujućih normi unutar Zakona. U protivnom, postoji mogućnost nastanka zabune u primjeni zbog neusklađenih referenci na pojedine točke. Slijedom navedenog, predlagatelj smatra da predložene izmjene zahtijevaju dodatno normativno preciziranje kako bi se osigurala njihova jasna i jednoznačna primjena u praksi.	U tom smislu, dopuna točke d) ne uvodi novi koncept, već dodatno razrađuje i čini eksplicitnim ono što je već implicitno sadržano u postojećem normativnom okviru. Time se doprinosi pravnoj jasnoći i ujednačavanju prakse, osobito u kontekstu uočenih slučajeva neujednačenog tumačenja propisa. U odnosu na primjedbu koja se odnosi na potrebu dodatnog definiranja pojma osobe s invaliditetom u kontekstu zasnivanja radnog odnosa, ocjenjuje se da je navedeni pojam već jasno određen kroz odredbe Zakona koje upućuju na nalaz i mišljenje nadležnog tijela za medicinsko vještačenje, te ne ostavlja prostor za različita tumačenja u primjeni. Također, tehničke izmjene koje se odnose na preoznačavanje točaka provedene su radi nomotehničkog usklađivanja, te će se u daljnjem tekstu Zakona osigurati odgovarajuće usklađivanje svih upućujućih normi, kako bi se izbjegle eventualne nedoumice u primjeni. Slijedom navedenog, ocjenjuje se da predložene izmjene ne dovode do pravne nejasnoće, već doprinose preciznijem i dosljednijem normiranju razloga za prestanak statusa roditelja njegovatelja.
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 7.** U članu 13. iza stav (1) dodaju se novi st. (2) i (3) koji glase: "(2) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je status roditelja njegovatelja priznat s ograničenim rokom trajanja prava zbog utvrđenog kontrolnog pregleda lica s invaliditetom koji je ograničen u skladu s nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja lica s invaliditetom u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja, ukoliko i dalje postoje drugi uslovi za priznavanje statusa roditelja njegovatelja definisani ovim zakonom.	

	(3) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je došlo do promjenjenih okolnosti vezanih za uslove iz člana 6. st. (1) i (2) ovog zakona pod uslovom da postoji kontinuitet u ostvarivanju prava utvrđenih u skladu s federalnim propisom o zaštiti lica s invaliditetom."	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav Obrađivača**
Skupština Unsko-sanskog kantona i Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona	Predlagatelji ukazuju na potrebu dodatnog preciziranja odredbi kojima se dopunjuje članak 13. Zakona, a koje se odnose na postupanje nadležnih tijela u slučajevima nastavka trajanja statusa roditelja njegovatelja. Naime, predloženim izmjenama uvode se novi st. (2) i (3) s ciljem uređenja postupanja centara za socijalni rad u situacijama kada je trajanje statusa roditelja njegovatelja ograničeno zbog kontrolnog pregleda ili kada dolazi do promijenjenih okolnosti. Međutim, prema mišljenju predlagatelja, formulacija stavka (2) nije dovoljno precizna, osobito u dijelu koji se odnosi na "nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja". U tom smislu ističe se da navedena formulacija može dovesti do terminološke nedosljednosti, budući da se miješaju pojmovi statusa i prava. Naime, status predstavlja pravnu osnovu iz koje proizlaze određena prava, te bi, prema ocjeni predlagatelja, bilo primjerenije govoriti o nastavku trajanja statusa, a ne o nastavku trajanja prava na status. Dodatno, ukazuje se na nedovoljnu razrađenost odredbe u pogledu utvrđivanja činjenica na temelju kojih nadležno tijelo donosi rješenje o nastavku trajanja statusa. Predlagatelj smatra da bi trebalo jasnije normirati ulogu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, odnosno propisati da se, nakon isteka roka važenja prethodnog nalaza i mišljenja, ponovno utvrđuje postojanje 100% oštećenja organizma i potreba za njegom i pomoći druge osobe prve skupine, na temelju čega nadležno tijelo po službenoj dužnosti donosi rješenje o nastavku trajanja statusa roditelja njegovatelja. Nadalje, formulacija "ukoliko i dalje postoje drugi uvjeti" ocjenjuje se nedovoljno jasnom, budući da može dovesti do tumačenja prema kojem bi se nastavak trajanja statusa mogao utvrditi i bez ponovnog utvrđivanja osnovnog medicinskog uvjeta. Stoga se predlaže preciziranje ove formulacije na način da glasi "ukoliko i dalje postoje uvjeti", čime bi se jasno naglasilo da je ispunjenost svih zakonom propisanih uvjeta, uključujući i medicinske, nužna pretpostavka za nastavak statusa.	Ukazane primjedbe na formulaciju članka 13. st. (2) i (3) razmotrene su, ali se ne mogu prihvatiti. Predložena formulacija ocjenjuje se dovoljno jasnom i pravno utemeljenom, te ne dovodi do terminološke niti sadržajne nepreciznosti koja bi mogla utjecati na njezinu primjenu u praksi. Naime, iz cjelokupnog normativnog okvira Zakona proizlazi jasna povezanost između statusa roditelja njegovatelja i prava koja iz tog statusa proizlaze, te korištena formulacija "nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja" ne stvara pravnu nedoumicu u smislu razgraničenja tih pojmova. Također, u pogledu primjedbi koje se odnose na ulogu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ocjenjuje se da je navedeno pitanje već uređeno drugim odredbama Zakona i relevantnim propisima na koje se Zakon upućuje, te nije potrebno dodatno normativno razrađivanje u predmetnoj odredbi. Nadležna tijela u postupku će, po službenoj dužnosti, postupati na temelju važećih nalaza, ocjena i mišljenja, uključujući i kontrolne preglede, u skladu s propisima koji uređuju ovu oblast. U odnosu na prijedlog izmjene formulacije "ukoliko i dalje postoje drugi uvjeti" u "ukoliko i dalje postoje uvjeti", ocjenjuje se da postojeće rješenje ne dovodi do pravne nejasnoće, budući da se podrazumijeva da svi zakonom propisani uvjeti moraju biti ispunjeni za nastavak trajanja statusa.

	Slijedom navedenog, predlagatelji smatraju da bi predmetne odredbe trebalo dodatno nomotehnički i sadržajno precizirati, kako bi se osigurala njihova jasna i jednoznačna primjena u praksi.	Slijedom navedenog, smatra se da predložene odredbe osiguravaju dovoljnu razinu pravne jasnoće i omogućavaju dosljednu i učinkovitu primjenu Zakona u praksi.
Komentari na pojedine odredbe predloženog propisa		
Referentna odredba	**Član 8.** U članu 21. stav (2) iza riječi "njegovatelja" dodaju se riječi: "i evidencija povrata u slučajevima postojanja obveze povrata".	
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača**
Skupština Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona	Predlagatelji ocjenjuju da je predložena izmjena članka 21. stavak (2), kojom se uvodi evidencija povrata u slučajevima postojanja obveze povrata, u načelu opravdana i svrsishodna. Naime, proširenjem funkcionalnosti jedinstvene elektroničke baze podataka na način da obuhvati i podatke o povratima sredstava omogućava se veća razina kontrole, transparentnosti i praćenja financijskih tokova vezanih uz ostvarivanje prava roditelja njegovatelja. Međutim, ističe se da bi predložena formulacija mogla biti dodatno terminološki i pravno precizirana. Prema mišljenju predlagatelja, nije u potpunosti jasno na koje se konkretne situacije odnosi pojam "obveze povrata", odnosno obuhvaća li on isključivo slučajeve pogrešno ili neopravdano isplaćenih naknada, prestanak statusa roditelja njegovatelja s retroaktivnim učinkom ili i druge pravne osnove za povrat sredstava. U nedostatku jasnijeg normativnog određenja, postoji mogućnost različitog tumačenja ove odredbe u administrativnoj praksi, što bi moglo otežati njezinu dosljednu provedbu, te dovesti do neujednačenog postupanja nadležnih tijela, kao i potencijalnih nesporazuma u odnosu na korisnike prava. Slijedom navedenog, predlagatelj preporučuje da se pojam "obveze povrata" dodatno precizira, bilo kroz izričito definiranje u okviru samog Zakona, bilo upućivanjem na odgovarajuće odredbe Zakona ili drugih relevantnih propisa, kako bi se osigurala jasnija i učinkovitija primjena u praksi.	Ukazane primjedbe na formulaciju članka 21. stavak (2) razmotrene su, ali se ne mogu prihvatiti. Predložena odredba ocjenjuje se dovoljno jasnom i pravno utemeljenom, te ne zahtijeva dodatno preciziranje pojma "obveze povrata". Naime, situacije u kojima nastaje obveza povrata sredstava već su uređene drugim odredbama Zakona, osobito onima koje se odnose na povrat neosnovano isplaćenih sredstava i postupanje nadležnih tijela u takvim slučajevima. U tom smislu, predmetna odredba ima tehnički karakter, budući da se njome samo proširuje opseg evidencije koja se vodi u okviru jedinstvene elektroničke baze podataka, bez potrebe za ponovnim normiranjem materijalnih uvjeta za nastanak obveze povrata. Dodatno normativno razrađivanje u ovom dijelu dovelo bi do nepotrebnog opterećenja teksta Zakona i ponavljanja već uređenih pravnih pitanja. Slijedom navedenog, ocjenjuje se da predloženo rješenje ne dovodi do pravne nejasnoće, već doprinosi potpunijem i transparentnijem vođenju evidencija.

Ostali komentari ili prijedlozi		
Fizička ili pravna osoba koja daje komentar	**Sadržaj komentara ili prijedloga**	**Stav obrađivača**
Alma Pašović	Predlagatelj ukazuje na potrebu razmatranja uvođenja prijelazne odredbe kojom bi se uredilo pitanje priznavanja radnog staža osobama koje su dugi niz godina obavljale ulogu njegovatelja prije stupanja na snagu Zakona o roditeljima njegovateljima. U tom kontekstu ističe se konkretan primjer dugogodišnje skrbi o članu obitelji, uslijed koje je njegovatelj bio primoran napustiti radni odnos kako bi osigurao kontinuiranu brigu i njegu. Takve okolnosti, prema mišljenju predlagatelja, ukazuju na potrebu da se normativno prepoznaju i vrednuju višegodišnji napori i doprinos osoba koje su, prije uspostavljanja formalnog pravnog okvira, obavljale zahtjevne i društveno značajne poslove skrbi. Slijedom navedenog, predlaže se da se u tekst Zakona uvrsti odgovarajuća prijelazna odredba kojom bi se omogućilo retroaktivno priznavanje minimalnog radnog staža dugogodišnjim njegovateljima, kao oblik institucionalnog priznanja njihove uloge i ublažavanja negativnih posljedica koje su proizašle iz prekida radnog odnosa uslijed pružanja skrbi. Na taj bi se način doprinijelo jačanju socijalne pravednosti i afirmaciji vrijednosti neformalnog rada u području skrbi, osobito u slučajevima kada je takva skrb bila nužna i dugotrajna, a nije bila prepoznata kroz važeće sustave socijalne i radno-pravne zaštite.	Prijedlog je razmotren, ali se ne može prihvatiti. Naime, predloženo uvođenje prijelazne odredbe kojom bi se omogućilo retroaktivno priznavanje radnog staža dugogodišnjim njegovateljima nije u skladu s temeljnim načelima pravnog sustava. U pravilu, zakoni proizvode pravne učinke za buduće pravne odnose, dok je njihova retroaktivna primjena dopuštena isključivo u iznimnim i jasno opravdanim slučajevima, koji u konkretnom slučaju nisu ispunjeni. Iako se prepoznaje društvena vrijednost i zahtjevnost uloge osoba koje su dugi niz godina pružale skrb članovima obitelji prije uspostave ovog zakonskog instituta, retroaktivno priznavanje radnog staža podrazumijevalo bi zadiranje u već okončane pravne i radno-pravne odnose, kao i u sustav mirovinskog i socijalnog osiguranja, što bi otvorilo niz pravnih, financijskih i provedbenih pitanja. Također, takvo rješenje zahtijevalo bi sveobuhvatno normativno uređenje, uključujući jasno definirane kriterije, postupke dokazivanja i osiguranje potrebnih financijskih sredstava, što nadilazi okvir i svrhu ovog zakona. Slijedom navedenog, ocjenjuje se da predloženi model retroaktivnog priznavanja radnog staža nije pravno održiv niti proveđiv u okviru važećeg zakonodavnog sustava.

TABELARNI PREGLEDNIK IZMIJENJENIH I DOPUNJENIH ODREDBI ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA

Trenutna odredba	Predložena izmjena i/ili dopuna	Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune
Članak 1. **(Predmet Zakona)** (1) Ovim zakonom uređuju se pojam i status roditelja njegovatelja, uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, pravo roditelja njegovatelja na materijalnu potporu u vidu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa, postupak ostvarivanja prava, financiranje, nadzor i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija). (2) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.	**Članak 1.** U članku 1. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) stavak (2) se briše.	Predmetnom izmjenom predlaže se brisanje stavka (2) članka 1. važećeg Zakona o roditeljima njegovateljima, kojim je bilo propisano da izrazi koji se koriste u zakonu, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod. Razlog za predloženo brisanje ove odredbe leži u činjenici da se pitanje rodno osjetljivog jezika i tumačenja izraza s rodnim značenjem sustavno uređuje na razini cijelog zakona kroz posebnu odredbu koja je, izmjenama i dopunama zakona, uvrštena u članak 2. Na taj se način izbjegava normativno ponavljanje i osigurava jasnija sistematika zakonskog teksta, u skladu s pravilima nomotehnike. Naime, prema ustaljenim pravilima zakonodavne tehnike, odredbe koje imaju opći karakter i odnose se na tumačenje izraza u cijelom zakonu trebaju biti sadržane u posebnom članku koji uređuje značenje pojmova ili opća tumačenja, a ne u uvodnim odredbama koje definiraju predmet zakona. Zadržavanje iste norme na dva mjesta unutar zakona moglo bi dovesti do nepotrebne redundancije, a u određenim slučajevima i do različitih tumačenja ukoliko bi došlo do izmjena samo jedne od tih odredbi. Brisanjem stavka (2) iz članka 1. ne dovodi se u pitanje primjena načela rodne ravnopravnosti u zakonu, budući da je isto načelo i dalje izričito propisano kroz novu, sistemski pravilno pozicioniranu odredbu članka 2. Time se osigurava kontinuitet u primjeni rodno osjetljivog jezika, uz istovremeno unapređenje preglednosti i normativne dosljednosti zakonskog teksta. Predložena izmjena stoga ima isključivo nomotehnički karakter, te ne utječe na sadržaj prava i obveza koje proizlaze iz zakona, ali doprinosi njegovoj jasnoći, preciznosti i usklađenosti s pravilima izrade propisa.
Članak 2. **(Pojam roditelja njegovatelja)**	**Članak 2.**	Predloženom izmjenom članka 2. Zakona vrši se izmjena njegove sadržine na način da se njime uređuje rodno

(1) Roditelj njegovatelj u smislu ovoga zakona je roditelj osobe sa 100% invaliditetom uzrokovanog bolešću ili poremećajem u razvoju, kao i slijepe osobe čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 s korekcijom, odnosno roditelj osobe koja se, prema nalazu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ne može osposobiti za samostalan život niti može samostalno zadovoljavati barem jednu od sljedećih temeljnih životnih potreba: a) kretanje u stanu i izvan stana; b) uzimanje hrane; c) oblačenje i svlačenje; d) održavanje osobne higijene ili e) obavljanje drugih fizioloških potreba. (2) Status roditelja njegovatelja iz stavka (1) ovoga članka može ostvariti i osoba iz reda srodnika koju je, sukladno odredbama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležno tijelo imenovalo za skrbnika.	Članak 2. se mijenja i glasi: "Članak 2. (Rodno značenje izraza) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod."	značenje izraza koji se koriste u zakonu, dok se pitanje pojma roditelja njegovatelja, koje je bilo uređeno važećim člankom 2., sistemski izmješta u članak 6. Zakona. Ovakav pristup ima za cilj unaprijediti strukturu i preglednost zakonskog teksta, u skladu s pravilima nomotehnike. Naime, važeći članak 2. sadržavao je materijalne odredbe koje definiraju pojam roditelja njegovatelja i uvjete za stjecanje tog statusa, što po svojoj pravnoj prirodi pripada dijelu zakona koji uređuje konkretna prava i uvjete za njihovo ostvarivanje. Izmještanjem tih odredbi u članak 6., koji se odnosi na status roditelja njegovatelja, postiže se tematsko i logičko grupiranje normi, čime se zakon čini jasnijim i lakšim za primjenu u praksi. Istodobno, članak 2. se redefinira kao odredba općeg karaktera, kojom se uređuje rodno značenje izraza korištenih u zakonu. Time se ova norma pozicionira u uvodni dio zakona, gdje se u pravilu uređuju opća pitanja i pravila tumačenja, što je u skladu s ustaljenom zakonodavnom praksom. Važno je naglasiti da predložena izmjena ne mijenja suštinski sadržaj pojma roditelja njegovatelja niti uvjete za stjecanje tog statusa, već isključivo vrši njihovo sistemsko preuređenje unutar zakona. Na taj način se osigurava kontinuitet pravnog uređenja, uz istovremeno unapređenje normativne jasnoće i dosljednosti. Dodatno, ovom izmjenom izbjegava se normativno preklapanje, s obzirom na to da se odredba o rodnom značenju izraza sada jasno i jedinstveno uređuje na jednom mjestu u zakonu, dok se materijalne odredbe koncentriraju u odgovarajućim člancima koji uređuju status i prava roditelja njegovatelja. Slijedom navedenog, predložena izmjena ima prvenstveno nomotehnički i sistemski karakter, a njezin cilj je unaprijediti jasnoću, preglednost i dosljednost zakonskog teksta, bez utjecaja na opseg i sadržaj prava koja proizlaze iz Zakona.
Članak 6. **(Status roditelja njegovatelja)** (1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja osobe s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na	**Članak 3.** Članak 6. se mijenja i glasi: "Članak 6. (Status roditelja njegovatelja)	Predloženom izmjenom članka 6. Zakona vrši se njegovo sadržajno i sistemsko unapređenje, s ciljem preciznijeg normiranja statusa roditelja njegovatelja te otklanjanja uočenih nedostataka u primjeni važećih odredbi.

dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine, utvrđenim sukladno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom. (2) Oštećenje organizma osobe s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim sukladno propisu o ocjenjivanju oštećenja organizma kod osoba s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom. (3) Ako u obitelji ima dvoje ili više osoba s invaliditetom iz stavka (1) ovoga članka, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja.	(1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja osobe s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine, utvrđenim sukladno federalnom propisu o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom. (2) Oštećenje organizma osobe s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim sukladno propisima iz stavka (1) ovoga članka. (3) Status roditelja njegovatelja iz stavka (1) ovoga članka može ostvariti i osoba iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koju je, sukladno odredbama propisa iz oblasti obiteljsko-pravne zaštite, nadležno tijelo imenovalo za skrbnika osobi s invaliditetom i koja živi u zajedničkom kućanstvu s osobom s invaliditetom. (4) Osoba iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koja može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stavka (3) ovoga članka, u smislu ovog Zakona je: a) bračni ili izvanbračni drug; b) dijete ili pastorak; c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji; d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji; e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i f) srodnici po tazbini do drugog stupnja uključivo u pobočnoj liniji. (5) Zajedničko kućanstvo u smislu stavka (3) ovoga članka je životna i ekonomska zajednica jedne ili više obitelji čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stječu i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara. (6) Izvanbračnom zajednicom, u smislu ovoga zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca sukladno odredbama propisa iz oblasti obiteljsko-pravne zaštite, te	Prije svega, u st. (1) i (2) izvršeno je terminološko usklađivanje upućujućih normi na način da se umjesto dosadašnjeg pozivanja na Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom uvodi upućivanje na federalni propis o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom. Na ovaj način osigurava se usklađenost sa važećim i budućim normativnim okvirom koji uređuje prava osoba s invaliditetom, te se izbjegava potreba za čestim izmjenama zakona u slučaju promjena pojedinačnih propisa. Nadalje, stavkom (3) proširuje se krug osoba koje mogu ostvariti status roditelja njegovatelja, na način da se, pored roditelja, to pravo omogućava i određenim kategorijama krvnih srodnika i srodnika po tazbini koji su imenovani za skrbnike osobe s invaliditetom i koji žive u zajedničkom kućanstvu s tom osobom. Ova izmjena predstavlja odgovor na probleme uočene u praksi, gdje dosadašnje zakonsko rješenje nije dovoljno jasno definiralo krug srodnika, što je dovodilo do neujednačene primjene propisa i različitih tumačenja. U tom smislu, stavkom (4) taksativno se utvrđuju kategorije krvnih i tazbinskih srodnika koji mogu ostvariti navedeni status, čime se osigurava pravna sigurnost i ujednačena primjena zakona. Time se istodobno otklanjaju ranije dileme u pogledu toga tko se može smatrati srodnikom u smislu ovog zakona, kao i uočene nelogičnosti u praksi, gdje su pojedini daljnji srodnici mogli ostvariti status, dok to nije bilo omogućeno, primjerice, bračnim drugovima. Dodatno, stavkom (5) uvodi se definicija zajedničkog kućanstva kao uvjeta za ostvarivanje statusa za srodnike, čime se jasno propisuje da status može ostvariti samo osoba koja faktički živi s osobom s invaliditetom i sudjeluje u njezinoj svakodnevnoj njezi. Ova odredba ima za cilj spriječiti zloupotrebe u praksi, uključujući slučajeve formalnog imenovanja skrbnika bez stvarnog pružanja skrbi. Stavkom (6) dodatno se normira pojam izvanbračne zajednice i njezino izjednačavanje s bračnom zajednicom u pogledu ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, čime se osigurava jednak tretman bez obzira na formalni status zajednice, te se otklanja prethodno uočena diskriminacija.

	se, glede stjecanja statusa roditelja njegovatelja iz stavka (3) ovoga članka, izjednačava s bračnom zajednicom. (7) Ako u obitelji ima dvoje ili više osoba s invaliditetom iz stavka (1) ovoga članka, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja."	Konačno, stavkom (7) zadržava se postojeće rješenje prema kojem, u slučaju kada u obitelji postoji dvoje ili više osoba s invaliditetom koje ispunjavaju zakonske uvjete, status roditelja njegovatelja mogu ostvariti oba roditelja, čime se priznaje povećani opseg skrbi u takvim obiteljima. Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti pravnu jasnoću, ukloniti uočene nedostatke u primjeni, spriječiti zloupotrebe, te osigurati pravedniji i funkcionalniji sustav ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, bez izmjene njegove temeljne svrhe.
Članak 7. **(Roditelj njegovatelj)** (1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se osobi koja je državljanin Bosne i Hercegovine i koja ima prebivalište na teritoriju Federacije. (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, stranom državljaninu kojem je odobren stalni boravak na teritoriju Federacije, priznaje se status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom i ukoliko je isto pravo regulirano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina. (3) Strani državljanin, u postupku ostvarivanja prava iz ovoga zakona, dužan je dokazati da ne ostvaruje po istom osnovu prava prema mjestu svog prebivališta, odnosno zemlje porijekla. (4) Prava iz ovog zakona su osobna i ne mogu se prenositi.	**Članak 4.** U članku 7. stavak (2) riječi: "i ukoliko je isto pravo regulirano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje podrijetla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina" brišu se.	Predloženom izmjenom članka 7. Zakona vrši se intervencija u dijelu koji se odnosi na uvjete pod kojima strani državljanin može ostvariti status roditelja njegovatelja, s ciljem otklanjanja uočenih poteškoća u primjeni propisa i unapređenja njegove provedivosti u praksi. Naime, važeće zakonsko rješenje predviđa dodatni uvjet za strane državljane, koji podrazumijeva postojanje sporazuma o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i države podrijetla, odnosno prebivališta podnositelja zahtjeva, kojim je regulirano ostvarivanje predmetnog prava. Međutim, praksa je pokazala da ovaj uvjet nije precizno primjenjiv niti operativno provjerljiv u svim slučajevima. U postupcima ostvarivanja prava često se nije moglo pouzdano utvrditi postoji li takav sporazum s konkretnom državom, a čak i kada postoji, pitanje statusa roditelja njegovatelja u pravilu nije predmet uređenja tih sporazuma. Posljedično, navedeni uvjet je stvarao pravnu nesigurnost i dodatno administrativno opterećenje, kako za podnositelje zahtjeva, tako i za nadležna tijela koja provode postupak. S druge strane, praksa je pokazala da su uvjeti odobrenog stalnog boravka na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, uz obvezu dokazivanja da podnositelj ne ostvaruje isto pravo u zemlji podrijetla ili prebivališta, dostatni za sprječavanje zloupotreba i osiguravanje zakonitog ostvarivanja prava. Slijedom navedenog, brisanjem uvjeta koji se odnosi na postojanje međunarodnog sporazuma o socijalnom osiguranju pojednostavljuje se postupak, povećava pravna sigurnost i osigurava dosljednija i efikasnija primjena

		Zakona, bez narušavanja njegove osnovne svrhe i mehanizama kontrole. Predložena izmjena ima za cilj ukloniti normativno suvišan i u praksi teško primjenjiv uvjet, te osigurati jasnije, jednostavnije i funkcionalnije ostvarivanje prava za strane državljane koji ispunjavaju ostale zakonom propisane uvjete.
Članak 8. **(Uvjeti za priznavanje statusa)** (1) Roditelju osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje. (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, ukoliko nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje roditelj njegovatelj može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurana osoba u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. (3) Uz ispunjavanje uvjeta propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života.	**Članak 5.** Članak 8. mijenja se i glasi: "Članak 8. (Uvjeti za priznavanje statusa) (1) Roditelju osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje. (2) Roditelju punoljetne osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je osoba s invaliditetom nezaposlena. (3) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, ukoliko roditelj osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za istu se može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurana osoba u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. (4) Uz ispunjavanje uvjeta propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života, ako ne ostvaruje mirovinu i ako posjeduje liječničko uvjerenje da je psiho-fizički sposoban za posao roditelja njegovatelja."	Predloženi članak odnosi se na izmjene i dopune postojećeg članka 8. osnovnog teksta Zakona, kojim se definiraju uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, s ciljem njihovog dodatnog preciziranja i usklađivanja s potrebama uočenim u praksi. U odnosu na važeće rješenje, stavkom (2) uvodi se nova odredba kojom se posebno uređuje situacija kada je riječ o punoljetnoj osobi s invaliditetom, na način da se propisuje uvjet njezine nezaposlenosti. Naime, u postojećim razlozima za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja zaposlenost osobe s invaliditetom nije bila izričito definirana kao smetnja za ostvarivanje ovog statusa, iako iz drugih odredbi Zakona proizlazi da je ovaj institut namijenjen roditeljima koji skrbe o osobama koje nisu u mogućnosti samostalno živjeti i raditi. Praksa u primjeni propisa pokazala je potrebu da se ovo pitanje nedvosmisleno normira, što je i učinjeno ovom izmjenom. Nadalje, stavkom (3) dodatno se precizira iznimka u odnosu na obvezu prijave na evidenciju nadležne službe za zapošljavanje, omogućavajući dokazivanje statusa nezaposlenosti putem potvrde Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine. Ova dopuna ima za cilj olakšati ostvarivanje prava u situacijama kada roditelj nije evidentiran kao nezaposlena osoba, ali faktički ne ostvaruje prihode po osnovi rada. Stavkom (4) vrši se dodatno preciziranje uvjeta za priznavanje statusa roditelja njegovatelja u pogledu dobi i radne sposobnosti. Prema važećim odredbama Zakona, status se može priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života, pri čemu je intencija bila vezivanje ovog prava uz dobnu granicu za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu. Međutim, u praksi su se pojavili slučajevi korisnika koji ostvaruju i druge vrste mirovina, koje nisu vezane uz navedenu dobnu granicu, što je dovodilo do neujednačene primjene propisa.

		Slijedom navedenog, predloženim izmjenama uvodi se jasna odredba prema kojoj ostvarivanje bilo koje mirovine predstavlja smetnju za priznavanje statusa roditelja njegovatelja. Time se osigurava dosljednost u primjeni Zakona i izbjegavaju pravne nedoumice. Dodatno, iako je psihofizička sposobnost za obavljanje poslova roditelja njegovatelja već bila propisana kao razlog za prestanak statusa u članku 10. Zakona, ista nije bila definirana kao uvjet za njegovo stjecanje. Ovom izmjenom taj se nedostatak otklanja, te se uvodi obveza posjedovanja liječničkog uvjerenja o psihofizičkoj sposobnosti kao uvjet za priznavanje statusa, čime se osigurava cjelovit i konzistentan normativni okvir. Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti pravnu jasnoću, precizirati uvjete za ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja te osigurati dosljedniju i učinkovitiju primjenu Zakona u praksi, bez odstupanja od njegove temeljne svrhe.
Članak 9. **(Razlozi za nepriznavanje statusa)** (1) Status roditelja njegovatelja ne priznaje se roditelju ukoliko je osobi s invaliditetom osigurana usluga smještaja, organiziranog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite. (2) Za vrijeme dok jedan roditelj koristi porodiljno odsustvo za dijete, drugom roditelju ne može se priznati status roditelja njegovatelja za isto dijete. (3) Iznimno od stavka (1) ovoga članaka, roditelju se priznaje status roditelja njegovatelja kada osoba s invaliditetom boravi manje od četiri sata dnevno u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja usluga boravka. (4) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja kada osoba s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne skrbi, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružatelja usluga boravka boravi četiri i više sati dnevno pod uvjetom da mu roditelj tijekom boravka pruža usluge pomoći i njege.	**Članak 6.** U članku 9. stavak (1) riječi: "sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite" brišu se. U st. (3) i (4) riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" se brišu. Iza stavka (5) dodaje se stavak (6) koji glasi: "(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju: a) protiv kojega se vodi istražni ili kazneni postupak ili koji je, prema odredbama kaznenog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravomoćno osuđen za kaznena djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i čudoređa, protiv braka, obitelji i omladine, te protiv zdravlja ljudi; b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti spolova, osuđivan za kazneno djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i c) kojemu je, prema propisima o zaštiti od obiteljskog nasilja, izrečena mjera obiteljsko- pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog obiteljskog nasilja."	Predloženim izmjenama članka 9. Zakona vrši se njegovo dodatno preciziranje i unapređenje s ciljem uklanjanja uočenih poteškoća u primjeni propisa, osiguravanja veće pravne jasnoće, te jačanja zaštitnih mehanizama u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja. Predmetni članak odnosi se na izmjene i dopune postojećeg članka 9. osnovnog teksta Zakona koji definira razloge za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. U tom kontekstu, važno je istaknuti da st. (3) i (4) važećeg članka predstavljaju iznimke od općeg pravila iz stavka (1), pri čemu obuhvaćaju i određene vrste ustanova, uključujući zdravstvene i obrazovne ustanove, koje nisu izričito prepoznate u osnovnoj odredbi. Upravo iz tog razloga izvršeno je brisanje riječi "sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite" u stavku (1), kako bi se izbjegla normativna nedosljednost i osigurala jasnija povezanost između osnovne odredbe i njezinih iznimki. Nadalje, izmjene u st. (3) i (4), kojima se brišu riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" rezultat su potrebe da se prevladaju problemi uočeni u praksi prilikom primjene Zakona. Naime, prema važećem rješenju, status roditelja njegovatelja nije se mogao priznati roditeljima osoba s invaliditetom koje borave u predškolskim, obrazovnim ili

(5) Status roditelja njegovatelja isključuje pravo osobe s invaliditetom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe sukladno odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom, na temelju kojeg roditelj njegovatelj ostvaruje ovaj status. (6) Federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: federalni ministar) će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uvjeta za priznavanje statusa roditelja njegovatelja.	Dosadašnji stavak (6) postaje stavak (7).	drugim ustanovama četiri i više sati dnevno, osim u slučajevima kada roditelj tijekom tog boravka pruža usluge pomoći i njege. U praksi je ovakvo rješenje stvaralo značajne poteškoće, osobito u pogledu djece uključene u obrazovni sustav. Budući da je trajanje boravka djeteta u školi promjenjiva kategorija koja ovisi o razredu i obrazovnom programu, dolazilo je do situacija u kojima su roditelji gubili pravo na status roditelja njegovatelja isključivo zbog povećanja broja sati boravka djeteta u školi. Dodatni problem predstavljalo je i pitanje načina provjere ovih činjenica, što je stvaralo administrativne poteškoće i pravnu nesigurnost. Slijedom navedenog, predloženim izmjenama omogućava se da status roditelja njegovatelja mogu ostvariti i roditelji čija su djeca uključena u odgojno-obrazovni sustav, neovisno o broju sati provedenih u ustanovi. Na taj se način osigurava dosljedna primjena načela inkluzije, te se izbjegava poticanje isključivanja osoba s invaliditetom iz obrazovnih procesa zbog formalnih ograničenja. Pri tome je potrebno imati u vidu da će navedene izmjene rezultirati proširenjem kruga korisnika, odnosno pojavom određenog broja novih roditelja njegovatelja koji prema ranijem zakonodavnom rješenju nisu mogli ostvariti ovaj status. Međutim, takvo proširenje proizlazi iz potrebe pravednijeg i funkcionalnijeg uređenja ovog instituta u skladu sa stvarnim životnim okolnostima. Posebno značajna dopuna odnosi se na uvođenje novog stavka (6), kojim se propisuju dodatni razlozi za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. Ovom odredbom uvode se jasne zapreke za ostvarivanje statusa u slučajevima kada postoji kaznenopravna odgovornost ili mjere zaštite vezane uz nasilje i zlostavljanje, čime se dodatno jača pravna zaštita osoba s invaliditetom kao posebno ranjive kategorije. Time se osigurava da status roditelja njegovatelja mogu ostvariti isključivo osobe koje pružaju sigurno i dostojanstveno okruženje za život i razvoj osobe s invaliditetom. Konačno, dosadašnji stavak (6) postaje stavak (7), bez izmjena u njegovom sadržaju, čime se osigurava kontinuitet u pogledu donošenja podzakonskog akta kojim se uređuje potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava.

		Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti funkcionalnost Zakona, ukloniti administrativne prepreke u njegovoj primjeni, osigurati veću uključenost osoba s invaliditetom u društvene tokove, te istodobno ojačati zaštitne mehanizme i pravnu sigurnost u postupcima priznavanja statusa roditelja njegovatelja.
Članak 10. **(Prestanak statusa)** (1) Status roditelja njegovatelja prestaje: a) na zahtjev roditelja njegovatelja; b) ako roditelj njegovatelj nije u mogućnosti pružati potrebnu njegu zbog svog psiho-fizičkog stanja; c) ako roditelj njegovatelj zbog neopravdanih razloga ne obavlja poslove njegovatelja; d) ako roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos; e) ako roditelj njegovatelj ostvari socijalne naknade po istom osnovu; f) ako roditelj njegovatelj ostvari mirovinu; g) ako se roditelj njegovatelj nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora u trajanju duljem od dva mjeseca; h) kada roditelj njegovatelj navrši 65 godina života; i) smrću osobe s invaliditetom ili roditelja njegovatelja. (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, u slučaju smrti osobe s invaliditetom, roditelju njegovatelju prestaje status roditelja njegovatelja šest mjeseci nakon smrti djeteta. (3) U slučaju prestanka statusa roditelja njegovatelja zbog nekog od razloga iz stavka (1) ovoga članka osoba s invaliditetom može ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe sukladno odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom.	**Članak 7.** U članku 10. stavak (1) točka d) iza riječi "roditelj njegovatelj" dodaju se riječi "ili osoba s invaliditetom". Točka e) se briše. Dosadašnje toč. f), g), h) i i) postaju toč. e), f), g) i h).	Predloženi članak odnosi se na izmjene i dopune postojećeg članka 10. osnovnog teksta Zakona kojim se definiraju razlozi za prestanak statusa roditelja njegovatelja, s ciljem njegovog dodatnog preciziranja i usklađivanja s drugim relevantnim odredbama Zakona. U tom smislu, dopunom točke d) stavka (1) propisuje se da status roditelja njegovatelja prestaje ne samo u slučaju kada roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos, već i u slučaju kada radni odnos zasnuje osoba s invaliditetom. Ova izmjena neposredno je povezana s predloženim izmjenama članka 8. Zakona, kojima se dodatno uređuju uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, osobito u dijelu koji se odnosi na zaposlenost osobe s invaliditetom. Na taj način osigurava se međusobna usklađenost odredbi koje uređuju stjecanje i prestanak statusa, čime se doprinosi konzistentnosti cjelokupnog normativnog okvira. Ujedno, navedena dopuna ima za cilj ukloniti nedoumice koje su se javljale u praksi, gdje zaposlenost osobe s invaliditetom nije bila izričito propisana kao razlog za prestanak statusa, iako je iz same svrhe ovog instituta proizlazilo da je riječ o osobama koje nisu u mogućnosti samostalno živjeti i raditi. Izričitim normiranjem ove okolnosti osigurava se veća pravna sigurnost i ujednačena primjena propisa. Nadalje, brisanjem točke e), kojom je bilo propisano da status roditelja njegovatelja prestaje ukoliko roditelj ostvaruje socijalne naknade po istom osnovu, vrši se normativno usklađivanje i pojednostavljenje teksta Zakona. Naime, u praksi nisu identificirane socijalne naknade koje bi se mogle ostvarivati po istom osnovu kao status roditelja njegovatelja, zbog čega je ova odredba ocijenjena kao suvišna i bez stvarnog pravnog učinka. Posljedično, izvršeno je tehničko usklađivanje kroz preoznačavanje dosadašnjih toč. f), g), h) i i) u toč. e), f), g) i h), bez izmjena u njihovom sadržaju, čime se osigurava kontinuitet postojećih pravnih rješenja.

		Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti jasnoću, međusobnu usklađenost i praktičnu primjenjivost odredbi koje uređuju prestanak statusa roditelja njegovatelja, uz očuvanje temeljne svrhe ovog instituta.
Članak 13. **(Pokretanje postupka)** Postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava sukladno ovome zakonu pokreće se po zahtjevu stranke.	**Članak 8.** U članku 13. iza stavka (1) dodaju se st. (2) i (3) koji glase: "(2) Tijelo skrbništva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je status roditelja njegovatelja priznat s ograničenim rokom trajanja prava zbog utvrđenog kontrolnog pregleda osobe s invaliditetom koji je ograničen sukladno nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja, ukoliko i dalje postoje drugi uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja definirani ovim zakonom. (3) Tijelo skrbništva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je došlo do promjenjenih okolnosti vezanih za uvjete iz članka 6. stavak (1) i (2) ovog zakona pod uvjetom da postoji kontinuitet u ostvarivanju prava utvrđenih sukladno federalnom propisu o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom."	Predloženim izmjenama članka 13. Zakona vrši se njegova dopuna s ciljem preciznijeg uređenja postupanja nadležnih tijela u slučajevima nastavka trajanja statusa roditelja njegovatelja, osobito u situacijama kada je to pravo vremenski ograničeno ili kada dolazi do promjene relevantnih okolnosti. Važećim zakonskim rješenjem propisano je da se postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava pokreće po zahtjevu stranke. Međutim nisu bile uređene situacije u kojima je već priznati status vremenski ograničen zbog kontrolnih pregleda, niti način postupanja nadležnog tijela u slučaju promjena okolnosti koje utječu na ostvarivanje tog statusa. U praksi su se javljali slučajevi u kojima su rješenja o priznavanju statusa roditelja njegovatelja donosena s ograničenim rokom trajanja, vezanim za kontrolne preglede djece, kao i situacije u kojima su kontrolni pregledi bili predviđeni u rješenjima kojima je odlučivano o pravima na osobnu invalidninu i dodatak za njegu i pomoć druge osobe. Budući da navedene situacije nisu bile izričito normirane osnovnim tekstom Zakona, postojala je pravna praznina u pogledu postupanja tijela skrbništva, što je u praksi moglo dovesti do neujednačenog postupanja i dodatnog administrativnog opterećenja korisnika. U tom smislu, stavkom (2) uvodi se obveza tijela skrbništva da po službenoj dužnosti donosi rješenje o nastavku trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima kada je status priznat na određeno vrijeme zbog kontrolnog pregleda osobe s invaliditetom. Ova odredba temelji se na nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, te podrazumijeva da se status nastavlja ukoliko i dalje postoje zakonom propisani uvjeti. Na taj način osigurava se kontinuitet u ostvarivanju prava, bez potrebe da korisnici ponovno pokreću postupak, čime se smanjuje administrativno opterećenje i povećava pravna sigurnost.

		Stavkom (3) dodatno se uređuje postupanje tijela skrbništva u slučajevima kada dođe do promijenjenih okolnosti vezanih za prava osoba s invaliditetom utvrđena sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite, uključujući prava na osobnu invalidninu i dodatak za njegu i pomoć druge osobe. U takvim situacijama, uz uvjet postojanja kontinuiteta u ostvarivanju prava, nadležno tijelo po službenoj dužnosti donosi odgovarajuće rješenje, čime se omogućava pravovremeno i fleksibilno prilagođavanje statusa stvarnim okolnostima. Predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti učinkovitost i ekonomičnost postupka, otkloniti uočene pravne praznine, osigurati kontinuitet prava, te precizirati obveze nadležnih tijela u situacijama koje dosad nisu bile izričito normirane. Time se doprinosi većoj pravnoj sigurnosti korisnika i dosljednijoj primjeni Zakona u praksi.
Članak 21. **(Evidencija)** (1) Evidencija osoba kojima je priznat status roditelja njegovatelja vodit će se kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo. (2) Kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka iz stavka (1) ovoga članka vršit će se i evidencija isplata naknada i doprinosa na temelju statusa roditelja njegovatelja. (3) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, propisati sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka (1) ovoga članka.	**Članak 9.** U članku 21. u stavku (2) iza riječi "njegovatelja" dodaju se riječi: "i evidencija povrata u slučajevima postojanja obveze povrata".	Predloženom izmjenom članka 21. Zakona vrši se njegova dopuna u dijelu koji se odnosi na sadržaj i funkcionalnost jedinstvene elektroničke baze podataka o korisnicima statusa roditelja njegovatelja. Važećim zakonskim rješenjem propisano je da se kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike vodi evidencija osoba kojima je priznat status roditelja njegovatelja, kao i evidencija isplata naknada i pripadajućih doprinosa po tom osnovu. Međutim, osnovni tekst Zakona nije obuhvaćao vođenje evidencije o povratima sredstava u slučajevima kada postoji obveza povrata. S obzirom na to da je člankom 20. Zakona već detaljno reguliran institut povrata sredstava, uključujući razloge za povrat, kao i postupak odlučivanja, pri čemu je osobito propisano da tijelo skrbništva o povratu odlučuje rješenjem, ukazala se potreba da se i ove financijske transakcije sistemski evidentiraju. Naime, iako je pravni okvir za povrat sredstava postojao, nedostajala je izričita odredba koja bi omogućila njihovo praćenje kroz jedinstveni informacijski sustav. Slijedom navedenog, predloženom izmjenom nastoji se osigurati da se i povrati sredstava, kao sastavni dio financijskog ciklusa vezanog uz ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja, evidentiraju kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka. Time se postiže cjelovitiji i

		transparentniji uvid u sve isplate i povrate, unapređuje nadzor nad zakonitošću korištenja proračunskih sredstava te olakšava praćenje i analiza financijskih tokova na razini sustava. Predložena dopuna ima tehničko-operativni karakter i ne uvodi nove materijalne obveze za korisnike, već doprinosi učinkovitijem upravljanju podacima, boljoj koordinaciji nadležnih tijela i dosljednijoj primjeni Zakona u praksi.
	Članak 10. **(Ranije započeti i okončani postupci)** Zahtjevi za utvrđivanje statusa roditelja njegovatelja podneseni prije stupanja na snagu ovoga zakona, a o kojima nije odlučeno, riješit će se prema odredbama ovog zakona.	Predloženom odredbom uređuje se postupanje u vezi sa zahtjevima za utvrđivanje statusa roditelja njegovatelja koji su podneseni prije stupanja na snagu ovog zakona, a o kojima do tog trenutka nije donesena konačna odluka. Time se uspostavlja jasno prijelazno pravilo kojim se osigurava jedinstvena i dosljedna primjena novog normativnog okvira na sve postupke koji su u tijeku. Naime, u zakonodavnoj praksi od posebne je važnosti precizno urediti odnos između ranijih i novih propisa u situacijama kada dolazi do izmjena i dopuna zakona, kako bi se izbjegle pravne praznine, neujednačena primjena propisa i pravna nesigurnost stranaka u postupku. U tom kontekstu, opredjeljenje zakonodavca da se svi nerješeni zahtjevi riješe prema odredbama novog zakona ima za cilj osigurati jednak pravni položaj svih podnositelja zahtjeva, neovisno o trenutku podnošenja zahtjeva. Ovakvo rješenje posebno je značajno imajući u vidu da predložene izmjene i dopune Zakona donose određena preciziranja i unapređenja uvjeta, postupaka i kriterija za priznavanje statusa roditelja njegovatelja. Primjenom novih odredbi na postupke koji su u tijeku omogućava se da svi korisnici budu obuhvaćeni unaprijeđenim i jasnijim normativnim rješenjima, čime se dodatno jača pravna sigurnost i ujednačenost u odlučivanju nadležnih tijela. Istodobno, ovakvo normativno rješenje doprinosi i procesnoj ekonomičnosti, budući da se izbjegava potreba vođenja paralelnih režima odlučivanja prema starim i novim propisima, što bi moglo dodatno opteretiti rad nadležnih tijela i produžiti trajanje postupaka. Slijedom navedenog, predložena odredba ima za cilj osigurati jasnu tranziciju na novi pravni režim, unaprijediti pravnu sigurnost stranaka, te omogućiti učinkovitiju i dosljedniju primjenu Zakona u praksi.

	Članak 11. Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".	Predloženom odredbom uređuje se stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima, na način da isti stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH". Ovakvo normativno rješenje predstavlja standard u zakonodavnoj praksi i u skladu je s općim pravilima pravne sigurnosti i transparentnosti, budući da omogućava svim adresatima propisa da se pravovremeno upoznaju s njegovim sadržajem prije početka njegove primjene. Određivanjem odgodnog roka (vacatio legis) osigurava se nužno vrijeme za prilagodbu nadležnih tijela, kao i korisnika prava, novim zakonskim rješenjima. U konkretnom slučaju, predloženi rok od osam dana ocjenjuje se primjerenim, imajući u vidu prirodu i sadržaj izmjena i dopuna Zakona, koje su usmjerene prvenstveno na preciziranje postojećih odredbi, unapređenje njihove primjene u praksi, te otklanjanje uočenih nedostataka. Time se omogućava pravovremena priprema nadležnih institucija, osobito tijela skrbništva i drugih uključenih subjekata, za dosljednu primjenu novih odredbi. Slijedom navedenog, predložena odredba doprinosi osiguravanju pravne sigurnosti, predvidljivosti i učinkovite implementacije Zakona u praksi.

Obrazac i upute za popunjavanje izjave o usklađenosti

IZJAVA O USKLAĐENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
	Naziv organizacione jedinice	Sektor za socijalnu zaštitu i zaštitu obitelji s djecom
2. Naziv propisa		Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine - Nacrt Law on Amendments to the Law on Parental Caregivers in the Federation of Bosnia and Herzegovina - Draft
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	**Sporazum ne sadrži odredbu koja se odnosi na normativni sadržaj prednacrta propisa**
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	
3.3.	Razlozi za djelomično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
4. Veza propisa sa Programom integrisanja (PI)		
4.1.	PI za razdoblje	
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	
4.3.	Rok za donošenje propisa	
4.4.	Napomena	
5. Usklađenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	
5.3.	Stupanj usklađenosti sa sekundarnim izvorima prava	
5.4.	Razlozi za djelomičnu usklađenost ili neusklađenost	
5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	
5.6.	Ostali izvori prava EU	
6. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatirati		**Ne postoji odgovarajući propis Europske unije s kojim je potrebno izvršiti usklađivanje**
7. Da li je osiguran prijevod pravnih izvora na službene jezike u uporabi u Federaciji Bosne i Hercegovine		
8. Da li je propis preveden na engleski jezik?		**Ne**
Ovlašteno lice obrađivača odnosno predlagatelj **Potpis** *Adnan Delić, ministar*		Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije **Potpis** Željko Silađi, direktor
Datum i pečat: 01.06.2026. godine		**Datum i pečat:** 16-06-2026

Obrazac broj: 2

KONTROLNA IZJAVA O PROVEDENOJ PROCJENI UTJECAJA PROPISA

Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa			
Naziv prednacrta/nacrta zakona	**Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine**		
Datum	**16.06.2026. godine**		
Kontrolno područje		**DA**	**Obrazloženje Ureda**
AKTIVNOST			
Naziv **prednacrta/nacrta zakona** je naveden i razumljiv		DA	
Naveden je naziv i kontakti obrađivača		DA	
Naveden je datum		DA	
DEFINIRANJE PROBLEMA			
Problem je jasno i sažeto objašnjen		DA	
Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni		DA	
Očekivani rezultati su jasno i sažeto objašnjeni		DA	
KONZULTACIJE			
Zainteresirane strane su jasno definirane			
Proces konzultacija je jasno i sažeto objašnjen			
PREDLOŽENA RJEŠENJA			
Predložena su normativna i nenormativna rješenja		DA	
Definirani su rizici predloženog rješenja		DA	
Definiran je utjecaj rješenja na proračun		DA	
Definiran je utjecaj rješenja na gospodarstvo, društvo, okoliš, te održivi razvoj i zdravlje ljudi		DA	
Definiran je način primjene i usuglašenost s ostalim propisima		DA	
Definirano je prijelazno razdoblje		DA	
PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI		**DA**	

UREDVLADE FBIH ZA ZAKONODAVSTVO I USKLAĐENOST SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE

Datum i broj: 16.06.2026. godine

OVLAŠTENA OSOBA

Andrea Herker

OBRAZAC IZJAVE O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP-DA

A 1. Obrađivač propisa

	KOD	NAZIV
Razdjel	5101	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike

B 2. Osnovni podaci o prijedlogu propisa

Vrsta propisa	Zakon	DA	Odluka	NE	Strategija	NE
	Uredba	NE	Drugi akti	NE	Drugi akti planiranja	NE
Naziv propisa	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine					

C 3. Fiskalni efekt

3.1. Prihodi i primici budžeta

KOD	NAZIV	OČEKIVANI PRIHODI I PRIMICI U TEKUĆOJ GODINI n						OČEKIVANI PRIHODI I PRIMICI U TEKUĆOJ GODINI n+1						OČEKIVANI PRIHODI I PRIMICI U TEKUĆOJ GODINI n+2					
		Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem budžetu	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem budžetu	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem budžetu	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja
		1	2	3	4=1+2+3	5	6=4+5	7	8	9	10=7+8+9	11	12=10+11	13	14	15	16=13+14+15	17	18=16+17
711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća				0		0				0		0				0		0
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu				0		0				0		0				0		0
713000	Porezi na plaću i radnu snagu				0		0				0		0				0		0
714000	Porez na imovinu				0		0				0		0				0		0
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obaveze na osnovu poreza na promet dobara i usluga)				0		0				0		0				0		0
716000	Porez na dohodak				0		0				0		0				0		0
717000	Prihodi od indirektnih poreza				0		0				0		0				0		0
719000	Ostali porezi				0		0				0		0				0		0
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika				0		0				0		0				0		0
722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga				0		0				0		0				0		0
723000	Novčane kazne (neporezne prirode)				0		0				0		0				0		0
731000	Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija				0		0				0		0				0		0
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti				0		0				0		0				0		0
733000	Donacije				0		0				0		0				0		0
741000	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija				0		0				0		0				0		0
742000	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti				0		0				0		0				0		0
777000	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza				0		0				0		0				0		0
789000	Prihodi od internih transakcija				0		0				0		0				0		0

811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava				0		0				0		0				0		0
813000	Primici od finansijske imovine				0		0				0		0				0		0
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja				0		0				0		0				0		0
815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja				0		0				0		0				0		0
UKUPNO PRIHODI I PRIMCI					0		0				0		0				0		0

3.2. Rashodi i izdaci budžeta

KOD	NAZIV	TROŠKOVI PREOVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n							TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2					
		Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupno dodata sredstva	Planirana sredstva unutar bud ljeta u teku'oj godini	Ukupna potrebna sredstva za provojenje	Preraspodje la	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem budžetu	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem budžetu	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja
		1	2	3	4=1+2+3	5	6=4+5	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13=11+12	14	15	16	17=14+15+16	18	19=17+18
611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih				0		0					0		0				0		0
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi				0		0					0		0				0		0
613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge				0		0					0		0				0		0
614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi				0	59.000.000	59.000.000		1.872.400			1.872.400	59.000.000	60.872.400				0	84.000.000	84.000.000
615000	Kapitalni transferi				0		0					0		0				0		0
616000	Izdaci za kamate				0		0					0		0				0		0
689000	Rashodi od internih transakcija				0		0					0		0				0		0
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava				0		0					0		0				0		0
822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU				0		0					0		0				0		0
823000	Izdaci za otplate dugova				0		0					0		0				0		0
UKUPNO RASHODI I IZDACI					0	59.000.000	59.000.000		1.872.400			1.872.400	59.000.000	60.872.400				0	84.000.000	84.000.000
FISKALNI EFEKAT PROPISA		0	0	0	0	+59.000.000	-59.000.000		+1.872.400	0	0	+1.872.400	-59.000.000	-60.872.400	0	0	0	0	-84.000.000	-84.000.000

3.3. Obrazloženje promjena u prihodima i primicima, te rashodima i izdacima

Procjena potrebnih sredstava zasniva se na kombiniranom učinku dvaju ključnih faktora:Prvi faktor odnosi se na povećanje najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine, utvrđeno Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o iznosu najniže plaće za 2026. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 100/25), kojom je najniža plaća povećana s 1.000,00 KM na 1.027,00 KM. Budući da je visina novčane naknade roditeljima njegovateljima zakonski vezana uz iznos najniže plaće, navedena izmjena automatski generira povećanje pojedinačne naknade. Imajući u vidu da se radi o doprinosnoj naknadi, na navedeni iznos obračunavaju se i pripadajući porezi i doprinosi, čime bruto iznos naknade po korisniku iznosi 1.690,90 KM. Ova činjenica ukazuje na strukturnu povezanost instituta roditelja njegovatelja s politikama rada i socijalne sigurnosti, ali i na njegovu osjetljivost na promjene u širem ekonomskom okruženju.

Drugi faktor odnosi se na očekivano povećanje broja korisnika, koje proizlazi iz sadržajnih izmjena Zakona. Predloženim rješenjima uklanjaju se ograničenja koja su u dosadašnjoj primjeni Zakona dovodila do nejednakog tretmana i isključivanja pojedinih kategorija korisnika. U tom smislu, ukida se povreda kao uzrok nastanka invaliditeta kao isključujući kriterij za ostvarivanje prava, čime se otklanjaju ranije identificirani elementi diskriminacije. Nadalje, uvodi se mogućnost da status roditelja njegovatelja ostvare i supružnici kao posebna kategorija njegovatelja, čime se zakon usklađuje s realnim životnim okolnostima u kojima bračni partneri često preuzimaju primarnu ulogu skrbi. Također, ukida se ograničenje vezano uz duljinu boravka djece u predškolskim i obrazovnim ustanovama, čime se omogućava ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja neovisno o broju sati koje dijete provodi u takvim ustanovama, a što je u dosadašnjoj praksi predstavljalo značajnu prepreku.

Na temelju dostupnih podataka, prema kojima je u isplati za mjesec prosinac 2025. godine evidentirano 1.920 korisnika prava na novčanu naknadu roditelju njegovatelju, procjenjuje se da bi, u slučaju usvajanja predloženih izmjena i dopuna, broj korisnika mogao porasti na približno 3.000. Polazeći od tako procijenjenog broja korisnika i bruto iznosa naknade od 1.690,90 KM, ukupni mjesečni iznos potrebnih sredstava iznosi 5.072.700,00 KM, odnosno 60.872.400,00 KM na godišnjoj razini kako je prikazano u narednoj tabeli.

D 4. Promjena broja zaposlenih

PERIOD	SISTEMATIZOVANO			PLANIRANO BUDŽETOM			TRENUTNO STANJE			POTREBNO		
	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojece stanje (n)	n+1	n+2
Rukovodeci službenici i savjetnici	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Službenici i namještenici	90	95	97	89	89	89	77	89	89	89	95	97
Volonteri												
UKUPNO	99	104	106	98	98	98	86	98	98	98	104	106

Obrazloženje	Procjena potrebnih sredstava zasniva se na kombiniranom učinku dvaju ključnih faktora:Prvi faktor odnosi se na povećanje najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine, utvrđeno Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o iznosu najniže plaće za 2026. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 100/25), kojom je najniža plaća povećana s 1.000,00 KM na 1.027,00 KM. Budući da je visina novčane naknade roditeljima njegovateljima zakonski vezana uz iznos najniže plaće, navedena izmjena automatski generira povećanje pojedinačne naknade. Imajući u vidu da se radi o doprinosnoj naknadi, na navedeni iznos obračunavaju se i pripadajući porezi i doprinosi, čime bruto iznos naknade po korisniku iznosi 1.690,90 KM. Ova činjenica ukazuje na strukturnu povezanost instituta roditelja njegovatelja s politikama rada i socijalne sigurnosti, ali i na njegovu osjetljivost na promjene u širem ekonomskom okruženju. Drugi faktor odnosi se na očekivano povećanje broja korisnika, koje proizlazi iz sadržajnih izmjena Zakona. Predloženim rješenjima uklanjaju se ograničenja koja su u dosadašnjoj primjeni Zakona dovodila do nejednakog tretmana i isključivanja pojedinih kategorija korisnika. U tom smislu, ukida se povreda kao uzrok nastanka invaliditeta kao isključujući kriterij za ostvarivanje prava, čime se otklanjaju ranije identificirani elementi diskriminacije. Nadalje, uvodi se mogućnost da status roditelja njegovatelja ostvare i supružnici kao posebna kategorija njegovatelja, čime se zakon usklađuje s realnim životnim okolnostima u kojima bračni partneri često preuzimaju primarnu ulogu skrbi. Također, ukida se ograničenje vezano uz duljinu boravka djece u predškolskim i obrazovnim ustanovama, čime se omogućava ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja neovisno o broju sati koje dijete provodi u takvim ustanovama, a što je u dosadašnjoj praksi predstavljalo značajnu prepreku. Na temelju dostupnih podataka, prema kojima je u isplati za mjesec prosinac 2025. godine evidentirano 1.920 korisnika prava na novčanu naknadu roditelju njegovatelju, procjenjuje se da bi, u slučaju usvajanja predloženih izmjena i dopuna, broj korisnika mogao porasti na približno 3.000. Polazeći od tako procijenjenog broja korisnika i bruto iznosa naknade od 1.690,90 KM, ukupni mjesečni iznos potrebnih sredstava iznosi 5.072.700,00 KM, odnosno 60.872.400,00 KM na godišnjoj razini kako je prikazano u narednoj tabeli. Na temelju dostupnih podataka predviđa se da će za 2028. godinu biti potreban iznos od 84.000.000,00 KM.

5. Potencijalne obaveze za budžet			
NAZIV			
Garancije			
Ostalo			
F 6. Fiskalni efekti na druge nivoe vlasti			
NAZIV			
Budžet BiH, vanbudžetski fondovi i korisnici	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine nema nikakvih efekata po Budžet BiH, vanbudžetske fondove i korisnike.		
Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, Federalni vanbudžetski fondovi i korisnici			
Budžet kantona, vanbudžetski fondovi i korisnici	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine nema nikakvih efekata po kantonalne budžete.		
Budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine nema nikakvih efekata po budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.		
Jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi)	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine nema nikakvih efekata po budžete jedinica lokalne samouprave (općine i gradove).		
F 7. Pečat i potpis odgovornog lica obrađivača propisa		**Mjesto i datum**	, 18-05-2026

TABELARNI PREGLEDNIK IZMIJENJENIH I DOPUNJENIH ODREDBI ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA

Trenutna odredba	Predložena izmjena i/ili dopuna	Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune
Članak 1. **(Predmet Zakona)** (1) Ovim zakonom uređuju se pojam i status roditelja njegovatelja, uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, pravo roditelja njegovatelja na materijalnu potporu u vidu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa, postupak ostvarivanja prava, financiranje, nadzor i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija). (2) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.	**Članak 1.** U članku 1. Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) stavak (2) briše se.	Predmetnom izmjenom predlaže se brisanje stavka (2) članka 1. važećeg Zakona o roditeljima njegovateljima, kojim je bilo propisano da izrazi koji se koriste u Zakonu, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod. Razlog za predloženo brisanje ove odredbe leži u činjenici da se pitanje rodno osjetljivog jezika i tumačenja izraza s rodnim značenjem sustavno uređuje na razini cijelog zakona kroz posebnu odredbu koja je, izmjenama i dopunama Zakona, uvrštena u članak 2. Na taj se način izbjegava normativno ponavljanje i osigurava jasnija sistematika zakonskog teksta, sukladno pravilima nomotehnike. Naime, prema ustaljenim pravilima zakonodavne tehnike, odredbe koje imaju opći karakter i odnose se na tumačenje izraza u cijelom zakonu trebaju biti sadržane u posebnom članku koji uređuje značenje pojmova ili opća tumačenja, a ne u uvodnim odredbama koje definiraju predmet zakona. Zadržavanje iste norme na dva mjesta unutar zakona moglo bi dovesti do nepotrebne redundancije, a u određenim slučajevima i do različitih tumačenja ukoliko bi došlo do izmjena samo jedne od tih odredbi. Brisanjem stavka (2) iz članka 1. ne dovodi se u pitanje primjena načela rodne ravnopravnosti u Zakonu, budući da je isto načelo i dalje izričito propisano kroz novu, sistemski pravilno pozicioniranu odredbu članka 2. Time se osigurava kontinuitet u primjeni rodno osjetljivog jezika, uz istovremeno unapređenje preglednosti i normativne dosljednosti zakonskog teksta. Predložena izmjena stoga ima isključivo nomotehnički karakter, te ne utječe na sadržaj prava i obveza koje proizlaze iz Zakona, ali doprinosi njegovoj jasnoći, preciznosti i usklađenosti s pravilima izrade propisa.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**

Članak 2. **(Pojam roditelja njegovatelja)** (1) Roditelj njegovatelj u smislu ovoga zakona je roditelj osobe sa 100% invaliditetom uzrokovanog bolešću ili poremećajem u razvoju, kao i slijepe osobe čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 s korekcijom, odnosno roditelj osobe koja se, prema nalazu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ne može osposobiti za samostalan život niti može samostalno zadovoljavati barem jednu od sljedećih temeljnih životnih potreba: a) kretanje u stanu i izvan stana; b) uzimanje hrane; c) oblačenje i svlačenje; d) održavanje osobne higijene ili e) obavljanje drugih fizioloških potreba. (2) Status roditelja njegovatelja iz stavka (1) ovoga članka može ostvariti i osoba iz reda srodnika koju je, sukladno odredbama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležno tijelo imenovalo za skrbnika.	**Članak 2.** Članak 2. mijenja se i glasi: "Članak 2. (Rodno značenje izraza) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod."	Predloženom izmjenom članka 2. Zakona vrši se izmjena njegove sadržine na način da se njime uređuje rodno značenje izraza koji se koriste u zakonu, dok se pitanje pojma roditelja njegovatelja, koje je bilo uređeno važećim člankom 2. Zakona, sistemski izmješta u članak 6. Zakona. Ovakav pristup ima za cilj unaprijediti strukturu i preglednost zakonskog teksta, u skladu s pravilima nomotehnike. Naime, važeći članak 2. sadržavao je materijalne odredbe koje definiraju pojam roditelja njegovatelja i uvjete za stjecanje tog statusa, što po svojoj pravnoj prirodi pripada dijelu zakona koji uređuje konkretna prava i uvjete za njihovo ostvarivanje. Izmještanjem tih odredbi u članak 6., koji se odnosi na status roditelja njegovatelja, postiže se tematsko i logičko grupiranje normi, čime se zakon čini jasnijim i lakšim za primjenu u praksi. Istodobno, članak 2. se redefinira kao odredba općeg karaktera, kojom se uređuje rodno značenje izraza korištenih u zakonu. Time se ova norma pozicionira u uvodni dio zakona, gdje se u pravilu uređuju opća pitanja i pravila tumačenja, što je u skladu s ustaljenom zakonodavnom praksom. Važno je naglasiti da predložena izmjena ne mijenja suštinski sadržaj pojma roditelja njegovatelja niti uvjete za stjecanje tog statusa, već isključivo vrši njihovo sistemsko preuređenje unutar zakona. Na taj način se osigurava kontinuitet pravnog uređenja, uz istovremeno unapređenje normativne jasnoće i dosljednosti. Dodatno, ovom izmjenom izbjegava se normativno preklapanje, s obzirom na to da se odredba o rodnom značenju izraza sada jasno i jedinstveno uređuje na jednom mjestu u zakonu, dok se materijalne odredbe koncentriraju u odgovarajućim člancima koji uređuju status i prava roditelja njegovatelja. Slijedom navedenog, predložena izmjena ima prvenstveno nomotehnički i sistemski karakter, a njezin cilj je unaprijediti jasnoću, preglednost i dosljednost zakonskog teksta, bez utjecaja na opseg i sadržaj prava koja proizlaze iz Zakona.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 6. **(Status roditelja njegovatelja)**	**Članak 3.**	Predloženom izmjenom članka 6. Zakona vrši se njegovo sadržajno i sistemsko unapređenje, s ciljem preciznijeg

(1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja osobe s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine, utvrđenim sukladno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom. (2) Oštećenje organizma osobe s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim sukladno propisu o ocjenjivanju oštećenja organizma kod osoba s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom. (3) Ako u obitelji ima dvoje ili više osoba s invaliditetom iz stavka (1) ovoga članka, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja.	Članak 6. mijenja se i glasi: "Članak 6. (Status roditelja njegovatelja) (1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja osobe s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine, utvrđenim sukladno federalnom propisu o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom. (2) Oštećenje organizma osobe s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim sukladno propisom iz stavka (1) ovoga članka. (3) Status roditelja njegovatelja iz stavka (1) ovoga članka može ostvariti i osoba iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koju je, sukladno odredbama propisa iz oblasti obiteljsko-pravne zaštite, nadležno tijelo imenovalo za skrbnika osobi s invaliditetom i koja živi u zajedničkom kućanstvu s osobom s invaliditetom. (4) Osoba iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koja može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stavka (3) ovoga članka, u smislu ovoga Zakona je: a) bračni ili izvanbračni drug; b) dijete ili pastorak; c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji; d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji; e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i f) srodnici po tazbini do drugog stupnja uključivo u pobočnoj liniji. (5) Zajedničko kućanstvo u smislu stavka (3) ovoga članka je životna i ekonomska zajednica jedne ili više obitelji čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stječu i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara.	normiranja statusa roditelja njegovatelja te otklanjanja uočenih nedostataka u primjeni važećih odredbi. Prije svega, u st. (1) i (2) izvršeno je terminološko usklađivanje upućujućih normi na način da se umjesto dosadašnjeg pozivanja na Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom uvodi upućivanje na federalni propis o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom. Na ovaj način osigurava se usklađenost sa važećim i budućim normativnim okvirom koji uređuje prava osoba s invaliditetom, te se izbjegava potreba za čestim izmjenama zakona u slučaju promjena pojedinačnih propisa. Nadalje, stavkom (3) proširuje se krug osoba koje mogu ostvariti status roditelja njegovatelja, na način da se, pored roditelja, to pravo omogućava i određenim kategorijama krvnih srodnika i srodnika po tazbini koji su imenovani za skrbnike osobe s invaliditetom i koji žive u zajedničkom kućanstvu s tom osobom. Ova izmjena predstavlja odgovor na probleme uočene u praksi, gdje dosadašnje zakonsko rješenje nije dovoljno jasno definiralo krug srodnika, što je dovodilo do neujednačene primjene propisa i različitih tumačenja. U tom smislu, stavkom (4) taksativno se utvrđuju kategorije krvnih i tazbinskih srodnika koji mogu ostvariti navedeni status, čime se osigurava pravna sigurnost i ujednačena primjena zakona. Time se istodobno otklanjaju ranije dileme u pogledu toga tko se može smatrati srodnikom u smislu ovog zakona, kao i uočene nelogičnosti u praksi, gdje su pojedini daljnji srodnici mogli ostvariti status, dok to nije bilo omogućeno, primjerice, bračnim drugovima. Dodatno, stavkom (5) uvodi se definicija zajedničkog kućanstva kao uvjeta za ostvarivanje statusa za srodnike, čime se jasno propisuje da status može ostvariti samo osoba koja faktički živi s osobom s invaliditetom i sudjeluje u njezinoj svakodnevnoj njezi. Ova odredba ima za cilj spriječiti zloupotrebe u praksi, uključujući slučajeve formalnog imenovanja skrbnika bez stvarnog pružanja skrbi. Stavkom (6) dodatno se normira pojam izvanbračne zajednice i njezino izjednačavanje s bračnom zajednicom u pogledu ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, čime se

	(6) Izvanbračnom zajednicom, u smislu ovoga zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca sukladno odredbama propisa iz oblasti obiteljsko-pravne zaštite, te se, glede stjecanja statusa roditelja njegovatelja iz stavka (3) ovoga članka, izjednačava s bračnom zajednicom. (7) Ako u obitelji ima dvoje ili više osoba s invaliditetom iz stavka (1) ovoga članka, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja."	osigurava jednak tretman bez obzira na formalni status zajednice, te se otklanja prethodno uočena diskriminacija. Konačno, stavkom (7) zadržava se postojeće rješenje prema kojem, u slučaju kada u obitelji postoji dvoje ili više osoba s invaliditetom koje ispunjavaju zakonske uvjete, status roditelja njegovatelja mogu ostvariti oba roditelja, čime se priznaje povećani opseg skrbi u takvim obiteljima. Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti pravnu jasnoću, ukloniti uočene nedostatke u primjeni, spriječiti zloupotrebe, te osigurati pravedniji i funkcionalniji sustav ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, bez izmjene njegove temeljne svrhe.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 7. **(Roditelj njegovatelj)** (1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se osobi koja je državljanin Bosne i Hercegovine i koja ima prebivalište na teritoriju Federacije. (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, stranom državljaninu kojem je odobren stalni boravak na teritoriju Federacije, priznaje se status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom i ukoliko je isto pravo regulirano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina. (3) Strani državljanin, u postupku ostvarivanja prava iz ovoga zakona, dužan je dokazati da ne ostvaruje po istom osnovu prava prema mjestu svog prebivališta, odnosno zemlje porijekla. (4) Prava iz ovog zakona su osobna i ne mogu se prenositi.	**Članak 4.** U članku 7. u stavku (2) riječi: "i ukoliko je isto pravo regulirano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje podrijetla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina" brišu se.	Predloženom izmjenom članka 7. Zakona vrši se intervencija u dijelu koji se odnosi na uvjete pod kojima strani državljanin može ostvariti status roditelja njegovatelja, s ciljem otklanjanja uočenih poteškoća u primjeni propisa i unapređenja njegove provedivosti u praksi. Naime, važeće zakonsko rješenje predviđa dodatni uvjet za strane državljane, koji podrazumijeva postojanje sporazuma o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i države podrijetla, odnosno prebivališta podnositelja zahtjeva, kojim je regulirano ostvarivanje predmetnog prava. Međutim, praksa je pokazala da ovaj uvjet nije precizno primjenjiv niti operativno provjerljiv u svim slučajevima. U postupcima ostvarivanja prava često se nije moglo pouzdano utvrditi postoji li takav sporazum s konkretnom državom, a čak i kada postoji, pitanje statusa roditelja njegovatelja u pravilu nije predmet uređenja tih sporazuma. Posljedično, navedeni uvjet je stvarao pravnu nesigurnost i dodatno administrativno opterećenje, kako za podnositelje zahtjeva, tako i za nadležna tijela koja provode postupak. S druge strane, praksa je pokazala da su uvjeti odobrenog stalnog boravka na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, uz obvezu dokazivanja da podnositelj ne ostvaruje isto pravo u zemlji podrijetla ili prebivališta, dostatni za sprječavanje zloupotreba i osiguravanje zakonitog ostvarivanja prava.

		Slijedom navedenog, brisanjem uvjeta koji se odnosi na postojanje međunarodnog sporazuma o socijalnom osiguranju pojednostavljuje se postupak, povećava pravna sigurnost i osigurava dosljednija i efikasnija primjena Zakona, bez narušavanja njegove osnovne svrhe i mehanizama kontrole. Predložena izmjena ima za cilj ukloniti normativno suvišan i u praksi teško primjenjiv uvjet, te osigurati jasnije, jednostavnije i funkcionalnije ostvarivanje prava za strane državljane koji ispunjavaju ostale zakonom propisane uvjete.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 8. **(Uvjeti za priznavanje statusa)** (1) Roditelju osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje. (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, ukoliko nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje roditelj njegovatelj može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurana osoba u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. (3) Uz ispunjavanje uvjeta propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života.	Članak 5. Članak 8. mijenja se i glasi: "Članak 8. (Uvjeti za priznavanje statusa) (1) Roditelju osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ako je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje. (2) Roditelju punoljetne osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ako je osoba s invaliditetom nezaposlena. (3) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, ako nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za roditelja osobe s invaliditetom iz članka 6. ovoga zakona može se pribaviti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurana osoba u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. (4) Nakon navršene 65. godine života roditelj njegovatelj može nastaviti ostvarivati status roditelja njegovatelja ako i dalje ispunjava uvjete propisane ovim zakonom, te jedanput godišnje dostavi liječničko uvjerenje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu osobi s invaliditetom."	Predloženi članak odnosi se na izmjene i dopune postojećeg članka 8. osnovnog teksta Zakona, kojim se definiraju uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, s ciljem njihovog dodatnog preciziranja i usklađivanja s potrebama uočenim u praksi. U odnosu na važeće rješenje, stavkom (2) uvodi se nova odredba kojom se posebno uređuje situacija kada je riječ o punoljetnoj osobi s invaliditetom, na način da se propisuje uvjet njezine nezaposlenosti. Naime, u postojećim razlozima za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja zaposlenost osobe s invaliditetom nije bila izričito definirana kao smetnja za ostvarivanje ovoga statusa, iako iz drugih odredbi Zakona proizlazi da je institut roditelja njegovatelja namijenjen roditeljima koji skrbe o osobama koje zbog težine invaliditeta nisu u mogućnosti samostalno živjeti i raditi. Praksa u primjeni Zakona pokazala je potrebu da se ovo pitanje nedvosmisleno normira, čime se otklanjaju mogućnosti različitog tumačenja i eventualnih zlouporaba u primjeni propisa. Nadalje, stavkom (3) dodatno se precizira iznimka u odnosu na obvezu prijave na evidenciju nadležne službe za zapošljavanje, omogućavajući dokazivanje statusa nezaposlenosti putem potvrde Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine. Ova dopuna ima za cilj olakšati ostvarivanje prava u situacijama kada roditelj nije evidentiran kao nezaposlena osoba, ali faktički ne ostvaruje prihode po osnovi rada, čime se pojednostavljuje postupak dokazivanja ispunjenosti zakonom propisanih uvjeta.

		Najznačajnija izmjena sadržana je u stavku (4), kojim se napušta dosadašnje zakonsko rješenje prema kojem se status roditelja njegovatelja mogao priznati isključivo do navršene 65. godine života. Dosadašnja dobna granica pokazala se prestrogom jer nije uzimala u obzir stvarnu sposobnost roditelja da i nakon navršene navedene dobi nastavi pružati potrebnu njegu osobi s invaliditetom. Predloženim rješenjem omogućava se nastavak ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja i nakon navršene 65. godine života, pod uvjetom da roditelj i dalje ispunjava ostale uvjete propisane ovim zakonom, te da jedanput godišnje dostavi liječničko uvjerenje kojim potvrđuje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu osobi s invaliditetom. Na taj se način napušta formalni kriterij životne dobi kao automatska zapreka za nastavak ostvarivanja statusa, a u prvi plan stavlja stvarna funkcionalna sposobnost roditelja njegovatelja za obavljanje poslova skrbi i njege. Istodobno se uspostavlja odgovarajući mehanizam periodične provjere kojim se osigurava da status roditelja njegovatelja i nakon navršene 65. godine života ostvaruju isključivo osobe koje su i dalje u mogućnosti kvalitetno i kontinuirano pružati potrebnu njegu. Slijedom navedenoga, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti pravnu jasnoću, precizirati uvjete za ostvarivanje i nastavak ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja, te osigurati dosljedniju, pravičniju i učinkovitiju primjenu Zakona u praksi, bez odstupanja od njegove temeljne svrhe.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 9. **(Razlozi za nepriznavanje statusa)** (1) Status roditelja njegovatelja ne priznaje se roditelju ukoliko je osobi s invaliditetom osigurana usluga smještaja, organiziranog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite. (2) Za vrijeme dok jedan roditelj koristi porodiljno odsustvo za dijete, drugom roditelju ne može se priznati status roditelja njegovatelja za isto dijete.	**Članak 6.** U članku 9. u stavku (1) riječi: "sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite" brišu se. U st. (3) i (4) riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" brišu se. Iza stavka (5) dodaje se stavak (6) koji glasi: "(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju:	Predloženim izmjenama članka 9. Zakona vrši se njegovo dodatno preciziranje i unapređenje s ciljem uklanjanja uočenih poteškoća u primjeni propisa, osiguravanja veće pravne jasnoće, te jačanja zaštitnih mehanizama u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja. Predmetni članak odnosi se na izmjene i dopune postojećeg članka 9. osnovnog teksta Zakona koji definira razloge za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. U tom kontekstu, važno je istaknuti da st. (3) i (4) važećeg članka predstavljaju iznimke od općeg pravila iz stavka (1), pri čemu obuhvaćaju i određene vrste ustanova, uključujući zdravstvene i obrazovne ustanove, koje nisu izričito

(3) Iznimno od stavka (1) ovoga članaka, roditelju se priznaje status roditelja njegovatelja kada osoba s invaliditetom boravi manje od četiri sata dnevno u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja usluga boravka. (4) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja kada osoba s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne skrbi, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružatelja usluga boravka boravi četiri i više sati dnevno pod uvjetom da mu roditelj tijekom boravka pruža usluge pomoći i njege. (5) Status roditelja njegovatelja isključuje pravo osobe s invaliditetom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe sukladno odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom, na temelju kojeg roditelj njegovatelj ostvaruje ovaj status. (6) Federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: federalni ministar) će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uvjeta za priznavanje statusa roditelja njegovatelja.	a) protiv kojega se vodi istražni ili kazneni postupak ili koji je, prema odredbama kaznenog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravomoćno osuđen za kaznena djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i čudoređa, protiv braka, obitelji i omladine, te protiv zdravlja ljudi; b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti spolova, osuđivan za kazneno djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i c) kojemu je, prema propisima o zaštiti od obiteljskog nasilja i nasilja prema ženama, izrečena mjera obiteljsko- pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog obiteljskog nasilja." Dosadašnji stavak (6) postaje stavak (7).	prepoznate u osnovnoj odredbi. Upravo iz tog razloga izvršeno je brisanje riječi "sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite" u stavku (1), kako bi se izbjegla normativna nedosljednost i osigurala jasnija povezanost između osnovne odredbe i njezinih iznimki. Nadalje, izmjene u st. (3) i (4), kojima se brišu riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" rezultat su potrebe da se prevladaju problemi uočeni u praksi prilikom primjene Zakona. Naime, prema važećem rješenju, status roditelja njegovatelja nije se mogao priznati roditeljima osoba s invaliditetom koje borave u predškolskim, obrazovnim ili drugim ustanovama četiri i više sati dnevno, osim u slučajevima kada roditelj tijekom tog boravka pruža usluge pomoći i njege. U praksi je ovakvo rješenje stvaralo značajne poteškoće, osobito u pogledu djece uključene u obrazovni sustav. Budući da je trajanje boravka djeteta u školi promjenjiva kategorija koja ovisi o razredu i obrazovnom programu, dolazilo je do situacija u kojima su roditelji gubili pravo na status roditelja njegovatelja isključivo zbog povećanja broja sati boravka djeteta u školi. Dodatni problem predstavljalo je i pitanje načina provjere ovih činjenica, što je stvaralo administrativne poteškoće i pravnu nesigurnost. Slijedom navedenog, predloženim izmjenama omogućava se da status roditelja njegovatelja mogu ostvariti i roditelji čija su djeca uključena u odgojno-obrazovni sustav, neovisno o broju sati provedenih u ustanovi. Na taj se način osigurava dosljedna primjena načela inkluzije, te se izbjegava poticanje isključivanja osoba s invaliditetom iz obrazovnih procesa zbog formalnih ograničenja. Pri tome je potrebno imati u vidu da će navedene izmjene rezultirati proširenjem kruga korisnika, odnosno pojavom određenog broja novih roditelja njegovatelja koji prema ranijem zakonodavnom rješenju nisu mogli ostvariti ovaj status. Međutim, takvo proširenje proizlazi iz potrebe pravednijeg i funkcionalnijeg uređenja ovog instituta u skladu sa stvarnim životnim okolnostima. Posebno značajna dopuna odnosi se na uvođenje novog stavka (6), kojim se propisuju dodatni razlozi za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. Ovom odredbom uvode se jasne zapreke za ostvarivanje statusa u slučajevima kada postoji kaznenopravna odgovornost ili

		mjere zaštite vezane uz nasilje i zlostavljanje, čime se dodatno jača pravna zaštita osoba s invaliditetom kao posebno ranjive kategorije. Time se osigurava da status roditelja njegovatelja mogu ostvariti isključivo osobe koje pružaju sigurno i dostojanstveno okruženje za život i razvoj osobe s invaliditetom. Konačno, dosadašnji stavak (6) postaje stavak (7), bez izmjena u njegovom sadržaju, čime se osigurava kontinuitet u pogledu donošenja podzakonskog akta kojim se uređuje potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava. Slijedom navedenog, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti funkcionalnost Zakona, ukloniti administrativne prepreke u njegovoj primjeni, osigurati veću uključenost osoba s invaliditetom u društvene tokove, te istodobno ojačati zaštitne mehanizme i pravnu sigurnost u postupcima priznavanja statusa roditelja njegovatelja.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 10. **(Prestanak statusa)** (1) Status roditelja njegovatelja prestaje: a) na zahtjev roditelja njegovatelja; b) ako roditelj njegovatelj nije u mogućnosti pružati potrebnu njegu zbog svog psiho-fizičkog stanja; c) ako roditelj njegovatelj zbog neopravdanih razloga ne obavlja poslove njegovatelja; d) ako roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos; e) ako roditelj njegovatelj ostvari socijalne naknade po istom osnovu; f) ako roditelj njegovatelj ostvari mirovinu; g) ako se roditelj njegovatelj nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora u trajanju duljem od dva mjeseca; h) kada roditelj njegovatelj navrši 65 godina života; i) smrću osobe s invaliditetom ili roditelja njegovatelja. (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, u slučaju smrti osobe s invaliditetom, roditelju njegovatelju prestaje status roditelja njegovatelja šest mjeseci nakon smrti djeteta. (3) U slučaju prestanka statusa roditelja njegovatelja zbog nekog od razloga iz stavka (1) ovoga članka osoba s	**Članak 7.** U članku 10. u stavku (1) u točki d) iza riječi "roditelj njegovatelj" dodaju se riječi: "ili osoba s invaliditetom". Toč. e) i h) brišu se. Dosadašnje toč. f), g) i i) postaju toč. e), f) i g).	Predloženi članak odnosi se na izmjene i dopune postojećeg članka 10. osnovnog teksta Zakona kojim se uređuju razlozi za prestanak statusa roditelja njegovatelja, s ciljem njegovog dodatnog preciziranja, usklađivanja s drugim odredbama Zakona, te otklanjanja uočenih nedostataka u njegovoj primjeni. U tom smislu, dopunom točke d) stavka (1) propisuje se da status roditelja njegovatelja prestaje ne samo u slučaju kada roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos, već i u slučaju kada radni odnos zasnuje osoba s invaliditetom. Ova izmjena neposredno je povezana s predloženim izmjenama članka 8. Zakona, kojima se kao jedan od uvjeta za priznavanje statusa roditelja njegovatelja propisuje nezaposlenost punoljetne osobe s invaliditetom. Time se osigurava međusobna usklađenost odredbi koje uređuju stjecanje i prestanak statusa roditelja njegovatelja, te otklanjaju pravne praznine koje su u dosadašnjoj primjeni omogućavale različita tumačenja i potencijalne zlouporabe. Navedena dopuna ujedno predstavlja odgovor na uočene slučajeve u kojima su osobe s invaliditetom formalno zasnivale radni odnos, iako su istodobno ostvarivale status na temelju nalaza i mišljenja kojim je utvrđeno da nisu u mogućnosti samostalno živjeti i raditi. Izričitim propisivanjem zaposlenosti osobe s invaliditetom kao

invaliditetom može ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe sukladno odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom.		razloga za prestanak statusa roditelja njegovatelja osigurava se dosljedna primjena Zakona, te očuvanje svrhe instituta roditelja njegovatelja, koji je namijenjen pružanju kontinuirane skrbi osobama s najtežim oblicima invaliditeta. Nadalje, brisanjem točke e), kojom je bilo propisano da status roditelja njegovatelja prestaje ako roditelj njegovatelj ostvari socijalne naknade po istom osnovu, vrši se normativno usklađivanje i pojednostavljenje teksta Zakona. Tijekom njegove dosadašnje primjene nisu identificirane socijalne naknade koje bi se mogle ostvarivati po istoj pravnoj osnovi kao status roditelja njegovatelja, zbog čega je navedena odredba ocijenjena suvišnom i bez stvarnog pravnog učinka. Istodobno se briše i dosadašnja točka h), kojom je kao razlog za prestanak statusa bilo propisano navršenje 65. godine života roditelja njegovatelja. Ova izmjena izravno je povezana s novim rješenjem iz članka 8. Zakona, kojim se omogućava nastavak ostvarivanja statusa roditelja njegovatelja i nakon navršene 65. godine života, pod uvjetom da roditelj i dalje ispunjava uvjete propisane ovim zakonom, te da jedanput godišnje dostavi liječničko uvjerenje kojim potvrđuje da je psihofizički sposoban nastaviti pružati potrebnu njegu osobi s invaliditetom. Na taj se način napušta formalni kriterij životne dobi kao automatski razlog prestanka statusa, te se u prvi plan stavlja stvarna sposobnost roditelja njegovatelja za daljnje obavljanje poslova skrbi i njege. Posljedično, izvršeno je tehničko usklađivanje kroz preoznačavanje dosadašnjih točaka f), g), i) i i) u točke e), f) i g), bez izmjena u njihovom sadržaju, čime se osigurava kontinuitet postojećih pravnih rješenja i unutarnja usklađenost zakonskog teksta. Slijedom navedenoga, predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti jasnoću, međusobnu usklađenost i praktičnu primjenjivost odredbi koje uređuju prestanak statusa roditelja njegovatelja, uz očuvanje temeljne svrhe ovoga instituta i osiguravanje dosljedne primjene Zakona u praksi.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 13. **(Pokretanje postupka)**	**Članak 8.** U članku 13. iza stavka (1) dodaju se st. (2) i (3) koji glase:	Predloženim izmjenama članka 13. Zakona vrši se njegova dopuna s ciljem preciznijeg uređenja postupanja nadležnih tijela u slučajevima nastavka trajanja statusa roditelja

Postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava sukladno ovome zakonu pokreće se po zahtjevu stranke.	"(2) Tijelo skrbništva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je status roditelja njegovatelja priznat s ograničenim rokom trajanja prava zbog utvrđenog kontrolnog pregleda osobe s invaliditetom koji je ograničen sukladno nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja, ako i dalje postoje drugi uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja definirani ovim zakonom. (3) Tijelo skrbništva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je došlo do promijenjenih okolnosti vezanih za uvjete iz članka 6. st. (1) i (2) ovoga zakona pod uvjetom da postoji kontinuitet u ostvarivanju prava utvrđenih sukladno federalnom propisu o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom."	njegovatelja, osobito u situacijama kada je to pravo vremenski ograničeno ili kada dolazi do promjene relevantnih okolnosti. Važećim zakonskim rješenjem propisano je da se postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava pokreće po zahtjevu stranke. Međutim nisu bile uređene situacije u kojima je već priznati status vremenski ograničen zbog kontrolnih pregleda, niti način postupanja nadležnog tijela u slučaju promjena okolnosti koje utječu na ostvarivanje tog statusa. U praksi su se javljali slučajevi u kojima su rješenja o priznavanju statusa roditelja njegovatelja donosena s ograničenim rokom trajanja, vezanim za kontrolne preglede djece, kao i situacije u kojima su kontrolni pregledi bili predviđeni u rješenjima kojima je odlučivano o pravima na osobnu invalidninu i dodatak za njegu i pomoć druge osobe. Budući da navedene situacije nisu bile izričito normirane osnovnim tekstom Zakona, postojala je pravna praznina u pogledu postupanja tijela skrbništva, što je u praksi moglo dovesti do neujednačenog postupanja i dodatnog administrativnog opterećenja korisnika. U tom smislu, stavkom (2) uvodi se obveza tijela skrbništva da po službenoj dužnosti donosi rješenje o nastavku trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima kada je status priznat na određeno vrijeme zbog kontrolnog pregleda osobe s invaliditetom. Ova odredba temelji se na nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, te podrazumijeva da se status nastavlja ukoliko i dalje postoje zakonom propisani uvjeti. Na taj način osigurava se kontinuitet u ostvarivanju prava, bez potrebe da korisnici ponovno pokreću postupak, čime se smanjuje administrativno opterećenje i povećava pravna sigurnost. Stavkom (3) dodatno se uređuje postupanje tijela skrbništva u slučajevima kada dođe do promijenjenih okolnosti vezanih za prava osoba s invaliditetom utvrđena sukladno propisima iz oblasti socijalne zaštite, uključujući prava na osobnu invalidninu i dodatak za njegu i pomoć druge osobe. U takvim situacijama, uz uvjet postojanja kontinuiteta u ostvarivanju prava, nadležno tijelo po službenoj dužnosti donosi odgovarajuće rješenje, čime se omogućava pravovremeno i fleksibilno prilagođavanje statusa stvarnim okolnostima.

		Predložene izmjene imaju za cilj unaprijediti učinkovitost i ekonomičnost postupka, otkloniti uočene pravne praznine, osigurati kontinuitet prava, te precizirati obveze nadležnih tijela u situacijama koje dosad nisu bile izričito normirane. Time se doprinosi većoj pravnoj sigurnosti korisnika i dosljednijoj primjeni Zakona u praksi.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
Članak 21. **(Evidencija)** (1) Evidencija osoba kojima je priznat status roditelja njegovatelja vodit će se kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo. (2) Kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka iz stavka (1) ovoga članka vršit će se i evidencija isplata naknada i doprinosa na temelju statusa roditelja njegovatelja. (3) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, propisati sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka (1) ovoga članka.	**Članak 9.** U članku 21. u stavku (2) iza riječi "njegovatelja" dodaju se riječi: "i evidencija povrata u slučajevima postojanja obveze povrata".	Predloženom izmjenom članka 21. Zakona vrši se njegova dopuna u dijelu koji se odnosi na sadržaj i funkcionalnost jedinstvene elektroničke baze podataka o korisnicima statusa roditelja njegovatelja. Važećim zakonskim rješenjem propisano je da se kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike vodi evidencija osoba kojima je priznat status roditelja njegovatelja, kao i evidencija isplata naknada i pripadajućih doprinosa po tom osnovu. Međutim, osnovni tekst Zakona nije obuhvaćao vođenje evidencije o povratima sredstava u slučajevima kada postoji obveza povrata. S obzirom na to da je člankom 20. Zakona već detaljno reguliran institut povrata sredstava, uključujući razloge za povrat, kao i postupak odlučivanja, pri čemu je osobito propisano da tijelo skrbništva o povratu odlučuje rješenjem, ukazala se potreba da se i ove financijske transakcije sistemski evidentiraju. Naime, iako je pravni okvir za povrat sredstava postojao, nedostajala je izričita odredba koja bi omogućila njihovo praćenje kroz jedinstveni informacijski sustav. Slijedom navedenog, predloženom izmjenom nastoji se osigurati da se i povrati sredstava, kao sastavni dio financijskog ciklusa vezanog uz ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja, evidentiraju kroz jedinstvenu elektroničku bazu podataka. Time se postiže cjelovitiji i transparentniji uvid u sve isplate i povrate, unapređuje nadzor nad zakonitošću korištenja proračunskih sredstava, te olakšava praćenje i analiza financijskih tokova na razini sustava. Predložena dopuna ima tehničko-operativni karakter i ne uvodi nove materijalne obveze za korisnike, već doprinosi

		učinkovitijem upravljanju podacima, boljoj koordinaciji nadležnih tijela i dosljednijoj primjeni Zakona u praksi.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
	Članak 10. **(Ranije započeti i okončani postupci)** (1) Zahtjevi za stjecanje statusa roditelja njegovatelja podneseni prije stupanja na snagu ovoga zakona, a o kojima nije odlučeno, odnosno u kojima postupak revizije iz članka 16. Zakona o roditeljima njegovateljima nije okončan do dana stupanja na snagu ovoga zakona, okončat će se po odredbama Zakona o roditeljima njegovateljima koje su bile na snazi do dana stupanja na snagu ovoga zakona. (2) Tijela skrbništva će po službenoj dužnosti u roku od 60 dana izvršiti provjeru ispunjenosti uvjeta za nastavak ostvarivanja prava na novčanu naknadu za one korisnike kojima je status roditelja njegovatelja utvrđen prije stupanja na snagu ovoga zakona. (3) Ako se kroz postupak provjere iz stavka (2) ovoga članka utvrdi da osoba kojoj je ranije priznat status roditelja njegovatelja i dalje ispunjava uvjete utvrđene odredbama ovoga zakona, tijelo skrbništva neće donijeti novo rješenje o priznavanju statusa roditelja njegovatelja, ali će o istom sačiniti službenu zabilješku. (4) Ako se kroz postupak provjere iz stavka (3) ovoga članka utvrdi da osoba kojoj je ranije priznat status roditelja njegovatelja ne ispunjava uvjete utvrđene odredbama ovoga zakona, tijelo skrbništva će donijeti rješenje o prestanku prava na novčanu naknadu.	Predloženom odredbom uređuju se prijelazna pitanja od značaja za primjenu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima, s ciljem osiguravanja pravne sigurnosti, kontinuiteta ostvarivanja prava, te jedinstvene primjene propisa nakon njegovog stupanja na snagu. Prije svega, propisuje se da će se svi zahtjevi za stjecanje statusa roditelja njegovatelja koji su podneseni prije stupanja na snagu ovoga Zakona, a o kojima do tog trenutka nije donesena konačna odluka, kao i postupci revizije koji nisu okončani, dovršiti prema odredbama Zakona koje su bile na snazi u vrijeme njihova pokretanja. Time se poštuje načelo pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja stranaka, budući da se postupci započeti prema jednom pravnom režimu ne prenose na novi normativni okvir tijekom njihova trajanja. Istodobno, predloženom odredbom uvodi se obveza tijela skrbništva da po službenoj dužnosti izvrše provjeru ispunjenosti uvjeta za nastavak ostvarivanja prava kod svih korisnika kojima je status roditelja njegovatelja priznat prije stupanja na snagu ovoga Zakona. Cilj ovakvog rješenja jest osigurati da svi postojeći korisnici budu obuhvaćeni jedinstvenim sustavom provjere usklađenim s novim zakonskim rješenjima, bez potrebe za ponovnim pokretanjem postupka priznavanja statusa. U slučajevima u kojima se utvrdi da korisnik i dalje ispunjava zakonom propisane uvjete, ne predviđa se donošenje novog upravnog akta, već se ta činjenica evidentira službenom zabilješkom. Na taj se način izbjegava nepotrebno administrativno opterećenje tijela skrbništva i korisnika, te se doprinosi ekonomičnosti upravnog postupka. S druge strane, ako se u postupku provjere utvrdi da korisnik više ne ispunjava zakonom propisane uvjete, tijelo skrbništva donijet će odgovarajuće rješenje o prestanku prava na novčanu naknadu, čime se osigurava zakonitost daljnjeg ostvarivanja prava i zaštita proračunskih sredstava.

		Slijedom navedenoga, predložena odredba ima za cilj osigurati uredan prijelaz s dosadašnjeg na novi pravni režim, očuvati kontinuitet postupaka koji su već započeti, uspostaviti jedinstven način provjere postojećih korisnika, te osigurati zakonitu, učinkovitu i ujednačenu primjenu Zakona u praksi.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
	Članak 11. **(Usuglašavanje podzakonskih akata)** Federalni ministar će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona uskladiti podzakonske akte donesene na temelju Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine s odredbama ovoga zakona.	Predloženom odredbom uređuje se obveza federalnog ministra rada i socijalne politike da, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, uskladi podzakonske akte donesene na temelju Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) s odredbama ovoga zakona. Naime, predložene izmjene i dopune Zakona u pojedinim segmentima mijenjaju ili dopunjuju uvjete, postupke i druga pitanja koja su razrađena važećim podzakonskim aktima. Kako bi se osigurala njihova međusobna usklađenost i omogućila potpuna provedba izmijenjenih zakonskih rješenja, potrebno je odgovarajuće prilagoditi i postojeći provedbeni normativni okvir. Utvrđivanjem roka za usklađivanje podzakonskih akata osigurava se pravodobno uspostavljanje jedinstvenog i međusobno usklađenog sustava provedbenih propisa, čime se sprječavaju pravne nedoumice u njihovoj primjeni, te jamči pravna sigurnost korisnika i tijela nadležnih za provedbu Zakona. Slijedom navedenoga, cilj predložene odredbe jest osigurati kontinuitet i dosljednost provedbe Zakona kroz pravodobno usklađivanje postojećih podzakonskih akata s izmijenjenim zakonskim rješenjima, čime se doprinosi učinkovitijoj i jednoobraznoj primjeni propisa u praksi.
Trenutna odredba	**Predložena izmjena i/ili dopuna**	**Svrha i cilj predložene izmjene i/ili dopune**
	Članak 12. **(Stupanje Zakona na snagu)** Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".	Predloženom odredbom uređuje se stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima, na način da isti stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

		Ovakvo normativno rješenje predstavlja standard u zakonodavnoj praksi i u skladu je s općim pravilima pravne sigurnosti i transparentnosti, budući da omogućava svim adresatima propisa da se pravovremeno upoznaju s njegovim sadržajem prije početka njegove primjene. Određivanjem odgodnog roka (vacatio legis) osigurava se nužno vrijeme za prilagodbu nadležnih tijela, kao i korisnika prava, novim zakonskim rješenjima. U konkretnom slučaju, predloženi rok od osam dana ocjenjuje se primjerenim, imajući u vidu prirodu i sadržaj izmjena i dopuna Zakona, koje su usmjerene prvenstveno na preciziranje postojećih odredbi, unapređenje njihove primjene u praksi, te otklanjanje uočenih nedostataka. Time se omogućava pravovremena priprema nadležnih institucija, osobito tijela skrbništva i drugih uključenih subjekata, za dosljednu primjenu novih odredbi. Slijedom navedenog, predložena odredba doprinosi osiguravanju pravne sigurnosti, predvidljivosti i učinkovite implementacije Zakona u praksi.

Član 83.

(Započeti postupci)

Postupci započeti po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po tim propisima.

Član 84.

(Obaveza donošenja Uredbe)

Vlada FBiH će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Uredbu o tradicionalnim i starim zanatima (član 40. stav (1)).

Član 85.

(Obaveza donošenja podzakonskih akata)

(1) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Pravilnike o primjeni Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH kojim će regulisati:
   a) popis obrta koji se mogu obavljati pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 4. stav (4));
   b) popis djelatnosti koje se mogu obavljati sezonski (član 9. stav (3));
   c) popis djelatnosti koje se mogu obavljati u stambenim prostorijama, odnosno izvan poslovnih i stambenih prostorija (član 10. stav (1));
   d) minimalne tehničke i druge uslove u pogledu uređenja i opreme poslovnog prostora (član 10. stav (4));
   e) izgled i sadržaj zahtjeva za osnivanje obrta i izjave o ispunjenosti uslova (član 11. stav (5));
   f) sadržaj, izgled i način vođenja Obrtnog registra, sadržaj i izgled rješenja kojim se odobrava obavljanje obrta i postupak upisa u Obrtni registar (član 12. stav (6));
   g) popis djelatnosti koje se mogu obavljati kao domaća radinost i uslove za njihovo obavljanje (član 39. stav (3));
   h) način polaganja majstorskog ispita, te sadržaj i oblik diplome o majstorskom zvanju (član 43. stav (6));
   i) obavezu plaćanja, visinu i način raspodjele članarine između udruženja obrtnika i udruženja lica koja obavljaju srodne djelatnosti, kantonalnih komora i Komore (član 46. stav (3));
   j) provođenje izborног postupka u kantonalnim komorama i Komori (član 57. stav (3)).
(2) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Rješenje o cijeni polaganja majstorskog ispita (član 44. stav (2)).
(3) Kantonalni ministri obrazovanja u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donose program polaganja majstorskog ispita (član 42. stav (1)).
(4) Komora, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi Pravilnik o načinu provođenja izborne procedure u udruženjima obrtnika i udruženjima lica koja obavljaju srodne djelatnosti (član 64. stav (1) tačka i.)).

Član 86.

(Primjena ranijih propisa)

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog zakona primjenjuju se podzakonski akti donesени na osnovu Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/09 i 42/11), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 87.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/09 i 42/11).

Odjeljak B. Završne odredbe

Član 88.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Odredbe člana 11. st. (1) i (5) i člana 12. stav (3) počeće se primjenjivati u roku od 6 (šest) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Predstavničkog doma	Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH	Parlamenta Federacije BiH
Mirsad Zaimović, s. r.	**Tomislav Martinović**, s. r.

1712

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 27.07.2021. godine i na sjednici Doma naroda od 09.09.2021. godine.

Broj 01-02-1-402-01/21	
17. septembra 2021. godine	Predsjednik
Sarajevo	**Marinko Čavara**, s. r.

ZAKON
O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uređuju se pojam i status roditelja njegovatelja, uslovi za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, pravo roditelja njegovatelja na materijalnu podršku u vidu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa, postupak ostvarivanja prava, finansiranje, nadzor i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).
(2) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod.

Član 2.

(Pojam roditelja njegovatelja)

(1) Roditelj njegovatelj u smislu ovog zakona je roditelj lica sa 100% invaliditetom uzrokovanog bolešću ili poremećajem u razvoju, kao i slijepog lica čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 s korekcijom, odnosno roditelj lica koje se, prema nalazu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ne može osposobiti za samostalan život niti može

samostalno zadovoljavati barem jednu od sljedećih osnovnih životnih potreba:

a) kretanje u stanu i izvan stana;
b) uzimanje hrane;
c) oblačenje i svlačenje;
d) održavanje lične higijene ili
e) obavljanje drugih fizioloških potreba.

(2) Status roditelja njegovatelja iz stava (1) ovoga člana može ostvariti i lice iz reda srodnika koje je, u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležni organ imenovao za staratelja.

Član 3.

(Načelo dostupnosti i zabrane diskriminacije)

(1) Prava iz ovog zakona pripadaju licima koja ispunjavaju propisane uslove bez obzira na razlike u rasi, boji kože, spolu, jeziku, političkom i nacionalnom opredjeljenju, socijalnom porijeklu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu i spolnim karakteristikama, starosti, imovini, mjestu rođenja, mjestu prebivališta/boravišta, prirodi socijalne ugroženosti, invalidnosti ili bilo kojem drugom statusu.

(2) Nadležni organi koji realiziraju prava iz ovog zakona osiguravaju ravnopravnost u pristupu i korištenju prava iz ovog zakona i u svom radu sprečavaju svaki oblik diskriminacije, izravne ili neizravne, uznemiravanja i nasilja po bilo kojem osnovu.

Član 4.

(Načelo efikasnosti i održivosti)

Materijalna podrška roditeljima njegovateljima ostvaruje se na način koji osigurava postizanje najboljih mogućih rezultata u odnosu na raspoloživa finansijska sredstva.

Član 5.

(Načelo javnosti i transparentnosti)

Svi subjekti koji obavljaju djelatnost iz ovog zakona, osiguravaju transparentan rad i slobodan pristup informacijama od javnog značaja i drugim informacijama u skladu s važećim propisima o slobodnom pristupu informacijama u Federaciji i propisima o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

DIO DRUGI – STATUS, PRAVA I POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

POGLAVLJE I. STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA

Član 6.

(Status roditelja njegovatelja)

(1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

(2) Oštećenje organizma lica s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu s propisom o ocjenjivanju oštećenja organizma kod lica s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

(3) Ako u porodici ima dvoje ili više lica s invaliditetom iz stava (1) ovog člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja.

Član 7.

(Roditelj njegovatelj)

(1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se licu koje je državljanin Bosne i Hercegovine i koje ima prebivalište na teritoriji Federacije.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, stranom državljaninu kojem je odobren stalni boravak na teritoriji Federacije, priznaje se status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i ukoliko je isto pravo regulisano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina.

(3) Strani državljanin, u postupku ostvarivanja prava iz ovog zakona, dužan je dokazati da ne ostvaruje po istom osnovu prava prema mjestu svog prebivališta, odnosno zemlje porijekla.

(4) Prava iz ovog zakona su lična i ne mogu se prenositi.

Član 8.

(Uslovi za priznavanje statusa)

(1) Roditelju lica s invaliditetom iz člana 6. ovog zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ukoliko nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje roditelj njegovatelj može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.

(3) Uz ispunjavanje uslova propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života.

Član 9.

(Razlozi za nepriznavanje statusa)

(1) Status roditelja njegovatelja ne priznaje se roditelju ukoliko je licu s invaliditetom osigurana usluga smještaja, organizovanog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite.

(2) Za vrijeme dok jedan roditelj koristi porođajno odsustvo za dijete, drugom roditelju ne može se priznati status roditelja njegovatelja za isto dijete.

(3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, roditelju se priznaje status roditelja njegovatelja kada lice s invaliditetom boravi manje od četiri sata dnevno u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne zaštite ili kod drugog pružaoca usluga boravka.

(4) Izuzetno od stava (1) ovog člana, roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja kada lice s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne zaštite, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružaoca usluga boravka boravi četiri i više sati dnevno pod uslovom da mu roditelj tokom boravka pruža usluge pomoći i njege.

(5) Status roditelja njegovatelja isključuje pravo lica s invaliditetom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica u skladu s odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, na osnovu kojeg roditelj njegovatelj ostvaruje ovaj status.

(6) Federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: federalni ministar) će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uslova za priznavanje statusa roditelja njegovatelja.

Član 10.
(Prestanak statusa)

(1) Status roditelja njegovatelja prestaje:
a) na zahtjev roditelja njegovatelja;
b) ako roditelj njegovatelj nije u mogućnosti pružati potrebnu njegu zbog svog psiho-fizičkog stanja;
c) ako roditelj njegovatelj zbog neopravdanih razloga ne obavlja poslove njegovatelja;
d) ako roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos;
e) ako roditelj njegovatelj ostvari socijalne naknade po istom osnovu;
f) ako roditelj njegovatelj ostvari penziju;
g) ako se roditelj njegovatelj nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od dva mjeseca;
h) kada roditelj njegovatelj navrši 65 godina života;
i) smrću lica s invaliditetom ili roditelja njegovatelja.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, u slučaju smrti lica s invaliditetom, roditelju njegovatelju prestaje status roditelja njegovatelja šest mjeseci nakon smrti djeteta.

(3) U slučaju prestanka statusa roditelja njegovatelja zbog nekog od razloga iz stava (1) ovoga člana lice s invaliditetom može ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica u skladu s odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom.

POGLAVLJE II. PRAVA RODITELJA NJEGOVATELJA I FINANSIRANJE PRAVA

Član 11.
(Naknada i doprinosi)

(1) Roditelj njegovatelj ima pravo na mjesečnu naknadu u visini iznosa neto najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/16 i 89/18), na koju se uplaćuju doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za vrijeme nezaposlenosti.

(2) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinos za zdravstveno osiguranje i doprinos za osiguranje za vrijeme nezaposlenosti obračunavaju se i plaćaju na mjesečnu naknadu iz stava (1) ovog člana po istim stopama kao za osiguranike iz osnova radnog odnosa u skladu s propisima o doprinosima.

(3) Mjesečna naknada iz stava (1) ovog člana se oporezuje po prinicipima dohotka od nesamostalne djelatnosti u skladu s propisima o porezu na dohodak.

(4) U slučaju smrti lica sa invaliditetom, roditelj njegovatelj ostvaruje pravo na naknadu troškova ukopa – sahrane umrlog lica na isti način kako je to, drugim zakonima, regulisano za zaposlenike federalnih organa.

(5) Obračun, prijave i uplatu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa iz st. (1) i (2) ovog člana, kao i prijave/odjave u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa vrši centar za socijalni rad, odnosno općinska služba za socijalnu zaštitu.

(6) Roditelj njegovatelj ima status osiguranika zaposlenika u obaveznom osiguranju u skladu s propisima o obaveznom osiguranju.

Član 12.
(Sredstva za finansiranje naknade i doprinosa)

Sredstva za finansiranje naknade i doprinosa iz člana 11. ovog zakona osiguravaju se u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE III. POSTUPAK ZA PRIZNAVANJE STATUSA I OSTVARIVANJE PRAVA

Član 13.
(Pokretanje postupka)

Postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava u skladu s ovim zakonom pokreće se po zahtjevu stranke.

Član 14.
(Primjena odredbi propisa o upravnom postupku)

U postupku priznavanja statusa i ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom primjenjuju se odgovarajuće odredbe propisa o upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 15.
(Organi nadležni za vođenje postupka)

(1) O zahtjevu iz člana 13. ovog zakona u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad, odnosno općinska služba za socijalnu zaštitu, prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva.

(2) O žalbama protiv rješenja donesenih u prvom stepenu rješava Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo).

Član 16.
(Revizija prvostepenih rješenja)

(1) Rješenje donijeto u prvom stepenu kojim je priznato pravo na osnovu ovog zakona podliježe reviziji.

(2) Reviziju po službenoj dužnosti vrši Federalno ministarstvo.

(3) Ako je protiv rješenja prvostepenog organa izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

(4) Ako protiv rješenja iz stava (1) ovog člana nije izjavljena žalba, prvostepeni organ koji je donio to rješenje dostavit će ga, zajedno sa spisima predmeta, organu nadležnom za reviziju u roku od osam dana od dana isteka roka za žalbu.

(5) Revizija odlaže izvršenje rješenja.

Član 17.
(Postupanje drugostepenog organa po reviziji)

(1) U postupku revizije nadležni drugostepeni organ može dati saglasnost na prvostepeno rješenje ili ga izmijeniti, poništiti ili ukinuti.

(2) Drugostepeni organ će u postupku revizije poništiti ili ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak ili sam riješiti stvar ako utvrdi da su u prvostepenom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka, koji bi bili od uticaja na rješenje stvari, ili ako utvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi, ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju, ili da je pogrešno primijenjen propis na osnovu kojeg je stvar riješena.

(3) Prvostepeni organ čije je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.

(4) Protiv rješenja prvostepenog organa iz stava (3) ovog člana može se izjaviti žalba i voditi postupak revizije.

(5) Rješenje drugostepenog organa iz stava (2) ovoga člana konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 18.
(Priznavanje prava)

Pravo na naknadu i pripadajuće doprinose iz člana 11. ovog zakona roditeljima njegovateljima će se priznati od prvog dana narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava.

Član 19.
(Trajanje prava)

(1) Prava prema ovom zakonu mogu se koristiti dok postoje uslovi za korištenje tih prava propisani ovim zakonom.
(2) Roditelj njegovatelj dužan je prijaviti svaku promjenu koja utiče na korištenje, obim i prestanak prava iz ovoga zakona u roku od 15 dana od dana nastanka iste.
(3) Sve promjene koje su od uticaja na korištenje prava i utvrđenih obaveza po ovom zakonu uzimaju se u obzir od prvog dana narednog mjeseca po njihovom nastupanju.

Član 20.
(Povrat sredstva)

(1) Roditelj njegovatelj dužan je vratiti primljeni iznos iz člana 11. ovog zakona ako je:
a) na osnovu netačnih podataka za koje je znao ili morao znati da su netačni, ili je na drugi protupravni način ostvario novčano primanje koje mu, prema ovom zakonu ne pripada ili je ostvario novčano primanje u većem iznosu nego što mu pripada;
b) ostvario novčano primanje zato što nije prijavio nastale promjene koje utiču na gubitak ili prestanak prava, a znao je ili morao znati za te promjene;
c) primio novčani iznos veći od iznosa koji mu je određen rješenjem.
(2) Kada prvostepeni organ utvrdi da postoji neki od razloga iz stava (1) ovog člana donijet će rješenje kojim će utvrditi roditelju njegovatelju obavezu povrata sredstava.
(3) Ukoliko roditelj njegovatelj ne vrati sredstva utvrđena rješenjem iz stava (2) ovog člana u roku koji je određen, postupak povrata sredstava kod nadležnog suda pokreće Federalno ministarstvo putem Federalnog pravobranilaštva – Federalnog pravobraniteljstva.

Član 21.
(Evidencija)

(1) Evidencija lica kojima je priznat status roditelja njegovatelja vodit će se kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo.
(2) Kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka iz stava (1) ovog člana vršit će se i evidencija isplata naknada i doprinosa po osnovu statusa roditelja njegovatelja.
(3) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propisati sadržaj i način vođenja evidencije iz stava (1) ovog člana.

DIO TREĆI - NADZOR I PRAĆENJE PRIMJENE ZAKONA

Član 22.
(Nadzor nad provođenjem Zakona)

Federalno ministarstvo prati provedbu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, izdaje instrukcije i vrši neposredni upravni nadzor u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prava.

Član 23.
(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor podrazumijeva nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i provodi se kroz poduzimanje inspekcijskih radnji na utvrđivanju činjeničnog stanja u pogledu provođenja zakona i drugih propisa kod subjekta nadzora, poduzimanje preventivnih mjera u skladu s ovim zakonom i drugim propisima, poduzimanje korektivnih mjera, odnosno nalaganje upravnih mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti u provođenju ovog i drugih zakona, te kroz poduzimanje drugih mjera i radnji utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14 i 19/17 - Odluka US) i drugim relevantnim propisima.

Član 24.
(Nadležni organ za inspekcijski nadzor)

(1) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove putem nadležnih federalnih inspektora za socijalnu i dječju zaštitu u pogledu postupka za ostvarenje prava, kao i vođenja propisanih evidencija kroz jedinstvanu elektronsku bazu podataka.
(2) Nadzor iz stava (1) ovog člana vrši se uvidom u dokumentaciju kojom raspolaže nadležni centar za socijalni rad, odnosno općinska služba za socijalnu zaštitu.

Član 25.
(Inspekcijske nadležnosti)

(1) Pored poslova utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine, federalni inspektori iz člana 24. ovog zakona posebno:
a) prate i proučavaju primjenu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
b) nadziru zakonitost provođenja postupaka utvrđenih odrebama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
c) poduzimaju preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provođenju ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
(2) Preventivne aktivnosti iz stava (1) tačka c) ovog člana nadležni federalni inspektori nalažu rješenjem.

Član 26.
(Usmeno rješenje)

(1) Prilikom obavljanja inspekcijskih poslova nadležni federalni inspektori mogu izdati i usmeno rješenje za izvršenje određenih mjera kada postoji opasnost od prikrivanja, zamjene ili uništenja dokaza, ukoliko se mjera odmah ne poduzme.
(2) Nadležni federalni inspektori mogu narediti izvršenje usmenog rješenja odmah.
(3) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja u slučajevima iz stava (1) ovog člana.
(4) Usmeno se rješenje mora unijeti u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru.
(5) Nadležni federalni inspektori su obavezni izdati pismeni otpravak rješenja u roku od osam dana od dana upisa izrečene mjere u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru

Član 27.
(Krivično djelo)

(1) Ako nadležni federalni inspektori posumnjaju da je povredom propisa učinjen prekršaj ili krivično djelo obavezni su, uz rješenje za čije su donošenje nadležni, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka inspekcijskog nadzora, zajedno s utvrđenim činjenicama koje su odlučujuće za poduzimanje mjera, podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog, odnosno prijavu za pokretanje krivičnog postupka.
(2) Organ kojem je podnesen zahtjev, odnosno prijava iz stava (1) ovog člana obavezan je o ishodu postupka obavijestiti Federalno ministarstvo.

DIO ČETVRTI – PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 28.
(Prekršajne odredbe za prekršaj nadležnog prvostepenog organa)

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 KM kaznit će se nadležni prvostepeni organ ako:

a) inspektoru ne osigura neometano obavljanje inspekcijskog nadzora i ne stavi mu na raspolaganje sva sredstva i potrebnu dokumentaciju;
b) korisniku, suprotno odredbama ovog zakona, uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju;
c) omogući korištenje prava licu kojem ne pripada pravo po ovom zakonu ili mu ne pripada u tom obliku;
d) ne vodi evidencije o lica kojima je priznat status roditelja njegovatelja u skladu s ovim zakonom.

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u nadležnom prvostepenom organu novčanom kaznom od 1.500,00 do 3.000,00 KM.

DIO PETI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.

(Rokovi za donošenje podzakonskih akata)

(1) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propis iz člana 9. stav (6) ovog zakona donijeti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uslova za priznavanje statusa roditelja njegovatelja.

(2) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propisati sadržaj i način vođenja evidencije iz člana 21. stav (1) ovog zakona.

Član 30.

(Stupanje na snagu i početak primjene zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a počet će se primjenjivati tri mjeseca nakon stupanja na snagu.

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH **Mirsad Zaimović**, s. r.	Predsjedavajući Doma naroda Parlamenta Federacije BiH **Tomislav Martinović**, s. r.

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 27.7.2021. godine i na sjednici Doma naroda od 9.9.2021. godine.

Broj 01-02-1-402-01/21
17. rujna 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

ZAKON
O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uređuju se pojam i status roditelja njegovatelja, uvjeti za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, pravo roditelja njegovatelja na materijalnu potporu u vidu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa, postupak ostvarivanja prava, financiranje, nadzor i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

(2) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 2.

(Pojam roditelja njegovatelja)

(1) Roditelj njegovatelj u smislu ovoga zakona je roditelj osobe sa 100% invaliditetom uzrokovanog bolešću ili poremećajem u razvoju, kao i slijepe osobe čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 s korekcijom, odnosno roditelj osobe koja se, prema nalazu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ne može osposobiti za samostalan život niti može samostalno zadovoljavati barem jednu od sljedećih temeljnih životnih potreba:
a) kretanje u stanu i izvan stana;
b) uzimanje hrane;
c) oblačenje i svlačenje;
d) održavanje osobne higijene ili
e) obavljanje drugih fizioloških potreba.

(2) Status roditelja njegovatelja iz stavka (1) ovoga članka može ostvariti i osoba iz reda srodnika koju je, sukladno odredbama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležno tijelo imenovalo za skrbnika.

Članak 3.

(Načelo dostupnosti i zabrane diskriminacije)

(1) Prava iz ovog zakona pripadaju osobama koje ispunjavaju propisane uvjete bez obzira na razlike u rasi, boji kože, spolu, jeziku, političkom i nacionalnom opredjeljenju, socijalnom porijeklu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu i spolnim karakteristikama, starosti, imovini, mjestu rođenja, mjestu prebivališta/boravišta, prirodi socijalne ugroženosti, invalidnosti ili bilo kojem drugom statusu.

(2) Nadležna tijela koja realiziraju prava iz ovoga zakona osiguravaju ravnopravnost u pristupu i korištenju prava iz ovog zakona i u svom radu sprečavaju svaki oblik diskriminacije, izravne ili neizravne, uznemiravanja i nasilja po bilo kojem osnovu.

Članak 4.

(Načelo efikasnosti i održivosti)

Materijalna potpora roditeljima njegovateljima ostvaruje se na način koji osigurava postizanje najboljih mogućih rezultata u odnosu na raspoloživa financijska sredstva.

Članak 5.

(Načelo javnosti i transparentnosti)

Svi subjekti koji obavljaju djelatnost iz ovoga zakona, osiguravaju transparentan rad i slobodan pristup informacijama od javnog značaja i drugim informacijama sukladno važećim propisima o slobodnom pristupu informacijama u Federaciji i propisima o zaštiti osobnih podataka u Bosni i Hercegovini.

DIO DRUGI – STATUS, PRAVA I POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

POGLAVLJE I. STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA

Članak 6.

(Status roditelja njegovatelja)

(1) Status roditelja njegovatelja pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja osobe s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe prve skupine, utvrđenim sukladno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom.

(2) Oštećenje organizma osobe s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema